

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 szept. 21. d. e. 10. órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.
" " 23. d. e. 10 órakor. Igazgatóválasztmány ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának ugys mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1908. évi szeptember hó 23-án (szerdán) d. e. 10 órakor a „Köztelek” székházában (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz. alatt) tartandó

V. rendes ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” 73. számában.)

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” közgazdasági szakosztályának

1908. évi szeptember hó 21-én (hétfőn) d. e. 10 órakor, esetleg folytatólagosan d. u. 4 órakor a „Köztelek”-en tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály újalakulása.
2. Kereskedelmi és vámszerződésünk Szerbiával. Előadó: *Wessely Pál*.
3. Vasuti üzletszabályzat-tervezet. Előadó: *Szilassy Zoltán*.

Budapest, 1908 szeptember 10.

Rubinek Gyula s. k.,
igazgató.

Pályázati felhívás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az általa kezelt földmivesséskolai alapítványi helyekre pályázatot hirdet:

1. A nagyatádi gazdakör alapítványa; évi ösztöndíj 240 korona. Pályázhat ezen alapítványra elsősorban nagyatádi, illetve somogy-megyei illetőségű egyén.

2. A *Bakó János*-féle alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona. Ezen alapítványra pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén.

3. *Batthyány gróf*-féle alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona; pályázhat ezen alapítványra elsősorban vas megyei illetőségű egyén.

További feltételek mindhárom alapítványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévét betöltötte, ami keresztlevéllel igazolandó, továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni.

Pályázhat ezenkívül magyarországi földmivesséskolába már felvett tanuló is, ha ezt az illető földmivesséskola igazgatója által bizonyítja.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kezelésében lévő „*Gubitz-Schöberl*”-féle alapítvány kamatait 400 (négy száz) koronára kiegészítve a „*Budapesti Kertészeti Társaság*”-nél ösztöndíjjal tüzte ki.

Akik ezen alapítványok elnyerésére pályáznak, azok kérvényeiket a szükséges bizonyítványokkal és mellékletekkel felszerelve az OMGE. igazgatóságához f. évi szeptember hó 30-ig nyújtás be.

Rubinek Gyula,
igazgató.

Országos sörárpa- és komlókiállítás.

Az OMGE. a földmivesséskolai miniszter támogatásával 1908. évi október hó 1-7-ig terjedő időben *Budapest*-en, az egyesület székházában országos sörárpa- és komlókiállítást rendez.

A kiállításra vonatkozó tudnivalók lapunk folyó évi 66. számának hivatalos részében ismertetvék.

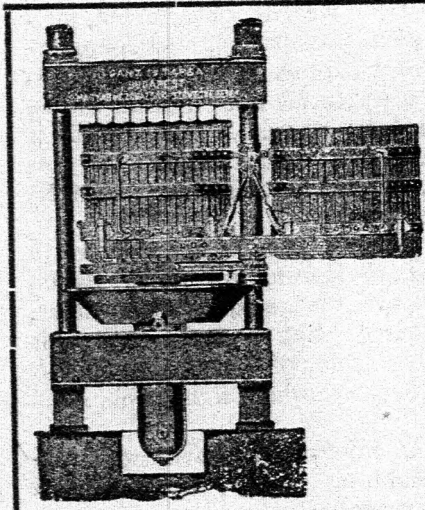
Nemzetközi árpa- és komlókiállítás Berlinben.

Arra kérjük t. gazdatársainkat, hogy a berlini nemzetközi sörárpa- és komlókiállításra való mintákat legkésőbb szeptember hó 23-ig küldjék be az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez, mert a kiállítási szabályzatok értelmében az összes kiállítandó árpa- és komlómintának szeptember hó 26-án Berlinben kell lenniük.

Egyről-másról.

(A gabonapiac helyzete. — A Közlekedési Tanács összehívása. — A vasuti tarifák jelentősége mezőgazdaságunk szempontjából. — A tarifák orv. szükségessége. — Egyolda u. magánérdekű kedvezmények kiküszöbölendők a tarifapolitika a közérdek szolgálatában. — Vasuti mizériák. — Üzletszabályzat reformja. — Az OMGE. őszi munkaprogramja — Előválaság. — Gazdaságyhét és kamarai javaslat.)

A budapesti gabonatözsde üzletmenete a lefolyt egész héten is egész csendes mederben hullámzott, alig volt számbavevő árváltozás tapasztalható. Ha volt is árváltozás fölfelé vagy lefelé, az alig bir jelentőséggel, úgy hogy végeredményben csekély küönbség mutatkozik a múlt hét végén és e hét vége felé jegyzett gabonaárak között. Közepes kínálat mellett a malmok vételkedve sem volt túlságos. Hogy a malmok a jelenlegi mérsékelt gabonaárak és nem épen kedvezőtlen lisztüzlet mellett inkább tartózkodóak a vétellel, annak talán az a magyarázata, hogy arra számítanak, miszerint az őszi gazdasági munkálatok befejezése után a természetők nagyobb készletekkel fogják felkeresni a piacot, amikor azután bőségesebb kínálat mellett árhanyatlás áthat be, de meg a bőségesebb kínálat mellett inkább vásárolhatnak több nyersanyagot, anélkül, hogy a nagyobb vétel erősebben befolyásolhatná az árakat. A gabonaárak bizonytalan áralakulása, amely ma szi te holt ponton áll, a spekulációban is kifejezésre jut. A spekulánsok, leg-

Ajánljuk legújabb, javított szerkezetű, **2 kosaras „Toldi” viznyomásu**, továbbá a legnagyobb munkaképességű „Kinizsi” amerikai rendszerű **különbözőki folytonosan működő emeltyűs orsós borsajtóinkat**. Valamint egyéb szerkezetű **borsajtókat, szőlőzuzókat, borszivattyukat** és minden egyéb szőlőgazdasági gépeket és cikkeket a legmegbízhatóbb minőségben. Most megjelent nagy szűrési árjegyzékünket kívánatra bérmentve ingyen küldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 40 oldal.

alább is a kisspekulánsok várakozó álláspontja helyrekerült, hogy majd annál inkább folytatásuk játékukat, ha valamely irányban kialakul a helyzet.

A külföldi piacokon határozottan emelkedő irányzat fejlődött ki. Remélhető, hogy a külföldi gabonapiac ezen irányzata egyideig állandóbb is lesz, mivel több körülmény nyújt támaszt ahhoz. Így az amerikai tavaszi gabona rosszbodott termékilátásai, a kedvezőtlen időjárás, főként, azonban az, hogy látható készlet jelenleg sokkal kevesebb mutatható ki az Egyesült-Államokban, mint a múlt év hasonló időszakában. Bradstreets szeptember 15-iki statisztikája szerint látható készlet volt búzából az Egyesült-Államok területén 33'23 millió bushel, míg a múlt év ugyanezen időszakában a készlet 60'18 millió bushel volt. Ugyane statisztika szerint az Európában levő készlet és uszó, tengeren lévő buza 56 millió bushel, míg tavaly ilyenkor 65'60 millió bushel volt. Az idei fogyasztási esztendőben tehát az aránylag jobb termés dacára is kevesebb készlettel rendelkezünk, mint a múlt esztendőben.

Az Országos Közlekedési Tanács megalakulása óta csak papiroson létezik, mert a kormány — a gazdasági érdekeltségek minden sürgetése dacára — nem adott neki módot és alkalmat a működésre. Most végre összehívták a tanács plenumát, valamint a tarifügyi bizottságot is. A szállítási díjkezdésmények kérdésében mindjárt olyan téma kerül a tanács elé, amelynek a nyilvánosság előtt való alapos megvitatása nemcsak kívánatos, hanem szükséges is.

Nem szorul bizonyításra, hogy államvasutaink tarifapolitikája egész nemzetgazdasági életünk alakulására igen nagy befolyást gyakorol s hogy hazánk legfontosabb árucikkeinek, a mezőgazdasági terményeknek szállítása, értékesítése, külföldre való kivitele nagy mértékben függ attól, minő díjtételt szab a vasut az illető termékekre. Kivált tömegárunknál — aminők a mezőgazdasági produktumok túlnyomó részben — a fuvarköltségnek minden legkisebb változása lényeges befolyással van az árra és egyúttal az illető termények értékesíthetőségére is, amennyiben a termelési helytől a tulajdonképeni fogyasztási piacig esedékes fuvarköltség okvetlenül a termelést terheli és terményét loco, a termelési helyen legalább a vasuti fuvardíjjal

olcsóbban kell áruba bocsájtania, mint amily árban az illető terményt a tényleges fogyasztási piacon jegyzik.

Fokozza a mezőgazdasági termékek szállítási díjtételeinek jelentőségét szerencsétlen földrajzi fekvésünk s az a körülmény, hogy Nyugat felé irányuló kivitelünk Ausztria vasuti hálózatának közvetítésére van utalva, úgy hogy államvasutainknak Ausztria tarifapolitikáját is ellensúlyozniok kell, nehogy a bennünket körülvevő osztrák vasgyűrű teljesen megfojtsa szabad mozgásunkat és a vámkülföldre való kivitelünket.

Országos érdek tehát a vasuti tarifáknak a gazdasági viszonyokat és a domináló közgazdasági érdekeket mindenben szem előtt tartó megállapítása. E követelmény szükségképpen maga után vonja vasuti díjzabásaink gyökeres reformját, azok az érdekeltek, a nagy nyilvánosság bevonásával, minden bármely oldalról jövő helyes eszme meghallgatásával való egyszerűsítését, átnézhetőbbé tételét. Kell, hogy a reform mikéntjére a közlekedési tanács útján valamennyi érdekelt gazdasági tényező illetékes képviselői megfelelő befolyást is gyakorolhassanak, mert csak ez nyújt biztosítékot arra nézve, hogy államvasutaink tarifapolitikája egyrészt a szükséges üzleti jövedelmezőséget tartja szem előtt, egyoldalú magánérdekek és mesterséges kedvezményekkel felidézett egészségtelen „tulforgalom” erélyes háttérbeszorítással, másrészt ott, ahol a közérdek kívánja, nem helyezkedik a rideg fiskális álláspont, hanem számot vet a nemzetgazdaság valódi szükségleteivel s ezek szolgálatába lép, mint érvényesülésük egyik leghathatóbb tényezője. A Közlekedési Tanács legközelebbi tárgyalásait s azok gyakorlati eredményét éppen ezért nagy érdeklődéssel várjuk, mint egy elmaradhatatlan reform-akció első lépését.

A vasuti tarifák egyszerűbbé és áttekinthetőbbé tételén, valamint a refakciák darázslészkének megbolgyatásán kívül vannak azonban egyéb kérdések is hazai közlekedésügyünk homlokterében, amelyet a dolgozni és alkotni kész Közlekedési Tanács közelebbi érdeklődésére számot tarthatnak. Csak kettőt emelünk ki a sok közül: az államvasuti mizériák egyre kisértő tengeri kigyójtát és a vasuti üzletszabályzat reformját. A MÁV-nál fennforgó zavarok és hiányok sokszor és minden termelési

ág részéről felpanaszolt bajával szemben a vasuti beruházási program fokozatos megvalósításának sorrendjére és részleteire nézve nyerhet a kormány a közvetlenül érdekelteknek a tanácsban ülő szószólóitól közelebbi szakszerű felvilágosítást. Ami pedig az üzletszabályzat revízióját illeti, e tekintetben is több olyan lényeges kívánsága van mezőgazdaságunknak, amelyeknek mindenesetre érvényesülniök kell a szabályzat végleges szövegében. E kívánalmainkat az OMGE. f. hó 21-iki közgazdasági szakosztályi és f. hó 23-iki választmányi ülése fogja legilletékesebb alakban kifejezésre juttatni. Ohajtandó, hogy a szállítóközönség jogos érdekeinek megvédésére irányuló javaslataink a Közlekedési Tanács többségénél is elfogadásra találjanak, amely esetben bizonyára a kormány is kötelességének fogja tartani az érdekeltségek megokolt kívánságának figyelembe vételét.

Gazdag és változatos munkaprogrammal, magasröptű tervekkel indul neki az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az őszi idénynek, bárha kezdeményezéseink, egész tevékenységünk szárnyalására ólomsúlyal nehezedik a kitört sajnálatos elnökválság. Ámde még mindig reméljük, hogy mostani bizonytalanságnak mihamar véget vet a magyar gazdaságszolgálat illetékes képviselőinek állásfoglalása a Dessewffy Aurél gróf által felvetett inkompatibilitás tételével szemben. Az ország minden részéből érkező nagyszámú levelekből, táviratokból, hivatalos gazdatestületi nyilatkozatokból már is kiolvastuk a magyar gazdák egyhangú verdiktjét és bizzunk benne, hogy Dessewffy gróf meg fog hajolni az országos közóhaj előtt.

Őszi programunkban talál helyet az októberi gazdanagyhat, a Károlyi Sándor gróf dicső emlékének szentelt kegyeletes ünnepségekkel és országos gazdaságszolgálati testületeink nagygyűléseivel. A kegyeletes alkalmon túl messze kiható jelentőségű lesz az idén a GEOSZ-nak október hó 22 ikére kitűzött nagygyűlése, amely a mezőgazdasági kamarák szervezésének kérdésében van hivatva a magyar gazdaságszolgálat nevében dönteni. Az előttünk eddig ismeretessé vált társegyesületi állásfoglalásokból következtetve bizzunk benne, hogy ha nem is sikerül a teljes egyértelműséget biztosítanunk — amit az itt-ott előretörtető helyi érdekek

szükségké a tulnyon a Rubin elveit s i imponáns lyal és e mezőgazd kében a

Az ügy ságára v tetünk ar kozó állás hó 1-ig B zatait, eg kívánság a nagygy lapunk ha gyülés elő gazdák ö egyesülete legyen, me a legkiseb az ország vételeit.

A mező közelebb e szabályzat szóló törvé parcellázás ités szerv javaslatok osztálya le az álatte szövetkeze kezeti köz tek szerve ját, a vág szati törvé állatvási kálkodást nemzetköz irta a prog szakosztály rendezésév zekközi sz mütrágyáz lalkozni. sági ismét a gazdaság telek Olcsó fővárosban,

a sötét kor czeik tart A szedés lá virágokat és sok szép vi összegyűlne kerül a széd joga. Szép dezi a munk küön sorjá katonákat. nyien kom tesznek a fe ecsetjére.

Fölzendül házhoz. Ott felügyelőnek férfi munkás Ujra rendbe szószóló. A gazda házál koszorust r fazék vizet nem ettől m

A termés az ajtó előt családját, a getések után eredetiben i

„Tekéntet szokás szeri meg a koml

TÁRCZA.

Komlókoszoru.

(Négy képpel az 1998. és 1999. oldalakon.)

Magyar embernek a munka kezdése imával, befejezése ünnepséggel jár. Van aratóünnep, van szőlőünnep, a szüret; a komlótermesztés fellendülésével a jó magyar szokás megcsinálta a komlószedés ünnepét is, a komlókoszort. A komlótermés teljes betakarítása után egy komlókoszort visznek a gazdának, ami hasonlólag az aratóünnephez, köszöntéssel és dinom-dánommal jár. A komlókoszoru egyik legérdekesebbjét irta le Imreh Árpád, melynek bemutatására mielőtt rátérnék, néhány szóval az ilyefalvi komlóskert történetét is felemlitem.

Imreh Lajos tanító 27 év előtt egyike vala a sok ezer szegény székely tanítóknak. De akart valamit, mint valamennyi székely. Olvasás után, de gyakorlat nélkül az iskola kertjében hatszáz négyszögöl komlót telepített. Az első 5—6 esztendő nyomoruságos volt. Próbált fajtákat, mivelési módokat bőségesen. Végre eltalálta a jót kétszeresen. Eltalálta a jó fajtát, mely megfelelt minőségileg és a termés mennyiségében, de eltalálta a legmagasabb komlóárak idejét is, mikor 400 koronát fizettek a komlóért. A jó árak állandósultak éveken át. A külföldi kereskedők megismerték az Imreh Lajos komlóskertjét és a szorgalmas tanító 10 év mulva újra telepített. Az Olt völgyén karósmivelésre tiz hold volt az újabb telep. Ezt már saját honosi-

tásu spalti fajtával ültette be, amely annyira bevált, hogy a szakemberek ilyefalvi fajtának nevezték el. Napjainkban egész Háromszék-megyében ezt a fajtát tenyésztik. Az első tiz holdat 10 év után a második tiz hold telepítése követte. Itt is külföldi híres fajtákkal kísérletezett előbb. Szóval, a jó székely virtus, a kitartás megvolt Imrénél. De nemcsak a komlóféleségekre nézve kísérletezett Imreh Lajos, hanem az eszközök szélszerűbbé tételében is. Ezen munkájában szintén siker koronázta törekvését, amennyiben a külföldi komlószáritás látása nélkül megcsinálta a mesterséges komlószáritót úgy, hogy tüzeléssel való száritás közben a száritó szerkezet forog és önműködőleg a kész, vagyis teljesen száradt tobozokat oldalra szórja ki. A berendezés jó, kitűnő, de feltalálója magyar és tudvalevő, hogy a magyar feltalálók a világ leggyöngébb értékesítői. Imreh Lajos sem kivétel ebben. Mindazáltal szakemberek elismerték, hogy az ilyefalvi komlóskert az egész erdélyi részek mintatelepe. Imreh pedig a magyar komlótermesztésnek föllendítője. Lapunknak régi munkatársa. A komlóünnepség leírását fiától, Árpádtól vesszük át, mely alkalommal az ilyefalvi komlótelepítvényeket képekben is bemutatjuk, mint különleges érdekességeket.

A komlószedés augusztus közepétől szeptember közepéig eltart ilyefalván. Heteken át mozgalmas kezek munkálkodnak azon, hogy a termés rendszeren, tisztán kerüljön a száritókba. A szedés utolsó napja egyben a komlókoszoru napja is. Ezen a napon a szokottnál korábban, 3—4 órakor hajnalban kezdik a

munkát a férfiak. Elöl a komlóindákat kaczorral (oltó késhez hasonló) elvágják. A következők a 8 méter hosszú komlókarókat saját Imreh-féle emelővel emelik a földből. Egyben ledöntik és a komlóindát lekuvasztják, lehuzzák a karóról.

A komlószedők követik az előbbi munkálatot. Gyermekes szárai asszonyokkal vegyesen, ellepik a komlóskert ledöntött részét. Ezek nem napszámban, hanem kosaranként 8—10 filléért dolgoznak és a korai keléssel több keresethez jutnak.

Itt már vigan foly a munka, dalolnak, mint minden nap. Mégis mintha a koszoru napján magasabb lenne a jókedv. A leányok szép virág csokrokat is hoztak a virágos kiskertekből, mert ez is emeli az ünnep szépségét. Szédőkösorakat a munkaadótól kapnak. Munkaközben ki-ki magának viszi a tobozzal tele indákat és ha leszdedte, újra másért megy. A tele kosarat is a szédő viszi átadni a száritó házba, ahol keretre üritik azt. Minden beszolgáltattott kosárért egy szédőjegyet kapnak.

A gyermekek és más szédők peres ügyeit a felügyelő elintézi rövidesen. Az utolsó napon pedig törekszenek a békés munka befejezésre, mert ez a tisztesség! Sőt a gazda sem vesz észre kisebb szédéshibákat ezen a napon. A béke kedvéért áldoznak mind a munkások, mind a munkaadó.

A nagy komlóerdő fogy-fogy. Az utolsó karóknál már hangosabb a munka, a komlóskert lombjainak fogyásával emelkedik a jó kedv. Végre az utolsó karó ledöntése után kopár lesz

alább is a kisspekulánsok várakozó álláspontja helyrekerült, hogy majd annál inkább folytatásuk játékukat, ha valamely irányban kialakul a helyzet.

A külföldi piacokon határozottan emelkedő irányzat fejlődött ki. Remélhető, hogy a külföldi gabonapiac ezen irányzata egyideig állandóbb is lesz, mivel több körülmény nyújt támaszt ahhoz. Így az amerikai tavaszi gabona rosszbodott terméskilátásai, a kedvezőtlen időjárás, főként azonban az, hogy látható készlet jelenleg sokkal kevesebb mutatható ki az Egyesült-Államokban, mint a múlt év hasonló időszakában. Bradstreets szeptember 15-iki statisztikája szerint látható készlet volt búzából az Egyesült-Államok területén 33·23 millió bushel, míg a múlt év ugyanezen időszakában a készlet 60·18 millió bushel volt. Ugyane statisztika szerint az Európában levő készlet és uszó, tengeren lévő buza 56 millió bushel, míg tavaly ilyenkor 65·60 millió bushel volt. Az ideai fogyasztási esztendőben tehát az aránylag jobb termés dacára is kevesebb készlettel rendelkezünk, mint a múlt esztendőben.

Az Országos Közlekedési Tanács megalakulása óta csak papirosan létezik, mert a kormány — a gazdasági érdekeltségek minden sürgetése dacára — nem adott neki módot és alkalmat a működésre. Most végre összehívták a tanács plenumát, valamint a tarifauji bizottságot is. A szállítási díjkezdmények kérdésében mindjárt olyan téma kerül a tanács elé, amelynek a nyilvánosság előtt való alapos megvitatása nemcsak kívánatos, hanem szükséges is.

Nem szorul bizonyításra, hogy államvasutaink tarifapolitikája egész nemzetgazdasági életünk alakulására igen nagy befolyást gyakorol s hogy hazánk legfontosabb árucikkeinek, a mezőgazdasági terményeknek szállítása, értékesítése, külföldre való kivitele nagy mértékben függ attól, minő díjtételt szab a vasut az illető termékekre. Kivált tömegáruknál — aminők a mezőgazdasági produktumok tulnyomó részben — a fuvar költségnek minden legkisebb változása lényeges befolyással van az árra és egyúttal az illető termények értékesíthetőségére is, amennyiben a termelési helytől a tulajdonképeni fogyasztási piacig esedékes fuvar költség közvetlenül a termelőt terheli és terményét loco, a termelési helyen legalább a vasúti fuvardíjjal

olcsóbban kell áruba bocsájtania, mint amily árban az illető terményt a tényleges fogyasztási piacon jegyzik.

Fokozza a mezőgazdasági termékek szállítási díjtételeinek jelentőségét szerencsétlen földrajzi fekvésünk s az a körülmény, hogy Nyugat felé irányuló kivitelünk Ausztria vasúti hálózatának közvetítésére van utalva, úgy hogy államvasutainknak Ausztria tarifapolitikáját is ellensúlyozniok kell, nehogy a bennünket körülvevő osztrák vasgyűrű teljesen megfojtsa szabad mozgásunkat és a vámkülföldre való kivitelünket.

Országos érdek tehát a vasúti tarifáknak a gazdasági viszonyokat és a domináló közgazdasági érdekeket mindenben szem előtt tartó megállapítása. E követelmény szükségképpen maga után vonja vasúti díjszabásaink gyökeres reformját, azok az érdekeltek, a nagy nyilvánosság bevonásával, minden bármely oldalról jövő helyes eszme meghallgatásával való egyszerűsítését, átnézhetőbbé tételét. Kell, hogy a reform mikéntjére a közlekedési tanács utján valamennyi érdekelt gazdasági tényező illetékes képviselői megfelelő befolyást is gyakorolhassanak, mert csak ez nyújt biztosítékot arra nézve, hogy államvasutaink tarifapolitikája egyrészt a szükséges üzleti jövedelmezőséget tartja szem előtt, egyoldalu magánérdekek és mesterséges kedvezményekkel felidézett egészségtelen „tulforgalom” erélyes háttérbeszorítással, másrészt ott, ahol a közérdek kívánja, nem helyezkedik a rideg fiskális álláspont, hanem szótvet a nemzetgazdaság valódi szükségleteivel s ezek szolgálatába lép, mint érvényesülésük egyik leg-hathatósabb tényezője. A Közlekedési Tanács legközelebbi tárgyalásait s azok gyakorlati eredményét éppen ezért nagy érdeklődéssel várjuk, mint egy elmaradhatatlan reform-akció első lépését.

A vasúti tarifák egyszerűbbé és áttekinthetőbbé tételét, valamint a refakciák darázsfélszékének megbolygatásán kívül vannak azonban egyéb kérdések is hazai közlekedésügyünk homlokterében, amelyet a dolgozni és alkotni kész Közlekedési Tanács közelebbi érdeklődésére számot tarthatnak. Csak kettőt emelünk ki a sok közül: az államvasúti mizériák egyre kisértő tengeri kigyójtát és a vasúti üzletszabályzat reformját. A MÁV.-nál fennforgó zavarok és hiányok sokszor és minden termelési

ág részéről felpanaszolt bajával szemben a vasúti beruházási program fokozatos megvalósításának sorrendjére és részleteire nézve nyerhet a kormány a közvetlenül érdekelteknek a tanácsban ülő szószólóitól közelebbi szakszerű felvilágosítást. Ami pedig az üzletszabályzat revízióját illeti, e tekintetben is több olyan lényeges kívánsága van mezőgazdaságunknak, amelyeknek mindenestre érvényesülniök kell a szabályzat végleges szövegében. E kívánalmainkat az OMGE. f. hó 21-iki közgazdasági szakosztályi és f. hó 23-iki választmányi ülése fogja legilletékesebb alakban kifejezésre juttatni. Ohajtandó, hogy a szállítóközönség jogos érdekeinek megvédésére irányuló javaslatunk a Közlekedési Tanács többségénél is elfogadásra találjanak, amely esetben bizonyára a kormány is kötelességének fogja tartani az érdekeltségek megokolt kívánságának figyelembe vételét.

Gazdag és változatos munkaprogrammal, magasröptű tervekkel indul neki az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az őszi idénynek, bárha kezdeményezéseink, egész tevékenységünk szárnyalására ólomsúlylyal nehezedik a kitört sajnálatos elnökválság. Amde még mindig reméljük, hogy mostani bizonytalanságnak mihamar véget vet a magyar gazdaságszabályozás illetékes képviselőinek állásfoglalása a Dessewffy Aurél gróf által felvetett inkompatibilitás tételével szemben. Az ország minden részéből érkező nagyszámú levelekből, táviratokból, hivatalos gazdatestületi nyilatkozatokból már is kiolvastuk a magyar gazdák egyhangú verdiktjét és bizzunk benne, hogy Dessewffy gróf meg fog hajolni az országos közóhaj előtt.

Őszi programunkban talál helyet az októberi gazdanagyhat, a Károlyi Sándor gróf dícső emlékének szentelt kegyeletes ünnepségekkel és országos gazdaságszabályozási testületeink nagygyűléseivel. A kegyeletes alkalmon túl messze kiható jelentőségű lesz az idén a GEOSZ-nak október hó 22 ikére kitűzött nagygyűlése, amely a mezőgazdasági kamarák szervezésének kérdésében van hivatva a magyar gazdaságszabályozás nevében dönteni. Az előttünk eddig ismeretessé vált társegyesületi állásfoglalásokból következtetve bizunk benne, hogy ha nem is sikerül a teljes egyértelműséget biztosítanunk — amit az itt-ott előretörtető helyi érdekek

TÁRCZA.

Komlókoszoru.

(Négy képpel az 1998. és 1999. oldalakon.)

Magyar embernek a munka kezdése imával, befejezése ünnepséggel jár. Van aratóünnep, van szőlőünnep, a szüret; a komlótermesztés fellendülésével a jó magyar szokás megcsinálta a komlószedés ünnepét is, a komlókoszort. A komlótermés teljes betakarítása után egy komlókoszort visznek a gazdának, ami hasonlólag az aratóünnephez, köszöntéssel és dinom-dánommal jár. A komlókoszoru egyik legérdekesebbjét írta le Imreh Árpád, melynek bemutatására mielőtt rátérnék, néhány szóval az illyefalvi komlóskert történetét is felemlitem.

Imreh Lajos tanító 27 év előtt egyike vala a sok ezer szegény székely tanítóknak. De akart valamit, mint valamennyi székely. Olvasás után, de gyakorlat nélkül az iskola kertjében hatszáz négyszögöl komlót telepített. Az első 5—6 esztendő nyomoruságos volt. Próbált fajtákat, mivélési módokat bőségesen. Végre eltalálta a jót kétszeresen. Eltalálta a jó fajtát, mely megfelelt minőségileg és a termés mennyiségében, de eltalálta a legmagasabb komlóárak idejét is, mikor 400 koronát fizettek a komlóért. A jó árak állandósultak éveken át. A külföldi kereskedők megismerték az Imreh Lajos komlóskertjét és a szorgalmas tanító 10 év múlva újra telepített. Az Olt völgyén karósmivélésre tiz hold volt az újabb telep. Ezt már saját honosi-

tásu spalti fajtával ültette be, amely annyira bevált, hogy a szakemberek *illyefalvi fajtának* nevezték el. Napjainkban egész Háromszék-megyében ezt a fajtát tenyésztik. Az első tiz holdat 10 év után a második tiz hold telepítése követte. Itt is külföldi híres fajtákkal kísérletezett előbb. Szóval, a jó székely virtus, a kitartás megvolt Imrehnél. De nemcsak a komlóféleségekre nézve kísérletezett Imreh Lajos, hanem az eszközök czélszerűbbé tételében is. Ezen munkájában szintén siker koronázta törekvését, amennyiben a külföldi komlószáritás látása nélkül megcsinálta a mesterséges komlószáritót úgy, hogy tüzeléssel való száritás közben a száritó szerkezet forog és önműködőleg a kész, vagyis teljesen száradt tobozokat oldalra szórja ki. A berendezés jó, kitűnő, de feltalálója magyar és tudvalevő, hogy a magyar feltalálók a világ leggyöngébb értékesítői. Imreh Lajos sem kivétel ebben. Mindazáltal szakemberek elismerték, hogy az illyefalvi komlóskert az egész erdélyi részek mintatelepe. Imreh pedig a magyar komlótermesztésnek föllendítője. Lapunknak régi munkatársa. A komlóünnepség leírását fiától, Árpádtól vesszük át, mely alkalommal az illyefalvi komlótelepítvényeket képekben is bemutatjuk, mint különleges érdekességeket.

A komlószedés augusztus közepétől szeptember közepéig eltart illyefalván. Heteken át mozgalmas kezek munkálkodnak azon, hogy a termés rendesen, tisztán kerüljön a száritókba. A szedés utolsó napja egyben a komlókoszoru napja is. Ezen a napon a szokottnál korábban, 3—4 órakor hajnalban kezdik a

munkát a férfiak. Elöl a komlóindákat kaczorral (oltó késhez hasonló) elvágják. A következők a 8 méter hosszú komlókarókat saját Imreh-féle emelővel kiemelik a földből. Egyben ledöntik és a komlóindát lekuvasztják, lehúzzák a karóról.

A komlószedők követik az előbbi munkálatot. Gyermekes szárai asszonyokkal vegyesen, ellepik a komlóskert ledöntött részét. Ezek nem napszámában, hanem kosaranként 8—10 fillérért dolgoznak és a korai keléssel több keresethez jutnak.

Itt már vigan foly a munka, dalolnak, mint minden nap. Mégis mintha a koszoru napján magasabb lenne a jókedv. A leányok szép virág csokrokat is hoztak a virágos kiskertekből, mert ez is emeli az ünnep szépségét. Szedőkosarakat a munkaadótól kapnak. Munkaközben ki-ki magának viszi a tobozzal tele indákat és ha leszedte, újra másért megy. A tele kosarat is a szedő viszi átadni a száritó házba, ahol keretre üritik azt. Minden beszolgáltatott kosáért egy szedőjegyet kapnak.

A gyermekek és más szedők peres ügyeit a felügyelő elintézi rövidesen. Az utolsó napon pedig törekszenek a békés munkabeefejezésre, mert ez a tisztesség! Sőt a gazda sem vesz észre kisebb szedéshibákat ezen a napon. A béke kedvéért áldoznak mind a munkások, mind a munkaadó.

A nagy komlóerdő fogy-fogy. Az utolsó karónál már hangosabb a munka, a komlóskert lombjainak fogyásával emelkedik a jó kedv. Végre az utolsó karó ledöntése után kopár lesz

szükségképeni ellentétessége eleve kizár — mégis a tulnyomó többség mindenben magáévá teszi a Rubinek-Bernát-féle tervezet legfőbb alapelveit s így a magyar gazdaságszabályozás valóban impozáns állásfoglalására hivatkozva kellő súlytal és eredményesen kopogtathatunk majd a mezőgazdasági kamarák sürgős szervezése érdekében a törvényhozás kapuján.

Az ügy nagy, mondhatjuk korszakos fontosságára való tekintettel ehelyütt is figyelmeztetünk arra, hogy a kamarai javaslatra vonatkozó állásfoglalások az OMGE-hez legkésőbb október 1-ig beküldendők. A társesületek határozatait, egyes részletekre vonatkozó esetleges kívánságait ugyanis részletesen feldolgozva már a nagygyűlést megelőzőleg közölni óhajtjuk lapunk hasábjain, hogy az október 22-iki nagygyűlés előtt egészen tisztán álljon a magyar gazdaság összességének állásfoglalása. A társesületeken áll, hogy ez a kép minél teljesebb legyen, mentül kevesebb hézagot mutasson és a legkisebb részletekig hiven tükröztesse vissza az ország minden részének kívánságait, észrevételeit.

A mezőgazdasági érdekképviseleten kívül legközelebb a szerb szerződés és a vasúti üzletszabályzat reformja, a vicinális vasutakról szóló törvénytervezet, az otthonmentesítés, a parcellázás és telepítés kérdése, a borértékesítés szervezése és a módosított egyenesadó-javaslatok adják az OMGE. *Közgazdasági szakosztály* legközelebbi munkásságának anyagát. Az *állattenyésztési szakosztály* állattenyésztési szövetkezetek szervezését, országos tejszövetkezeti központ létesítését, lótenyésztési kerületek szervezését, a havasi gazdálkodás reformját, a vágóállatbiztosítás megoldását, a vadászati törvény revízióját, az állandó tenyészállatvásárló telep létesítése körül való közreműködést és végül a jövő évi budapesti nemzetközi tejjárási kongresszus rendezését írta a programjára, míg a *növénytermesztési szakosztály* elsősorban a legelőkérdés országos rendezésével, továbbá az arankairással, a nemzetközi szántógépvérseny előkészítésével és műtrágyázási kísérletek vezetésével fog foglalkozni. Az *irodalmi szakosztály* a gazdasági ismétlőkiskoláról szóló javaslaton kívül a gazdasági tanárképzés reformjával, a „Köztelek Olcsó Könyvtár” megindításával és a fővárosban, valamint a vidéken, gazdasági elő-

a sötét komlóerdő. Fölharsan az éljen. Perczekig tart az ujongás: az utolsó karó is ledült. A szedés lázasabb lesz. A lányok előhózzák a virágokat és komlóindákkal koszorút kötnek a sok szép virágból. A munka teljes befejezésével összegyűlnek. A férfi munkások közül koszoru kerül a *szószóló* fejére, övé a köszöntő mondás joga. Szép tisztesség, mert nagy feladat. Rendezi a munkásokat. Gyermekeket külön, lányokat külön sorjába állítva, mint a hadvezérek a katonákat. A leányok és gyermekek valamennyien komlóombokkal vegyes virágkoszorút tesznek a fejükre. Festői kép, érdemes a művész ecsetjére.

Főzendül a dal, énekelve indulnak a szárítóházhoz. Ott félkörben állanak az ajtó előtt. A felügyelőnek jelentik a nagy eseményt és a férfi munkások beszovalgatják a számszámokat. Ujra rendbe állanak, a férfiak élén a koszoruszószóló. A menet a faluba vonul a munkaadó gazda házához. A község utcáin az előjáró koszorut meglocsolják. Egy-egy kártya vagy fazék vizet zúdítanak rá minden kapuból, hanem ettől meg nem fut a koszorus.

A termeszto gazda udvarán félkörbe állanak az ajtó előtt. Tisztelettel kihívják a gazdát és családját, a szószóló pedig illő torok-köszörülgetések után belekezd a mondókájába, melyet eredetiben így irt le Imreh Árpád:

„Tekéntetes ur! s tekintetes asszony! Régi szokás szerint most es idejöttünk, hogy jelenessük meg a komló lefogását. Hála legyen a Minden-

adások rendezésével lesz elfoglalva; az ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály a budapesti és berlini sörárpa- és komlókiállítások rendezésén kívül, ami óriási munkát ad, üzemi előadások tartását, a burgonyabetegségek Németországból való behurcolásának megállítására kívánatos intézkedések megállapítását, a cukorrépa-átvételi módokat tanulmányozását és a mezőgazdaság keretébe illeszthető kisiparok létesítését tüzte ki a legközelebbi időre céljával. Tehát minden vonalon serény munkára van kilátás, amelyből az egyesület tagjai remélhetőleg élénk érdeklődéssel vesznek majd ki a részüket.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Vermelés, zombolyázás, szilo.

Irta: Teleki Arvéd gróf.

Szépén fejlődő állattenyésztésünkre megint szomorú idők köszöntenek be: széna nem termelt, mesterséges takarmányaink is hiányosan sikerültek, a legelő az augusztus végi kánikula által leperz elve szeptember hűvös éjjein már nem képes nagyobb mérvű fejlődésre. Nem marad más hátra, mint póttakarmányvetéseink és a tengeriszár takarékos felhasználása, valamint burgonyaszár, répalevél, repeze és más hasonló nedves növényi anyagok okserű és takarékos elrakása a téli és tavasz hosszú istállózó időneire. Ezen említett takarmányul használható termények részben tulnedvesek és csak nagy nehézséggel száríthatók meg, a tengeriszár, mely a hiányos termés dacára legnagyobb mennyiségben áll rendelkezésünkre, minthogy a buza után legnagyobb területét foglalja el hazánk szántóföldjeinek, alkatánál fogva egyrészt nehezen szárad, másrészt pedig mikor külsőleg száraznak is mutatkozik, belsőleg még mindig tartalmaz annyi nedvességet, hogy a kívülről is hozzájutó nyirok folytán rohamosan indul penészedésnek és értékének nagyobb részét ily módon elveszti. Az eltarthatásnak a legismertebb módja: a szárítás, ezen őszi növényeinknél természetesen uton ritkán sikerül, a gépeken való mesterséges szárítás pedig ma még nem fizeti ki magát.

Nem marad tehát egyéb hátra mint a vizelvonásról lemondani s ehelyett erjedés és légelvonás útján tenni a nedves takarmányokat

tartósakká. A kovászos ugorka és a sós káposzta erjedésen átment termékei épp oly kedvesek az embernek, mint a vermelt takarmányok az állatoknak. Az erjedésnek különböző fokait ismeri a kémia: alkoholikus, ecetsavas, tejsavas, vajsavas és korhadó erjedések képezik a fő típusokat. Ha takarmányunkat a két szélsőségtől, a penésztől és az elszenesedéstől meg akarjuk óvni, akkor a minden növényi anyagban és a levegőben is nagymennyiségben előforduló penészesirákat meleg útján kell előlőnünk. Ezen melegnek 60 C fokot nem észszerű meghaladnia, mert e hőfokon fölül már a szenesedés, illetve elégs tünetei állanak be. Legészszerűbb, ha takarmányunk 50 C-ra melegszik fel. Ennek megállapítására hőmérőt is használhatunk, melyet a takarmányba helyezett vascsőbe dugunk be időnként, de a gyakorlati érzék is legtöbbszörre eltalálja a kellő műveletet, mert a takarmányon már szemre is meglátni a nagyobb víztartalmat, az ilyennek azután több időt kell a felmelegedésre hagyni, tehát lassabban végezhetjük a verem megtöltését. Ugyanígy cselekszünk nedves és hideg időben. Száraz, meleg időben a takarmány jobban fonnad és ilyenkor a szenesedés elkerülésére észszerű a berakással jobban sietni.

A vermelt takarmányok erjedése mintegy hat hétig eltart, dacára a megterhelés útján való légelzárásnak. Ily módon ugyanis csak a külső levegőt zárhatjuk ki, de a takarmány belsejében levőt teljesen kiszorítanunk soha sem sikerülhet és ez a levegő az erjedés bizonyos mérvét lehetővé teszi. A megterhelés fokától függ most már az erjedés minősége is. A gyakorlat négyzetméterenként körülbelül 1000 kg. terhet mutat legészszerűbbnek, amit körülbelül 60—70 cm. nyi földréteg képvisel. Ha nedves takarmányt gyorsan földelünk le, akkor a megterhelés kisebb lehet, ha pedig fonnadtabbat lassan tudunk csak berakni, a nagyobb megterheléssel segítünk a bajon; erősebben fojtva le a takarmányt, ami által gyorsabban préselődik ki a benne levő levegő legnagyobb része és gyorsabban szűnik meg a külső levegő behatása.

Aki először verem, ezer aggodalom között végzi azt. A következő alkalmakkal már bátrabbak vagyunk. Tehát fogjunk minél előbb a vermeléshez. Ha hazánk 4 millió holdon ezidén mintegy 80 millió métermázsát kitevő és napi 10 kilót számítva, majdnem egy millió darab szarvasmarhának 3 bavi táplálékát kiadó tengeri-

szor békelhessenek meg s még jó egészségben münk es sokszor érthessük meg.”

Fölharsan az éljen. Zug töle a környék. Adadják a ház asszonyának a koszorut. A gazda néhány jó szóval válaszol a szószóló beszédre és következik a dinom-dánom. Az udvaron szól a zene. Táncoznak az ifjak-öregek. Közébe köze foly az eszem-iszom. Most már az egyes munkások is hálálkodnak köszöntőmondás formájában.

Késő éjjel vett véget a koszorúünnepnek. Legelőbb a távolabb lakók bucsuzkodnak. Másnap a még beváltatlan jegyek beváltása következik, ami bezárja végleg a komló koszorut.

A gazda és a munkás között ez a jó szokás még megvan, de kétséges, hogy meddig marad meg. Imreh Árpád értesítése szerint a mételey-hintés ott is megkezdődött. Terjed az eszme és szűkül a szív. A fűrésztelepekre és más nagyobb vállalatokhoz járó székegy munkások a külső érintkezés révén jelszavakat visznek a boldog élet megrontására: „Soha seholt meg nem elégedni azzal, ami van!” — „Mindenkor mindenütt többet követelni!” — „A sikerért minden eszközt felhasználni!” És más eldobott jelszavak zavarják a békés egyetértést, a kölcsönös megbecsülést. Jövő évre már sztrájkját tartanak, ami veszedelmet hoz a munkaadóra, nyomorúságot a munkálkodóra.

„A „Köztelek” mai száma jól sikerült képeket hoz az illyefalvi komlóskertről, melyek a komlószüret egyes mozzanatait örökítik meg.

Péterfy Tamás.

szártermését jobban kihasználni kívánjuk, nem szabad haboznunk a vermelés minél értékesebb és kiterjedtebb gyakorlásával. Ezen gyakorlatnak a gazda husáva és vérvé kell vállalnia, ha az örökös takarmányhiányt végérvényesen leküzdeni akarja. És pedig nem akkor kell csak vermelnünk mikor a baj már a nyakunkon van, hiszen a takarmányhiány években a tengeris-áról is kevesebb terem, hanem főleg akkor kell vermelnünk, amikor több takarmány- és tengeriszártermésünk van, hogy mire megint száraz év áll be, a több évig teljesen jó karban elálló vermekből éppen a legnagyobb szükség idején vehessük elő a marhadálm-nunkat végenyesszettől megmentő tömeges takarmányt.

A vermelésnek eleinte azon módja volt használatos, mely szerint a földbe ásott, többnyire 4—8 m. széles, 2—4 m. mély és tetszésszerű hosszúságú vermekbe rakták a zöld takarmányt és a veremből kikerült föld egy részével megterhelve tették a rothadással szemben ellenállóvá. Ilyen eljárást követnek hazánk azon vidékein, hol a talajvíz nem emelkedik fel a verem fenekéig, míg az Alföldön, hol a föld árja a talaj felszínéhez nagyon közel is feljön és ahol előtte biztos magaslatok, dombok nincsenek, a föld felett halmozzák fel a nedves takarmányt. Zombolyán első ízben gyakorolták ezen eljárást minél fogva általánosan zombo-

A szekerek ugyanis a hegy felőli végén bemennek a verembe és annak tartalmát alaposan lepréselhetik, amit a zombolyai kazalnál nehezebb megtéetni, mert arra meredeken felfelé kell a teit szekeret vontatni, míg a földbe ásott verem több mint felét lefelé való menettel lehet megtölteni.

További előnye, hogy nem kell hozzá semmi segédeszköz, tehát karók, deszkák fölöslegesek, de szalma sem szükséges, ami akkor nagy kérdés, ha cséplés előtt vermelünk, illetőleg zombolyázunk, és tavalyról már nincsen szalmánk. Ami például 1909-ben gyakori eset fog lenni.

Végül előnye a földbe ásott verembe való rakásnak az, hogy a földet nem kell olyan magasra feldobni; ez nem csekély megtakarítás, mert a súly négyzetméterenként — körülbelül 60—70 cm. vastag földrétegnél — 10—12 métermázsát is kitehet.

A zombolyázásnak viszont előnye, hogy nem kell a verem kiásásának nagy munkáját végezni, ami, ha előre s már télen elvégezve nincs, elég keserves dolog a legnagyobb munkaidőben.

Másodszor előnye, hogy nincs a zombolyázás a már meglévő verem helyéhez kötve, hanem ott végezhető, ahol az a gazdának mindenkor a legkényelmesebb.

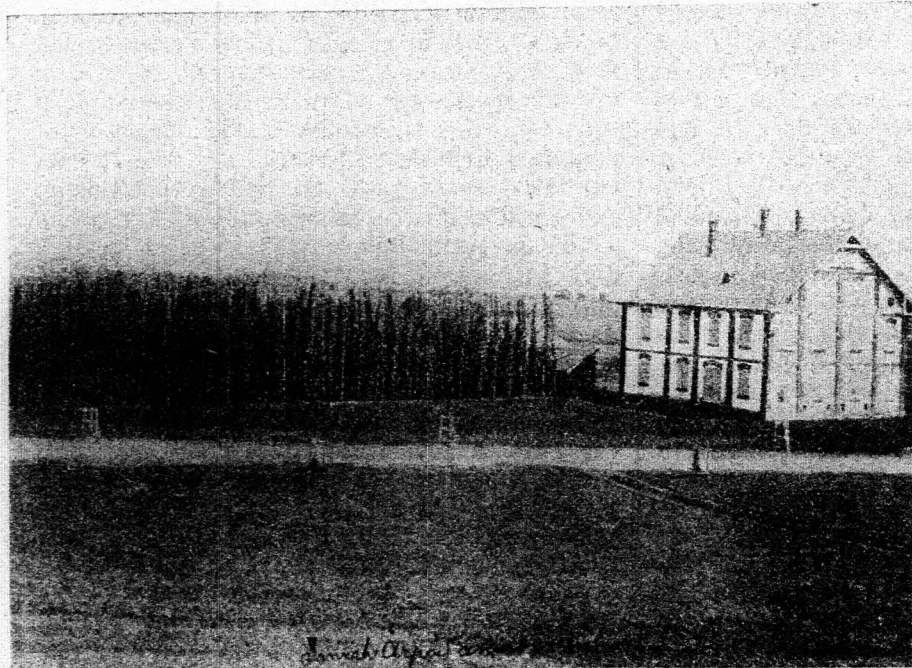
Végül előnye a zombolyázásnak az, hogy ha

ugyannezen erőgép által hajtott szártépon elaprózott takarmányt.

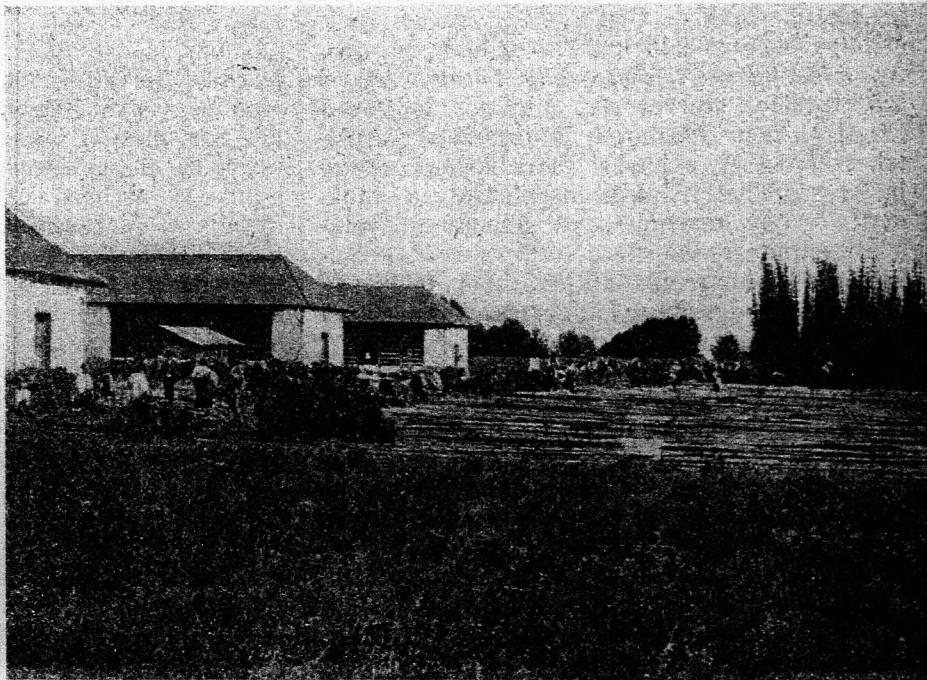
A földverem és zombolyai kazal fölötti legnagyobb előnye pedig az, hogy nagy magasságánál fogva a munkával nem kell olyan nagyon sietnünk, mivel a takarmányanyag minden 1 méteres rétege az alatta levő rétegre az erjedést szabályozó teherképpen hat és ami fő, hogy sokkal kevesebb veszteség van a szilóban való takarmányeltevésnél, mint a fentemlített két másik módnál.

A sziló többnyire 1 méternyire a föld színe alá süllyesztett alapra emelt hengersizű épület, amely Amerikában, hol a fenyőfa több gyantát tartalmaz, mint nálunk és így kevésbé rothadó, nagyjából fából van földfeletti részében készíthető. Vannak azonban teljesen kő, téglá, beton vagy vasbeton szilók is nagy számmal s ezek közül leginkább az utóbbiak terjednek újabban.

Nagyságukat a belőlük táplálendő marhalétszám szabja meg. Minél kisebb a sziló átmérője, annál drágábbá kerül a beépített ür egy-egy marha számára. Ha egy számos állatra napi 12 kilót számítunk és 200 napra szabjuk a téli takarmányozást, akkor 1 marhára, egy idényre 24 mm. lesz szükséges a mi amerikai módon lókapával művelt és majdnem éresig meghagyott tengeri-csalamádéból, mely 40% víznél többet nem tartalmaz, körülbelül 4 köbméter-

204. ábra. Tízéves komlótelep saját találmányú mesterséges szárítóval. Imreh Lajos jelyfalvi telepén.

205. ábra. Komlószedés a 30 éves telepről és közönséges lógszárítók Imreh Lajos jelyfalvi telepén.

lyázásnak nevezték el. Ezen műveletnél a föld színére szalmát tesznek és a takarmánykazal külsejét is szalmával burkolják, hogy a takarmány penészedése és rothadása csökkentve legyen, a földet a kazal tetejére dobják és hogy a szélek is egyenletesen legyenek terhelve s a föld le ne omlójjék, a kazal tetején rakott karókra deszkákat tesznek, ily módon ereszt is szerkesztve a kazal részére. A vermelésnek legelőrehaladottabb módja azonban az, ami Amerikában divik, hol már mintegy negyed millió földfeletti kerek toronyban tárolják az előzetesen felaprított takarmányt és pedig többnyire tépelt tengeriszárat.

A földben való vermelésnek előnye az, hogy a nehéz, többnyire még egészen zöld, sőt esetleg esőtől is még vizes takarmányt kevesebb erővel lehet elhelyezni, mert lefelé kell azt hányni.

a takarmányból lepréselődik ki, az nem marad benne, hanem a földszínen kifolyik, míg az át nem eresztő földbe ásott veremnél ezen le a takarmány ízét ronthatja.

A sziló vagy amerikai takarmánytorony helyhez kötött építmény ugyan, de a földverem fölött az az előnye, hogy közvetlenül az istálló mellett, vagy sok esetben benne van és így ha a megtöltésnél tulajdonosának egy meghatározott helyre is kell a takarmányt hordania, másfelől a felhasználásnál emberi erőt takarít meg és semmi anyag el nem szóródik.

A zombolyai kazal fölött előnye, hogy segédeszközre pl. szalmára szüksége nincs és dacára, hogy háromszor olyan magasra is kell a takarmányt felemelni, ez mégis könnyebben megy, mivel nem kézzel, hanem erőgép által hajtott elevátor vagy fúvószerkezet vis i fel a többnyire

nek felel meg és átlagban $\frac{1}{4}$ kat. holdon termelhető; 100 darab felnőtt marhára eszerint 400 köbméter ürbe férő, 2400 q. veremből kiszedett csalamádéra és mivel 10—12% apadásra számítani minden erjesztésnél szükséges, 2700 q. berakni való csalamádéra van szükség. Ezen számításaimat megtévén, kerestem a helyet, hol ilyen szilót természetben megtekinthetnék, miután a gazdasági szakemberek véleménye szerint, ilyen hazánkban nem, sőt Európában sem található. Több évi keresés után azt határoztam, hogy magam épitem meg és így legbiztosabban megtudom, hogy viszonyaink mennyiben felel meg.

A mi fáuk — fenyőfát értve — rendkívül romlkony lévén, keményfából pedig hallatlanul sokba kerülne és még sem volna nagyon sokáig tartó, a vasbeton szerkezetet választottam,

**BORSAJTÓK, SZŐLŐZUZÓK.
EGYETEMES ACZÉLEKÉK,
Zala Drill és Hoosier vetőgépek.**

Elsőrangú hazai gyártmány. Tessék árjegyzéket kérni.

WEISER J. C.

GAZDASÁGI GÉPGYÁR ÉS
VASÖNTÖDE, MALOMÉPÍTÉSZET

NAGYKANIZSÁN.

amelyhez előbb a szükséges formákat készítetem el karbolineummal mázolt fenyőfából. Ezen formákat a vasbeton szilo elkészülte után egy másik majoromban megint felállítottam és ott ezen második favázat a következő télen, mint faszilót kívánom használni, hogy összehasonlítsa a két különböző anyagból levő toronyba vermelt takarmányok minőségét és tartósságát. Ha azután a vasbetonszilo bizonyul jobbnak, akkor a már álló második szilo favázat is vasbetonnal burkoltatom és a favázat további vasbetonszilok építésére tovább használhatom kevés javítással és pótlással, miután a faformák erősen vannak vasalva és sok ütést, kopást kibírnak. Miután istállóim többnyire 100 darab felnőtt marhára vannak építve, fenti űrlattal szilo minden majorba egyaránt megfelel, ami fontos is, mert a kör alakú torony átmérőjét a formák miatt nem lenne lehetséges változtatni.

Jelen esetben az átmérő 7 m. 40 cm. belvilágban. A belső alapkör területe tehát 40 négyzetméter és így 10 méter belső magasságot kell a falaknak adni, hogy a 400 köbméter űrtartalmat megkapjuk. A magasságot, miután az alap és a fedél bármily magasságnál egyenlő, előnyös lenne fokozni, de ennek is határt szab a takarmányt emelő elevatorok,

A torony egyik oldalán a takarmány befúvására való, 4, 6, 8 méter magasságban elhelyezett ablakok vannak, melyek befülről záródnak úgy, mint a szemben fekvő oldalon minden méterre egymás fölött levő 8 ablak. Ez utóbbiak a napi takarmánymennyiség ledobására szolgálnak. A vermelt takarmányból naponta 5 cm. vastag réteg lesz felhasználandó = 2 köbméter = 12 q. Az ablakon kidobott takarmány egy az ablakok elé és a cementtoronnyal szorosan összekötött keskeny, magas, csőszzerű fatoronyban hull alá egy az istálló padlásával egyenlő magasságban levő padlóra és onnan vasuti csilléken jut a jászlak fölé a padlásba, honnan megint a jászlakba lesz ledobva.

Ily módon egy ember a padláson és egy az istállóban 100 ökröt kényelmesen elláthat takarmánnyal $\frac{1}{2}$ óra alatt reggel és $\frac{1}{2}$ óra alatt este.

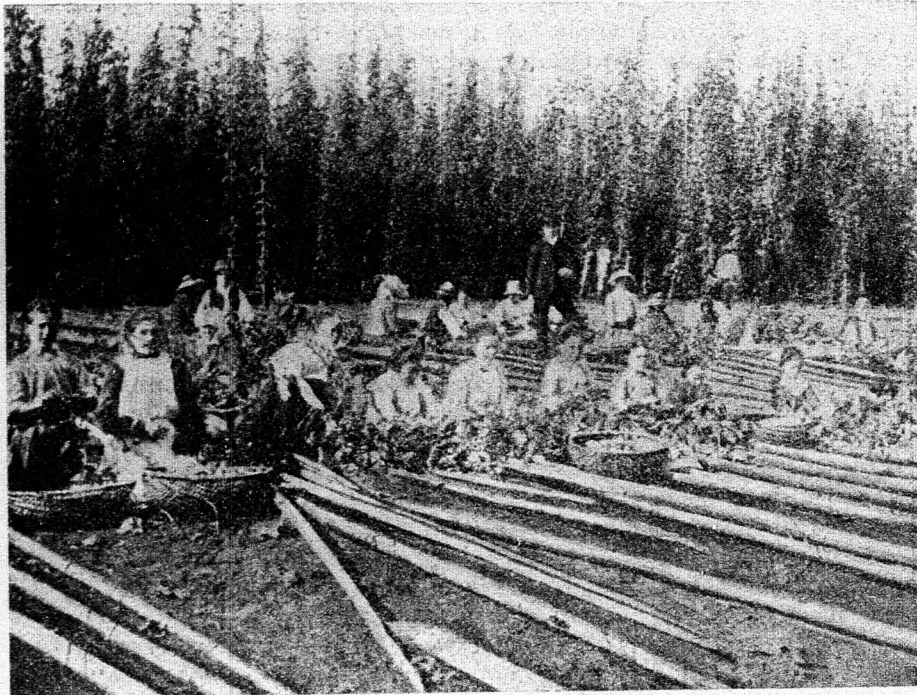
Tehát a szilo vagy erjesztett takarmánytorony nemcsak a sűrűn fellépő munkáshányon segíthet azáltal, hogy a gézzel olcsón magasra emelt takarmányt kevés munkával lehet legnagyobb részét lefelé dobva és hordva rendeltetési helyére juttatni, hanem a már-már divattá váló takarmánymennyiségben is enyhítheti az erjedésnél való veszteséget és a takarmányok a széthordásnál való peccékolását a minimumra redukálván csel-szerű konstrukciója és elhelyezése folytán.

Igen helyes nyomon halad az, aki alföldi gazdálkodásunk bajain elsősorban a tiszavidéki buza javításával, nemese tesével akar segíteni. Ami speciális éghajlati és talajviszonyaink különösen itt, a közep Tisza-vidéken olyanok, hogy nagy közéletmezési, dazdasági, vagy földtani átalakuláson kell átmenünk, míg oda jutunk, hogy a buza már nem lehet többé legfőbb szántóföldi tertmenyünk.

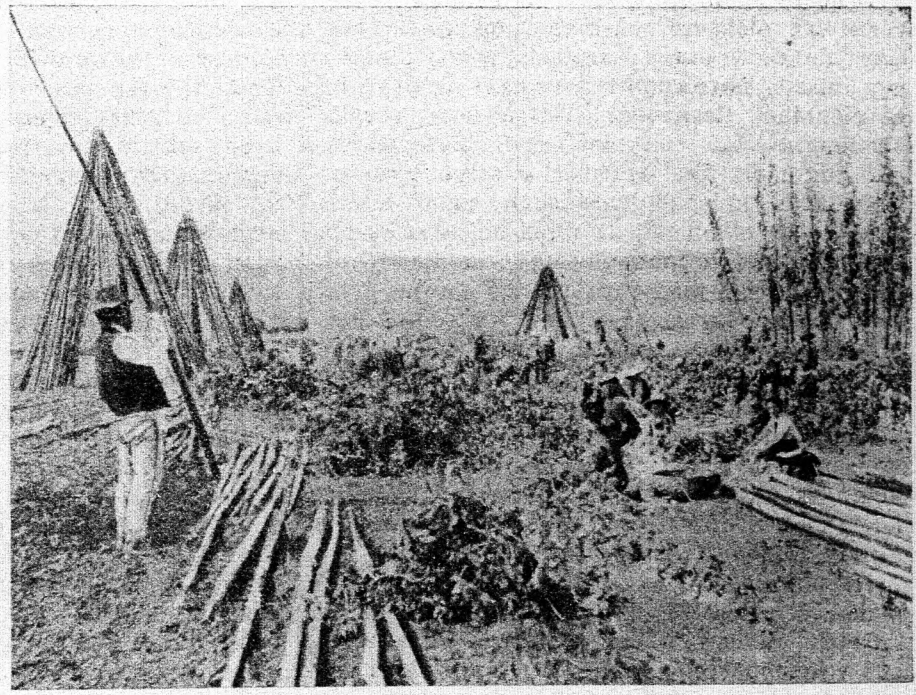
Klimánk a legmostohabb és a legszélsőségsébb. Sajnos, hogy a szélsőség túlyomó részben szárazságban nyilvánul, ami az alföldi gazdát arra kényszeríti, hogy a legkevésbé rizikóval járó gabonatermesztéshez ragaszkodjék.

Vajjon mit kockáztat azzal, hogy buzaja tartós szárazság következtében csak fél-, vagy ennél is kevesebb termést hoz? Az általános holdankénti kiadásokon (adón, adminisztráción stb.) kívül csupán a szántás-vetés, vetőmag és a részes aratás-cséplés költségeit, amelyek még a legyengébb termés és rossz értékesítés esetén sem mulják felül a buza árából várható bevételt.

Ezzel szemben az intenzívitásnak nálunk meghonosítható, csak sok készpénzzel munkálható ágazatai, cukorrépa, cizrok, kender, dohány termesztése száraz időjárás mellett reáfizetéssel jár, több évi átlagos haszonmérége pedig a buza jövedelmének jóval alatta marad.

206. ábra. Komlószedés részlet, tobozok szedése Imreh Lajos illyefalvi telepén.

207. ábra. Komlószedés részlet, tobozszedés és a karók gulába rakása, Imreh Lajos illyefalvi telepén.

vagy fuvók teljesítő képessége, amely 10 méteren fölül nem igen terjed. A csalamádéból esetleg kipréselődő lé elvezetése a szilon kívül, ennek fenekénél mélyebb kut van alkalmazva. Ugyanez azon víz kiszivattyuzására is alkalmas, amelyet a szilo közvetlen közelében levő istállókról azon időben lehet a sziloba gyűjteni, mikor az takarmánnyal elfoglalva nincsen, tehát a nyári 5-6 hónapban. Minden 10 milliméteres eső az 500 négyzetméternyi fedelekről 50 hektoliter vizet eredményez és a szilo földfeletti 1 m. 25 cm. mély részében 500 hl. viz tárolható, ami tűzvédelmi szempontból is hasznos víztartalékot jelent.

A betonhabarcs és a belső faformák emelésére egy a torony alapkörének központjában felállított, körben forgatható, hatalmas, hazilag szerkesztett daru szolgál.

Ezen szilokkal a jövő teletetés közben teendő tapasztalatokról, valamint előállításuk költségeiről, ha majd ezen adataim rendezve lesznek, fenntartom magamnak a részletes beszámolást.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Néhány megjegyzés Székács Elemér „Buzanemesítési irányelvei”-hez.

A Köztelek 46. és 48. számában Székács azon módozatokat tárgyalja, melyek alkalmasak lennének a tiszavidéki buza nemesítését elősegíteni, a termés mennyiségét és minőségét emelni.

Magam részéről a közlöttékhez a következő észrevételeket fűzöm.

Nem lehet tehát az alföldi közép és kis birtokostól rosz néven venni, ha oly göröcsösen ragaszkodik az egyoldalú buza termesztéshez: ezzel indokolható némileg az a helytelen, Cserháti könyvében méltán kárhoztatott vetőrendszer, hogy sok gazda buza után is buzát vet. Viszont azonban ez adja magyarázatát annak, hogy az alföldi belterjesen kezelt nagy uradalmak is 40-42% buzát vetnek, igaz, hogy okszerű beosztással, mely műveléssel, a talajerő rendszeres visszapótlásával, felkarolva az állattenyésztést és hizlalást oly mértékben, hogy szántóföldjeink 20-25 százalékat trágyázák évenként, nem is említve a műtrágyákat.

Miután tehát a tiszavidéki buza termesztésének jövedelmezőség szempontjából mai viszonyaink mellett elsőrendű szerepe van, annak

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni

az 1908. évi **Perfekt Separatoraink** elől.

ujj modellű **Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák.**

Teljes tejgazdasági berendezések.

Tassák árjegyzékét kérni.

BURMEISTER ES WAIN

gép- és hajógyár reszv.-társaság

Budapest. V., Kálmán-utcza 3. sz.

tökéletesítésére kell törekednünk oly irányban, mely ez idő mostohaságától függetlenül emelheti a termésátlagokat. Erre volna hivatva a nemesítés

E kérdésnél azonban elsősorban azt kell megállapítanunk, hogy melyik is az a tiszavidéki buza, melyet nemesíteni kellene s amely viszonyainknak legjobban felel meg.

Tévedés lenne azt hinni, hogy az egész u. n. Tiszavidék egy és ugyanazon karakterű buzát termeszti.

A Tisza-Marosközben gazdálkodom; 10 év alatt 3féle buzát láttam és természetem e helyemen, melyek vetőmagcsere alkalmazásával kerültek, ugyszólván a szomszédokhozám.

Az egyik gömbölyded-féleség, fakó foltokkal tarkított, kevésbé aczélos, halvány szemű; kalásza fehér, rövid, szára alacsony. Orosháza vidékéről került hozzánk s ezért volt ajánlva, mert nagyobb termést hoz (ami nem vált be), a hűtésnek jobban ellenáll. Nagy hibája volt, hogy silányabb minőségű, a kereskedő nem szívesen csak 30—40 fillér árengedménnyel veszi.

A másik nagyobb, hosszukás, piros, eléggé aczélos, aratás és cséplés kezdetén tetszetős szemű; magtári kezelés alatt azonban összeesik, csolnakos lesz, sulyából 2—3%-t veszít. Ez utóbbi rossz tulajdonsága miatt most tartok a végleges kiküszöbölésénél. A kalásza inkább veres, az előbbinél hosszabb, pelyvája, toklása duzzadt, durva; szalmát bőven terem s ugy látszik, bokrosodási képessége is nagyobb az előbbinél. Csanádból került hozzánk s valószínűleg a bánáti buzáknak egyik keresztese.

A harmadik általam ismert féleséget természetünkön legáltalánosabban; ennek szemé apróbb az előbbinél, de pirosabb, aczélosabb, sulyosabb, szóval jobb minőségű; kalásza rövid, fehér, szára is alacsonyabb. Ezt tartom a mi vidékünkön legmegfelelőbbnek a továbbtermesztésre, esetleg nemesítésre.

Tekintve tehát a tiszavidéki buza szűkebb körzeten belül is változó féleségeit, arra a következtetésre jutok, hogy a magnemesítést azon kísérleteknek kellene megelőzni, melyek hivatva lennének megállapítani azt, hogy melyik féleség felel meg külön-külön, esetleg együttesen a Felső-, Közép- és Alsó-Tisza vidéknek.

Ha a féleségre már megtörtént a megállapítás, a nemesítést ugyanazon a vidéken kellene folytatni, nehogy a mag más talaj és klimatikus viszonyok közé jutva, jó tulajdonságait elveszítse. Tapasztalásból tudjuk, hogy végzetes hiba lenne pld. az u. n. bánáti buza termesztését nálunk, Csongrádbad erőltetni; épp oly tanulságos lesz megfigyelni, hogy a Székács által Temesben nemesített tiszavidéki buza mennyiben tartaná meg karakterét pld. Békés megyében.

A nemesítéssel kapcsolatban fejtegeti Székács a buza ápolását, helytelenítve a hengerezést s kiemelve a fogasolást szükségességét.

A vetések tavaszi ápolása fontos tényező. Kénytelen vagyok azonban a fogas és henger alkalmazását illetőleg, magam szempontjából, Székácsal ellentétes álláspontra helyezkedni.

Nem a fogasboronától való iszony, vagy a megrögzött szokás készlet bennünket arra, hogy vetéseinket tavasszal hengerezzük. Feltehető az alföldi gazdákról, hogy számos összehasonlító kísérletet tettek addig, míg végleg abban állapodtak meg, hogy buzáikat tavasszal fogasolják, vagy hengerezzék-e.

Hogy mindkét ápolási módnak megvannak a maga hívei, ez csak azt bizonyítja, hogy vannak Alföldünknek olyan részei, ahol a fogasolás, viszont olyanok, ahol a hengerezés indokolt. Hiszen az Alföld óriási terület, melynek sem talaja, sem klímája nem azonos s ahol a futó homoktól a legkötöttebb fekete agyagig, a sovány vályogtól a süppedékes humuszig a talaj-nemek legkülönbözőbb változataival találkozunk s ahol a szik és homok alig néhány méternyi távolságban jó szomszédok.

A különféle összetételű talajok természetszerűleg más és más magatartást tanúsítanak a talajművelő eszközök iránt.

Csongrádban például csak igen kevés szántóföldet ismerek, ahol magam részéről a fogasolást ajánlanám (kivételes esztendőben és pedig a következő okokból).

Ismeretes dolog, hogy az Alföld szívében a vetésforgó meglehetősen szabad, a mi különleges helyzetünkben, legkivált a talajerőben leli gyarazatát. Ez az oka, hogy buzáink legnagyobb részét, közép és kisbirtokon 60—70%-át közvetlenül tengeri után vetjük. A tengeri töve jól-rosszul leszántódik; még a mélyítéssel sem lehet teljesen elsűlyeszteni a magas, durva száru magyar tengeri tövét. Már most, ha én ilyen táblára tavasszal fogast bocsájtok, a tengeri tövet felrángatom, ennek nyomán üres folt marad, mert vele együtt tépetem ki a környezetében levő gyenge buzát is, szóval, erősen ritkítok. Már pedig ciklikiróval együtt mi is szükségét látjuk annak, hogy a buza sűrű beállású maradjon. Tengeri után vetett buzáinkat azért nem fogasoljuk.

Mondjuk, hogy a megfogasolt vetést jó meleg tavaszi eső helyrehozza, bokrosítja. Ezen esetben is éppen a fogasolással, vagyis ritkítással távolodik ciklikiró azon kitűzött czéljától, melyet a tiszavidéki buzáknál elérendőnek tart, hogy t. i. minél kevesebb legyen a sarju, de annál több anyahajtás. Tudvalevő dolog, hogy kedvező időjárással a ritka alföldi buzákat a bokrosodás csodálatos módon sűríti, minél ritkábbak azok, annál több sarjut nevelnek; pedig ezt, amint közleményéből látom, nemcsak Székács, de senki sem tartja előnyösnek, mert a sarju kalásza ritkán fejlődik ki teljesen, kevés ép magot és sok ocsut terem; ritkán emelkedik ki az anyakalász magasságáig, többnyire alul marad s valószínűleg roszdafészkek.

De legfőbb hátránya a fogasolásnak általában ami kevésbé teszi kívánatosá a nem tengeri után vetett buzák fogasolását is az, hogy a buza beérését késlelteti. Csongrád megyében még a kötöttebb természetű feltalaj is a téli fagyok után omlekonnyá, porhanyóvá válik, hiszen oly ritkán látunk annyi havat, amennyi szántásainkat tavaszra tömiten. Tavasszal fogasolással a talajnak ugyszólván az egész felszín

megmozdul, a zöld vetés nagyrésze be lesz takarva, a fogas után szinte eltűnik; idő kell hozzá, míg újra kibújik a föld alól. Ezt a föld alatt töltött idővesztéséget a buza aratásig sem képes kiheverni és utóérni. Magam jártam meg egy ily, meglehetősen kötött természetű buzatáblának fogasolásával, amely szépen megbokrosodott ugyan, de fejlődésében mindvégig lemaradt s amikor többi buzáim már rég elvirágzottak, a fogasolt csak akkor kezdte kalászát hányni, beérése pedig aratás végére esett s a szokásos alföldi hőség zöld érésben találta s ocsu lett belőle. Azóta óvakodom a fogasolástól, amit legfeljebb a tulköttött, szikfoltokkal tarkított területeken tartok megengedhetőnek, ha az időt jól megválasztjuk hozzá.

Míg a Felvidéken, sőt az Alföld némely részein, különösen a végeken, ahol a talaj szerkezetje, vetés fejlődése, a klíma más, szinte életszükség a fogasolás, addig nálunk sokkal nagyobb veszedelem és több kockázat rejlik a fogasnak szóban levő alkalmazásában, sem hogy valakinek ajánlanám még kivételes alkalmakkal is.

Ezzel szemben a tavaszi hengerezésnek előnyeit tapasztalva, azt következőkkel vélem megindokolni.

Alföldi időjárásunk mostohasága abban is nyilvánul, hogy télvégi száraz fagyok beálltával a talaj felszíne napközben felolvad, éjjel megfagy; ez ugyszólván kivétel nélkül minden évben így van. Mivel pedig hótakaróval buzáink csak némely évben rendelkeznek, ezen szélső hőmérsék folytán felfagynak, ami ellen természetesen mással, mint hengerezéssel nem védekezhetünk.

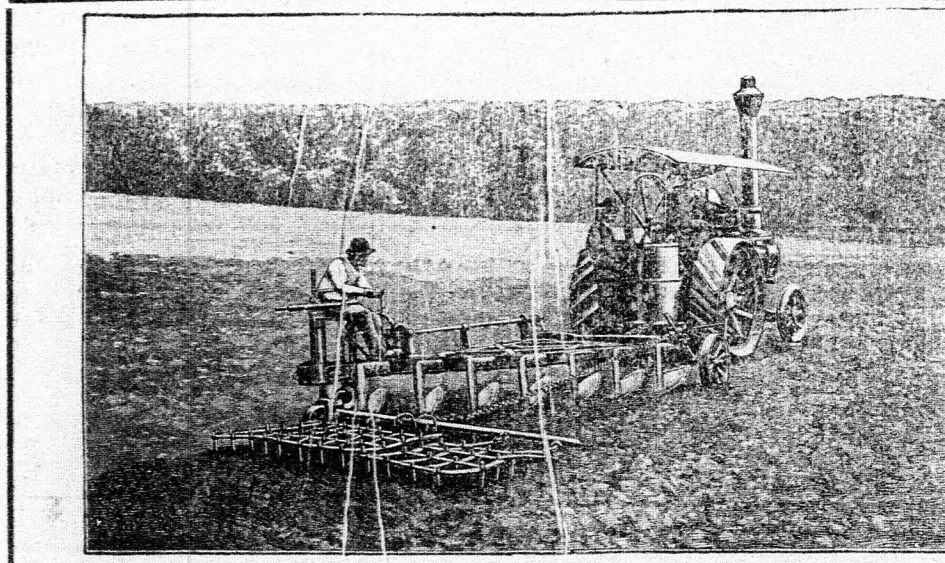
Tengeri után, tehát jó későn vetünk buzát, tél beálltáig a mag épen csak hogy kikel, sokszor pedig, mint az idén, februárban csirázik. A kopár felület hamar szárad; ha hengerrel megnyomjuk, az alsó nedvességet a gyenge gyökérhez felhozzuk, mi által módot nyújtunk a fagyok által elcsigázott növénynek ahhoz, hogy a rendszerint korán jelentkező tavaszi meleg ugy a gyökert, mint a szárat gyorsabban fejlessze. Amennyiben ezt elérnünk sikerült, egyidejűleg elértük azt a célt is, hogy a buza beérését siettetjük.

Hengerezéssel nyomtatjuk el a talaj felszínén felmaradó hantokat s könnyítjük meg ugy a kézi, mint a géparatást.

Tény, hogy a hengerezett talaj gyorsabban szárad mint a fogasolt. Nézetem szerint azonban a dolognak az a lényege, hogy a talaj nedvessége kellő időben ki legyen használva. Az a kérdés merül fel tehát, előnyösebb-e a tavaszi nedvességet — hengerezéssel — röviddebb, avagy — fogasolással — hosszabb időn belül kiaknázni?

Sem az egyik, sem a másik kérdésre határozott feleletet adni nem lehet, mert ez a további időjárástól függ. Ha a hengerezés után, a kiszáradás határidején belül, kiadó esőt kapunk, nyert ügyünk van.

Előbb említettem ugyanis, hogy a hengerezett buza gyorsabban fejlődik s így előbb is veszi át a szerepét, hogy a tavaszi szelek

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

szárító hatását beárnyékolásával korlátozza. Ez a szerep csak fokozódik abban az esetben, ha a hengerezett föld megázott. A hengerezés akkor felel meg céljának, ha korán, nálunk márciusban, hajtható végre és pedig, fenti rendeltetésétől eltekintve azért is, hogy a tavaszi esők hengerezett állapotban találják vetéseinket.

Határ K.

TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Ujhelyi Imre.

A haladó tejgazdaság.

A *United States Jersey* tenyésztőinek hivatalos közlönyéből, a *The Jersey Bulletin and Dairy World*-ből fordítottam le ezt a cikket. Néhány tétele csak az amerikaiaké. Ennek dacára nem változtattam a cikket, nem vettem el abból semmit, mert eredeti zamatával óhajtom azt soraim olvasójának bemutatni.

A tejgazdaság igazán haladó, ha tulajdonosa, mérszáros kézzel adja azt a bikát, amelynek éppen hogy a neve bika és helyébe kináló egyedül származó tisztavérű állatot köt. Négy-szögletes silóján nyílásokat vág ablakoknak és ajtónak s azt kocsiszínek vagy lószerszámok kamrának vagy más célra használja s a helyett egy vagy két kerek silót épít. Tulad a tehén-állomány mindazon jószágán, amely nem nevel, nem jövedelmez.

Előfizet néhány jó tejgazdasági szaklapra és azokat gondosan tanulmányozza; a kísérleti állomás kiadott iratait is olvassa.

Fejési jegyzéket akaszt ki a tehén istállóban és az állomány minden egyedének produkált tejét naponként pontosan megméri fontra s azt följegyzi.

A fölözögépet az istállóból külön tejháza helyezi el.

Helyesen kezeli az állatoknak úgy szilárd, mint folyékony ürülékét.

Meglepi teheneit és önmagát a pókhálók le-söpítésével és az istálló belsejének új alakot ad, annak tisztára mosásával.

Fölhagy azzal a szokással, hogy a silóból kétannyi ensilage-t rak ki, mint amennyi egy etetésre szükséges s az így megmaradt mennyiséget a padlón rakásban hagyja „a következő etetésig.”

Szigoruan ügyel a fejési jegyzékre és ha a tejhozamban lényeges változást lát, kutatja annak okát.

Kijavított gépeire — melyek a földműveléshez és eredményes tejkezeléshez szükségesek — legnagyobb gondot fordít.

Attól el nem áll, hogy mindazon tehénnek hozama szavatolt legyen, amelyet állománya közé megvesz.

Abba hagyja azt a szokását, hogy úgy a bika, mint üszörborkukat megellettük alkalmával néhány dollárért eladja s azután később időt, pénzt veszteséget arra, miszerint tisztavérű tehénnel egészítse ki állományát.

Legjobb teheneinek borját megtartja és azokkal megveti alapját egy magas hozamu törzsnek.

Elkezdi mérni a takarmányt, hogy a tejhozam alapján adagolja azt jószágának.

Tulad azon „olesó” fölözögépen, amely több tejszint pocskékol el, mint amennyit megér és jól működő gépet állít be a helyett.

Időt takarít meg azzal, hogy a tej mérésére rugós mérleget használ a régi római mérleg helyett.

Takarmányozási tervet készít előre, ahelyett, hogy a vakesetre bizza az etetést és bugyellárisának tartalmával arányba hozza tehenei átteleltetését.

Kidobja a skatulyaszerű, ósdi és egészségtelen jászolt s a takarmányozásra alkalmas jászolyal, megkötéssel és az állóhelylyel választja el teheneit egymástól.

Függő vasutat készített istállójába a trágya kihordására.

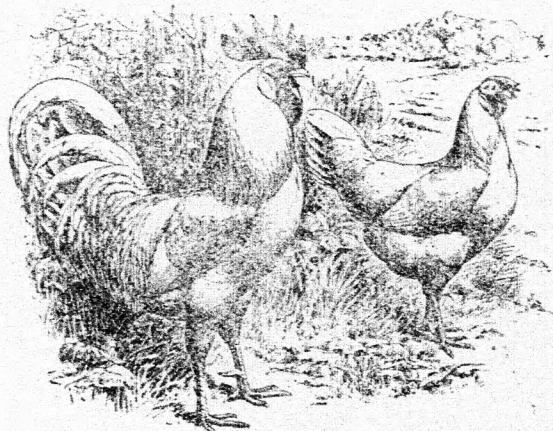
Kiváló gondot fordít arra, hogy az istálló jól szellőztetett és világos legyen.

A tejet tisztán szállítja piacra, nem oly állapotban, hogy az tisztításra szorul a részletenkénti eladás vagy használat előtt.

Gondoskodik arról, hogy az állományban véletlenül előforduló megbetegedés ne találja készületlenül.

Utána néz, hogy a tehének fejés előtt jól megtisztogatva legyenek.

Lehetőleg minden takarmányt maga termeszt és azokat föleteti ahelyett, hogy eladja s később az annak helyébe vett más takarmányért magas árt fizessen.

208. ábra. A fehér olasz tyúk.

Kimosatja a huzamosan használt fejős öltözetet és elrendeli, hogy emberei ezután csak tiszta öltözetben fejthetnek.

A tehének állóhelyét jól ledöngölt agyagból készített el, az istálló talajának többi részét kiczementeztetti.

A takarmányozást józan észszel úgy intézi, hogy akár a fejés előtt, közben vagy utána történik az, a tejnek sem por, sem szag meg ne ártson.

Trágyaterítő kocsit (manure spreader) vásárol és rendszeresen kezeli feuntartani és művelni földje termékenységét.

Röviden: arra törekszik, hogy a lehető legjobb tejelő tehenei legyenek; hogy kiváló minőségű tejet produkáljon a legegészségesebb feltételek mellett; hogy a környéken az ő tejgazdasága legyen a legelső, hogy teheneit jól gondozza, embereivel jól bánjon és minden ingó jószágára ügyeljen.

A felsorolt szempontok gondos betartásával következő eredményt éri el:

Csakhamar oly állománya lesz, amely biztosan termel, amelynek tartása hasznot hozó és örömet leli benne.

Tehénistállója megújult, minden részében megfelelő az egészség kívánalmainak és mintaszerű a környéken.

Bikája legjobb (származásra és egyediségre), amelyet bugyellárisának tartalma alapján vásárolhatott.

Sohasem lesz baja alkalmazottaival.

Tejéért a legmagasabb árat kap a községben.

Tehenei jól tartottak, egészségesek és sokkal csinosabbak, mint azelőtt.

Sohasem fél az egészségügyi inspektor látogatásától, sőt inkább örül ezen alkalomnak, mint régi barátja látogatásának.

Eladó borjaira állandó vevőt talál és jó árat kap értök.

Tehenei törzskönyvezett állatok s néhány közülük kiváló tejelő. Igen magas vérű állata kevés van ugyan, de az a szándéka, hogy saját nevelésü borjakkal emeli azok számát.

Földjének értéke megkétszereződik, épületei és holt leltári felszerelése jó karba hozott.

Tekintélye és befolyása van a községben, mert olyan ember, akinek „jól megy a sora.”

Szavának sulya van a tej- és mezőgazdasági gyűléseken, mert jártas a dologban.

Kényelmet és némi fényűzést engedhet meg magának, mert módja van hozzá; azelőtt pedig izzadt annak tervezgetésében, hogy miképp élhet meg szűkösen.

Szafián Lajos.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

A fehér olasz tyúk.

Mindenütt, minden államban, tehát nálunk is, ahol a baromfitenyésztés terén czéltudatos állami és társadalmi mozgalommal egyöntetű eredményeket óhajtottak elérni, elsősorban a formalizmusra, azaz a test egyenlőségére s megnagyobbitására törekedtek, tudva ugyan azt, hogy ezzel bizonyos mértékben a benső jó tulajdonságok, a tyukoknál főleg a bőséges tojásterelés és kottási kedv csökkenni fognak.

Ez világos volt előttünk, mikor a most is érvényben levő baromfiköztenyésztési akciózt megindítottuk s teljes tudatában voltunk feladatunknak, amelynek második fele, a nehezebbik, még csak most fog következni.

Keltetőgép, aktiv csibe tömeges nevelése stb. stb. mind szép dolgok, de csak részei annak a nagy egésznek, amely a gazdasági nép kezében fekszik s amelyet magával az anyaggal, a jó tyukokkal lehet csak javítani s a termelést fokozni, nem pedig a nép legalsóbb rétegeibe gyökeret verni úgy sem képes és rengeteg sok pénzbe kerülő kísérletezéssel.

Bizonyos, hogy mi is a jó magyar tyukok igen bő tojásterelését 50%-kal csökkentettük akkor, amidőn eddig 10 év alatt több mint 70—80 ezer drb nemesvérű és nagytestű kakast juttatunk a nép kezébe, amelyeknek ivadékaik még Erdély legelhagyottabb, 250 lakost számláló községében is, majdnem minden

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK

és LOKOMOBILON.

NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!

LEGOLCSÓBB ÜZEM!

• TELJES MALOMBERENDEZÉSEK •

WOHANKA ÉS TÁRSA.

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

udvaron feltalálhatók a testben nagyobbak s egyforma tollazatuak és alakuak.

A kitűzött cél első fele tehát körülbelül megvan, nem ugyan teljesen, mert azt is folytatnunk kell ott, ahol még az anyag eléggé nem javult, de egyben gondoskodni kell arról is — miként oldjuk meg a feladat második s talán nehezebb részét.

Ha valaki tőlem kérdené ezt, én azt ajánlanám, hogy most már a kiegyenlített nagyobb testű tyukokra az egyes vidékeken túlsúlyban levő szinesedés szerint használjunk fehér, sárga és fekete olasz kakasokat — de a párhuzamos keresztezés céljából tojókat is nagytestű kakasaink alá.

A fehér olasz tyukok, melyeknek sikerült képét lapunk mai számának 208. ábrája mutatja be, nemcsak egész Európában, mint legelsőrangú tojástermelők ismeretesek, de mint gyorsan tollasodó, husosodó és edzett igénytelen állatok is, amelyek éppen ezen sok és kiváló tulajdonaik folytán Amerikában is felkaroltattak s ma ott is, mint speciális tojástermelők a legbecsültebbek.

A 209. ábra a híres *Gold testvérek* telepéről való s ebből láthatjuk, mily szépek és tökéletesek az amerikai fehér olasz tyukok. De a 209. ábrán ezen telep egy részét is bemutatjuk,

Ennek aztán a következménye az ország-szerte bekövetkezett tojáshiány és hallatlan baromfidrágaság.

De hogy folytassam a feltett kérdésre adandó feleletemet, én elsősorban is Pestmegyében oly községben, ahol a fehér magyar tyukok már egyöntetűek és nagyobb testűek, kezdeném meg a további nemesítést megfelelő számú fehér olasz kakassal és tojóval, amelyeket részben Amerikából, részben Németországból az államnak kellene importálni.

Együttal a fehér olasz tyukok legjobb törzseit továbbszaporításra az állami baromfi-telepekre és birtokokra adnám ki s szigorúan örködnék afelett, hogy azok a lehető legnagyobb számban neveltessenek, hogy a további népies akciónál hazai anyagot használhasson fel.

Ily eljárás mellett 5—6 év múlva tyukállományunk testben egyforma és tojásdadásban páratlaná válna, amelynek befejezéséül akkor aztán a keltetés és mesterséges nevelés is csatlakozhatna.

Hazánkban a fehér olasz tyukok (de más színűek is) igen jól tenyésznek, erre már sok példa van s így a honosodási kérdés felett nincs mit töprengeni.

Bánda S.

másra vannak utalva annyira, hogy tápanyag-szükségeit fedezésénél az életet sem kímélik.

A gazda egész évi munkája az anyagforgalom lebonyolítását célozza, amikor a növények természetével és az állatok tenyésztésével nagy tömeget jó minőségben igyekszik előállítani. Az anyagforgalmat azonban még a legkörülményesebb tenyészési eljárásokkal sem tudjuk egészében a mezei gazdálkodás céljaira leigázni, a növényi és az állati elősködők, mint a természetnek hasonló életjogosultsággal felruházott teremtményei, abban szintén részesek, a legkülönfelebb növényi és állati betegségek előidézésével gyakran meghusztják a gazda legszebb reményeit.

A sertésvész is egyik, a mezei gazdálkodás céljait nem szolgáló anyagforgalom tünete. Bosszúsággal tölt el csaknem minden gazdát a sertésvész fellépése anélkül, hogy a sertéstenyésztést veszélyeztető betegségben a tenyésztésnél elkövetett súlyosabb vétségek természetesen következményét látná, holott egy állatfaj tenyésztésénél sem követnek el a tenyésztők annyi visszaélést a szervezeti ellenállóképesség rovására, mint éppen a sertéstenyésztésnél.

Bücker György „A sertéshizlalás” című művében a gyakorlati életből vett megfigyelései nyomán az állati szervek ellenállóképességében mutat rá a sertésvész elleni egyedüli helyes uton járó védekezésre. Mindazon tényezők, melyek a szervezet ellenállóképességét gyöngítik, a sertésvész fellépésének és vehemenciájának útját egyengítik.

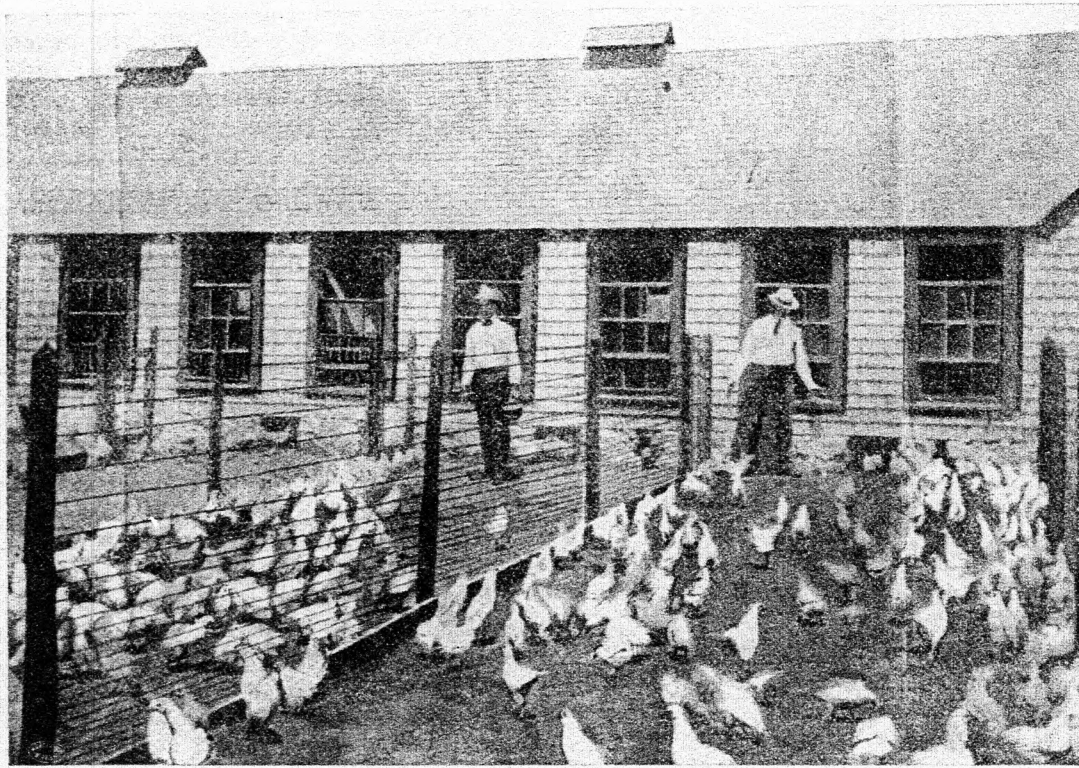
Az elv helyességét igazolják a másnemű járványos betegségeknél sikerrel alkalmazott védőoltások, melyeknek hatása részben a szervezeti ellenállóképesség növelésében nyilvánul.

Tudom, hogy igen sokan vannak a sertéstenyésztéssel foglalkozó gazdák között, akik csupán teóriákat ismernek a sertésvész elleni küzdelemben, de gyakorlati eredményt annyira nem remélnek a célzatos tenyészési eljárásuktól, hogy legfeljebb megmosolyogják az ilyen állítást, amikor „ők már mindent megpróbáltak”.

Az ideig, csaknem 50 napig tartó vészelésnek utána vagyok s annak lefolyásáról az alábbiakban számolok be annak bizonyítására, hogy — Bücker ur szavait használva — a vész áldozatait csökkenteni a gazda hatalmában van.

Évek óta foglalkozom malacneveléssel. A malaczkokat választott korban veszem meg s azokat 1—1½ éves korukig tartom. Az előző években a malaczkokat 8—10 hetes korban, közvetlenül az anya alól leválasztva vettem át azon okból, hogy ameddig a malaczkok az anya alatt vannak, rendesebb bánásmódban részesülnek és természetesebben vannak táplálva s így minden tekintetben jobb anyaghoz jutnak, mintha azokat idősebb korban vásárolom, amikor már a rendszertelen takarmányozással és istállózással sokat rontották az állatokon.

Ismerek több gazdaságot, hol a választás után pár hét lefolyása alatt beköszönt a vész; a legtöbb helyen 4—5 hónapos korban esnek vészbe a malaczkok. Igen ritkán fordul elő, hogy a malaczkok az anya alatt kapják meg a betegséget. Ennek természete szerű oka az, hogy

209. sz. ábra. Gold testvérek olasz tyuk tenyészete Amerikában.

hogy t. olvasóink lássák, mily tömegben tenyésztek e fajtat Amerikában, tisztán nevelésre, hogy tojóanyaguk számban gyarapodjék és ne fogyjon.

Ott a népek magának van gondja az ilyenmire, amire nálunk a közigazgatásnak s társadalmi faktoroknak kell a figyelmeztetést megtenni, de ez is legtöbb esetben hiábavaló fáradás, mert az ilyen kérdések nálunk még nem értettek meg.

ALLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferencz dr

A sertésvész.

A mezei gazdálkodás terén a természeti törvényen alapuló anyagforgalom a természetis kiinduló pontja. A növényi és az állati test ugyanazon anyagokból van felépítve. A növények és az állatok táplálékaik megszerzésénél egy-

A HEID-féle GÉPGYÁR

képviselét Magyarországra területére átvéve, módunkban áll

eredeti HEID-féle gabonakölyözőket, eredeti HEID-féle magosztályozó gépeket

E gyártmányt tartóssága és kiváló tökéletes munkateljesítése jellemzik. készítményt sokszorosan felülmúlnak. — Leírással és árajánlattal készséggel szolgál:

jutányos áron, az ismert első-rangu kivitelben szállítani.

Ujdonság: kemény nickel átvonatu trieur-köpenyek, melyek tartósság tekintetében minden eddigi

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz, Budapest, VI., Nagymező-ú. 68.

addig az ideig, amíg a malacz az anyatejben veszi fel táplálékának zömét, a táplálkozás s így az emésztőszervek működése is rendes, míg választás után a zsenge malaczok igen mostoha elbánásban részesülnek. Már a választás sem megy rendben, a tejről a szilárdabb takarmányra való fokozatos átmenetre nem nagy gondot fordítanak, a napi takarmánymennyiséget gyakran a kanász, legtöbbször pedig a magtári készlet szabja meg s az állatok a normális szervezeti fejlődés, különösen pedig az emésztőszervek működése és fejlődése rovására a kellenél vagy többet kapnak vagy a silány legelőre utalják őket.

Választás után a malaczokat megfelelő istálló hiányában zsufozottan egészségtelen helyre különítik: az ilyen, legtöbbször gőzös helyen éjjel ugyszólván kifőtt malaczok a jóval alacsonyabb hőmérsékletű, gyakran hideg levegőre jutva meghűlnek, légzőszervi bántalmakat kapnak, köhögések lesznek. Hogy az ilyen eljárások milyen visszaesést idéznek elő a malacz fejlődésében, arról csak annak a gazdának van szomorú tapasztalat utján szerzett fogalma, aki ilyen malaczokat vásárol nevelés céljából.

Az ilyen eljárásokkal legyengített malacz-falka nagy százalékkal hull el vészben vagy kolerában aszerint, amint a tüdő vagy az emésztőszervek akadályoztatott fejlődésükben és működésükben.

A folyó év tavaszán malaczállományomat három gazdaságból vásároltam. Az előirányzott mennyiséget egy gazdaságból nem tudtam beszerezni. A múlt évi gyenge termés és az alacsonyabb állatárak az eladásra bocsátott malaczfalkákon is meglátszottak. A malaczok egyenletlenek voltak és több helyen sántaságban szenvedtek. Abnormális, száraz években a növendékállatok csontképződésére különösen gondot kellene fordítani már a vemhesség időszakában, meri a növények száraz időjárás mellett általában kevesebb ásványi anyagot tartalmaznak; ebből kifolyólag az állatok a felvett táplálékkal kevesebb csontképző anyaghoz jutnak, különösen a sántaságnak legfőbb oka az abrakspóroláson kívül ebben keresendő.

Választott malaczokat az idén csak egy gazdaságból, Veszprém megyéből kaptam; kiverés nélkül vettem át az egész csapatot. Az alacsony sertésárak miatt a gazdák tartózkodtak a választott malaczok eladásától, várva a jobb árakra; így két gazdaságból, Heves megyéből és Somogy megyéből, 3 $\frac{1}{2}$ —4 hónapos malaczokat vettem nagy százaléku kiveréssel, a hevesmegyeieket például 216 drb-ból álló falkából választottam ki. A megvásárolt összes malaczokat megérkezésük után egy falkába csaptam s még ma is egy falkát alkotnak. Két csapat malacz orbáncz ellen ojtva érkezett gazdaságomba, egy csapatot — a somogy-megyeieket — idehaza ojtattam be.

Az előző években vésszel nem volt bajom; a nyár elején azonban, közvetlenül a második orbáncz ojtás után a beoított malaczok vészbe estek, utánuk a hevesmegyeieket és a cselédsertéseket. A nagy százaléku vészlelet az alábbi táblázat mutatja:

A malacz származási helye	Beérkezett	Vészben elhullott		Megmaradt
	darab	%	darab	
Hevesmegyei gazdaság	156	63	40	93
Somogy „ „	100	48	48	52
Veszprémmegei „ „	89	—	—	89
Összesen	345	111	32	204

Valószínűnek tartom, hogy a somogy-megyei csapatban a vész kitérését az orbáncz ojtás segítette elő. A vész csirája mindenütt készenlétben van, csak alkalmas talajra vár. A légzőszervek bántalmazottsága folytán az ojtóanyag által is gyöngített szervezetben a vész fellépésének minden akadályja el lett háritva.

Ugy a somogy-megyei, mint a hevesmegyei malaczok megérkezésük alkalmával köhögtek, az istálló illetve a fiatózó mindkét helyen annyira gőzös, meleg volt a malaczok alatt begyűlt trágyától, hogy az állatok reggel kiizzadva jutottak legelőre, innen eradt a légzőszervek bántalmazottsága. A vész kitérésé után az állatorvos által megejtett boncolás alkalmával a tüdőkön láttunk nagymérvű kóros elváltozást.

A veszprémi malaczok között elhullás nem fordult elő; csak 8 drb malaczon volt észlelhető a pár napi étvágytalanságban és bágyadtságban nyilvánuló betegség. A veszprémmegei gazdaságban a fiatózó a cseléknak minden tekintetben megfelel. Az istálló méretei a kockák számához vannak szabva, a szellőztető készülékek olyan tökéletesen működnek, hogy az istállóban elhelyezett hőmérő alig mutatott különbséget a külső levegő hőmérsékletétől. Az istálló talaja betonburkolattal van borítva; a tisztántartás és ellenőrzés ilyen építkezés és berendezés mellett minden nehézség nélkül keresztülvihető.

Nem a szerencsés véletlen okozza tehát azt, hogy egyik-másik gazda a vésszel elkerüli vagy kevesebb százaléku esik tenyésztésében a vész áldozatává, hanem azok az eljárások, amelyek az állati szervek normális fejlődését biztosítják. A veszprémmegei malaczok között köhögős egyetlen darab sem volt, a malaczok fejlődöttsége és egyöntetősége a gondos ápolásnak is hű képét mutatta, a tenyésztésben rendszeresen alkalmazni szokott vérfrissítés pedig a szervezeti ellenállóképeség érvényre jutását a lehetőségig biztosította.

A sertésvésszel az állategészségügyi rendszert a hivatalból jelentendő ragályos betegségek közé sorolja. A sertésvész kitérésé alkalmával az első elhullást annak rendje és módja szerint bejelenttem. Jelentésem megérkezése után nyolc napra azt az értesítést kaptam, hogy mivel a község területén a vész már megállapított s a község zár alá is tételezt, költségek kiméltés miatt az állatorvos csak költségemre utazik ki gazdaságomba.

Ez az intézkedés nemcsak közgazdasági, hanem állategészségügyi szempontból is határozottan helytelen és ellentétben áll a törvény célzatával. A sertésvész és a sertésorbáncz tünetileg

annyira hasonló betegségek, hogy sok esetben még az állatorvos előtt is kétséges, hogy melyik betegséggel van dolga. A gazdák ragályos sertésbetegségben csak vésszel ismernek, a betegség nemének megállapítása pedig azért igen fontos, mert orbáncz ellen ma már ojtásokkal sikeresen védekezhetünk. Nagyobb falkában egy vésszel gondolt orbáncz kétszeresen is megkárosíthatja a gazdát azzal, hogy az orbáncz által megapasztott sertésfalkát „vésszel átment” jelzéssel adja el és az eladás után a tényleges vészlelet folytán támasztott kártérítési pör bizony megemészti az orbáncz által meghagyott sertéseket is.

Értékes adatok birtokába jutna a statisztika, ha a hatósági állatorvosok a vész megállapítása alkalmával minden gazdaságban az okokat is kutatnák, melyek a vész fellépésének elősegítésére engednek következtetni. *Dezso Jenő.*

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: S. Ahlender Gyula.

Hézagmentes magtárpádó.

A *Köztelek* f. év augusztus 29-én megjelent számában „Magtárak aszfaltpadlója” című cikkére vonatkozólag bátorodom néhány megjegyzéssel reflektálni.

A magtárakban az aszfaltpadló ma már éppenséggel nem nevezhető a legideálisabb megoldásnak, mivel ily célra a hézagmentes Durament aszbesztpadló előnye minden más padló felett, minden kétséget kizártnak.

A Durament aszbesztpadló teljesen hézagmentes és pormentes felületű, vízhatlan, melyen gomba- és baktériumképződés és rothadás ki van zárva. Maga a padló aszbesz és egyéb szigetelő anyagból lévén összeállítva, hőmérséklete állandó és így kevésbé van kitéve a külső légkör vizpárái lecsapódásának. Egy további nagy előnye az aszfaltpadló felett, hogy chemiailag állandó és a gabonaneműekkel szemben teljesen neutrális, míg az aszfalt a nap behatása alatt már büzt terjeszt, melyet a gabona magába vesz.

Az aszbesztpadló abszolút tűzbiztos, amivel az aszfaltpadló éppenséggel nem dicsekedhetik. A Durament-padlót szintén egy 10 $\frac{mm}{m}$ vastag portlandbetonalazatra fektetik 10 $\frac{mm}{m}$ vastagságban. Az ára magtári vagy hasonló cselókra m²-ként körülbelül 4⁵⁰ K. Nagy előnye még ott is mutatkozik, hogy már meglevő elavult fa vagy téglapadlókat a Duramenttel boríthatók, mely esetben a Durament-padló kettős rétegben készül 16—18 $\frac{mm}{m}$ vastagságban, m²-kénti ára körülbelül 5⁵⁰ K., de a beton-aljazat megtakaríthatik. Ha ilyen elavult padlókat eltávolítanánk és aszfalttal helyettesítenénk, úgy a m²-kénti költségek legalább 10 koronára rugnának. Az aszbesztpadló esetleges javítása minden gazdaságban házilag történhet és roppant egyszerű, míg aszfaltpadlónál ez nagyon is körülményes.

Még felemlitem, hogy ezen Durament-aszbesztpadlókat egy hazai vállalat a Magyar Duramentmüvek állítja elő, mely a külföldet is elárasztja gyártmányaival és eddig több mint másfél millió

Uj termései

BIBORHEREMAGOT
CSOMÓS EBIRT
BALTACZIMMAGOT
NYÁRI REPCZÉT
FEHÉR HERÉT
ŐSZI ÁRPA
" **BÜKKÖNYT**
" **BORSOT**

::
::
::
::
::
::
::

VESZ

a legmagasabb

napi áron

Haldek

magnagykereskedése

József főherceg 6 cs. és kir. fensége udvari szállítója,

Budapest, V., Bálvány-utca 6.

R
deti
első-
llitani.
enyek,
eddig
68.

négyzetmétert állított elő, mely körülmény maga elég jele annak, hogy kitűnően bevált.

Gábor K. Rezső.

A „Durament“, „Xylolith“, „Legnolith“, stb., stb. nevű hézagmentes padlók jó oldalait, melyek kivétel nélkül mind aszbesztből, fűrészporból, stb. készülnek s magnezittal s klór-magnezium-oldattal vannak összekötve, részben én is elismerem. Nevezetesen nem vonom kétségbe, hogy teljesen hézag- s pormentesek, tűzbiztosak, vízáthatlanok, szagtalanok s már fűreszpor tartalmuknál fogva is jó hőszigetelők, tehát a páralecsapódást elő nem mozdítják.

Ezek mind oly tulajdonságok, hogy alkalmazhatók a gazd. építkezés körében is kívánatosak teszik. Hogy azonban a kérdéses feleletekben még sem ajánlottam, — holott jól ismerem s a maga helyén magam is már sokszor használtam — annak oka *tuldrága* voltukon kívül főleg az, hogy még nem sikerült felületüket oly keményre készíteni, hogy a magtárakban elengedhetlen gyakori átlopátolás erős nyomot ne hagyjon hátra.

Rovatvezető.

Padlás nélküli istállók páramentes mennyezete.

Együttal felelet az alábbi kérdésre:

A kezelés alatt lévő gazdaságban van egy 110 ökörré való, bádofedéllel ellátott szép istálló. Az istálló padlásánél üli, szarufa bedeszkázva s bestukat rozva kakasulógig. A mennyezetről a vakolat évről-évre mindig lepatogzik annyira, hogy a deszkázat kilátszik s korhadásnak indul. A mennyezetről a vakolat az istállóban nagy mennyiségben képződő páráktól hull le, daczára annak, hogy az istálló ajtókkal és ablakokkal nagyon sűrűn van ellátva s így kellőleg szellőztethető. Próbáltuk már a mennyezetet portland-cementtel is bevonni, de eredmény nélkül. Kérdem, milyen uton-módon csinálhatnám meg az istálló ügy, hogy ezen előrelátható romlástól megóvjam az épületet, mert félek, hogy a szarufák is korhadásnak indulnak.

B. L.

Hogy egy padlás nélküli istállóban bádofedés alatt a nádazás s vakolás nem tartós, azt egész természetesen talájk.

A mennyezet nádazás — mint már többször megirtuk — csak lakószobákba, egytáiban száraz helyiségekbe való, de nem oda, ahol párák s különösen istállógőzök képződnek s a vakolásra lecsapódnak. Ez a káros lecsapódás az ön esetében pedig felette intenzív lehet, a külső hőmérséklet ellen számbavehetőleg alig izoláló bádofedés következtében.

Istállómennyezetek elszigetelésére én legszívesebben az „ovárit“ sodronyhálós cementvakolást alkalmazom s ha megelégednék egy aránylag olcsó s tartós elszigeteléssel, akkor most is ezt ajánlanám. Figyelmeztetnem kell azonban, hogy istállója ennek daczára is továbbra fog eszegegni, mert az „ovárit“ nem eléggé jó elszigetelő arra, hogy a tulhideg bádofedés alatt a hőmérsék kiegyenlítést megakadályozni képes lenne. Ha tehát száraz mennyezetre is reflektál, akkor csak a „kosmos“ lemez alkalmazása, vagy még inkább egy 4 cm. vastag „emulgit“ lemez felszegezése jöhet szóba. Az

előbbinek ára négyszögméterenkint 4'0—4'50 korona, az utóbbié 4'60—5'00 korona között váltakozik.

Alkalmazásuk módjával lapunkban már több ízben szólván*) ajánljuk az ott elmondottakat b. figyelmébe.

Száhlender Gy.

ERDÉSZET, FAÜLTETES.

Rovatvezető: Földes János.

A nemes fűz termesztése.

(Darányi Ignác m. kir. földmívelésügyi miniszter megbízásáról írta Rudnai Molnár István miniszteri tanácsos, országos gyűlöcsészeti és fatenyésztési miniszter biztos. 23. ábrával. II-ik bővített kiadás.)

Néhány év előtt — a „Köztelek“ 1904. évi 164. és 165. lapján — volt szerencsém e mű I-ső kiadását ismertetni. Hogy most újból II-ik bővített kiadása jelent meg, ez annak bizonyítéka, hogy e munkára nagy szükség volt és haszonnal forgattak.

E sorok írója legjobban meg tudja becsülni földmívelésügyi miniszterünk ez ismételt gondoskodását, mert e rovat vezetőjéhez minduntalan érkeztek a fűztenyésztésre vonatkozó kérdések megfajtás végett. A kérdezősködőket most már, e kuforrásra való hivatkozással környékben kielégíthetem, mert abból mindenre nézve világosságot meríthetnek.

Igyekeznem fogok e lehetőséget tájékoztatás az alábbi ismertetés által megadni.

Bevezetés.

Visszasan hangzik, hogy bár földmívelésügyi miniszterünk mindent elkövet a kosárfonásnak minél szélesebb körben való elterjesztése ügyében, mégis míg egyrészt az iparszerű üzéshez nem rendelkezünk elég fűzanyaggal s községenként valóságos harcok folynak a vadfűzések terméseért, addig másrészt az itt megvett anyagot mégis vagonszámra küldik a vállalkozók Morva- és Szászországba, hogy onnan pár hónap múlva a nyers vesszők anyaga mint kész kosarak vagy hámozott állapotban drágábban kerüjön vissza.

Hálával tartozunk tehát a földmívelésügyi miniszternek, ha ez állapotot segíteni igyekszik.

II. Hova telepítsünk fűzest?

Legalkalmasabb a televényes homokos talaj, alkalmas a homok is, ha 60—100 cm. mélységben kötött agyag az altalaj, valamint a homokkal kevert vályogtalaj. Kevésbé alkalmas a kötött agyag; még elég jó a mandola-, a bibor- és kaspifűzre a feketes láptalaj, ha televénynyel csikolt. Nem alkalmas a mocsaras terület, hol a talajvíz 40 cm.nél mélyebbre nem süljed.

Nem ajánlja szerző, hogy a buzatermő szántóföldeket, mint Németországban, fűztermesztésre használják s ezáltal eredeti céljuktól elvonják.

Hanem telepítsünk fűzest a más termesztésre állandóan nem alkalmas tó-, folyó- és patakpartokon, árterületen, csak nagyon magasra ne hágnak vele, mert ott a fagy árt.

*) Lásd 1907. évi 73. számát.

III. Hogyan készítsük elő a talajt?

A talaj alapos előkészítése egyik főfeltétele annak, hogy haszonnal telepíthessük a kosárfűzest.

Ha kellő sikert akarunk felmutatni, elengedhetetlen, hogy legalább 50 cm. mélységig felforgassuk a talajt, még pedig előző őszzel vagy télen. Hogy mily mélységig forgassunk, az a viszonyoktól függ. Sőt a kekes, vöröses foltokkal tarkított talajt már augusztusban lehet forgatni, hogy kellőleg megérleljék.

Teljes forgatást az ekevel végezni nem lehet. Czélszerűbb és tökéletesebb a kézzel való forgatás. Porosz kísérletek bizonyítják, hogy a kézzel forgatott talajba ültetett fűzdugványok 140—160 cm.-rel magasabbak, mint az ekevel forgatottban.

Forgatáskor minden gazt gondosan ki kell szedni, mert ha pl. a tarackk egyser elhatalmasodik, a fűz visszamarad, sőt egészen kipusztulhat. Azért jó réten, pászitos területen forgatás után először kaszás növényeket termeszteni s azután a kosárfűzest beleültetni.

Egészen czéljatlavesztett az az eljárás, hogy csak egy szeletet forgatunk, a másik szeletet pedig gyelesen hagyjuk. Talajvízállásos helyeken az *ágylás* (rabattos mivélés) ajánlatos.

E czélból 2 m. széles szeletekre osztjuk a területet s csak minden második szelet lesz megforgatva és a közbeeső szeletek helyén árok ásva, az abból kikerülő földdel pedig az előbbi feltöltve s fűzrel beültetve.

A leásást csak a vadvízes rétegekig folytathatjuk; sarat a rabattra rakni nem tanácsos. Inkább szélesebb árkot vesszünk, ha sekély a felszíni talaj, mindenképpen kikerülve azt, hogy a gyökér pangó, poshadó vízbe kerüljön.

Kék foltos talajnál nyáron, legalacsonyabb vízálláskor, ássuk ki az árkot és a földet a rabatton tavaszig szétteríjük. A gyepszéleteket apróra vágjuk s azután őszzel forgatunk végleg.

IV. Milyen fűzfajtákat ültessünk?

A fajták megválasztása nem könnyű dolog, mert valamely jó fűzfajta egy vidéken kiváló anyagot, — míg ugyanaz más meg nem felelő talajban alig használható törékeny vesszőt — szolgáltat.

A fajta is vidékek szerint különböző. Pl. a *kenderfűz* (*Salix viminalis cannabina*) jó, nedves, fekete televénytalajon *zöldhēju*; száraz vályog- vagy homoktalajon *sárgahēju*.

A sok százfajta fűz kiválasztását megnehezíti az is, hogy minden fűztelep más és más nevet ad.

E zavar elkerülése és a faj valódiságának megállapítása végett a földmívelésügyi kormány két országos fűztelepet (*Salicetum*) állított fel: egyet Baján homokos talajon, melegebb fekvésben, egyet pedig Buztyaházán költ talajon és hidegebb éghajlat alatt.

A leghasználtabb fűzfajták a következők:

1. A *kenderfűz* (*Salix viminalis cannabina*). A legnagyobb termést ez szolgáltatja, legkevésbé ágaskodik, tavaszi fagnak legjobban ellenáll.

A lóp- és tőzegtalajon kívül minden talajon diszlik. Szabály, hogy sok változata közül annál erősebb növést ültessünk, minél rosszabb, gyengébb a talaj.

Takarmánykamarák részére legjobb a „GNOM“ benzinmotor,

mely igen kis helyet foglal el, kevés anyagot fogyaszt, minden laikus által kezelhető. Villanytelep berendezésére is igen alkalmas. :: Felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál az

OBERURSELI MOTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. BÉCS, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

négyzetmétert állított elő, mely körülmény maga elég jele annak, hogy kitűnően bevált.

Gábor K. Rezső.

A „Durament“, „Xylolith“, „Legnolith“, stb., stb. nevű hézagmentes padlók jó oldalait, melyek kivétel nélkül mind aszbesztből, fűrészporból, stb. készülnek s magnezittal s klór-magnezium-oldattal vannak összekötve, részben én is elismerem. Nevezetesen nem vonom kétségbe, hogy teljesen hézag- s pormentesek, tűzbiztosak, vízáthatlanok, szagtalanok s már fűrészpor tartalmuknál fogva is jó hőszigetelők, tehát a páralecsapódást elő nem mozdítják.

Ezek mind oly tulajdonságok, hogy alkalmazhatók a gazd. építkezés körében is kívánatosak teszik. Hogy azonban a kérdéses feleletekben még sem ajárlottam, — holott jól ismerem s a maga helyén magam is már sokszor használtam — annak oka tulajdonképpen az, hogy még nem sikerült felületüket oly keményre készíteni, hogy a magtárakban elengedhetlen gyakori állópátolás erős nyomot ne hagyjon hátra.

Rovatvezető.

Padlás nélküli istállók páramentes mennyezete.

Együttal felelet az alábbi kérdésre:

A kezelés alatt lévő gazdaságban van egy 110 ökörré való, bádofedellel ellátott szép istálló. Az istálló padlás nélküli, szarufa becskázva s bestukat rozva kakasútlóg. A mennyezetről a vakolat évről-évre mindig lepattogzik annyira, hogy a deszkázat kilátszik s korhadásnak indul. A mennyezetről a vakolat az istállóban nagy mennyiségben képződő páráktól hull, dacára annak, hogy az istálló ajtókkal és ablakokkal nagyon sűrűn van ellátva s így kellőleg szellőztethető. Próbáltuk már a mennyezetet portland-czementtel is bevonni, de eredmény nélkül. Kérem, milyen uton-módon csinálhatnám meg az istállót úgy, hogy ezen előrelátható romlástól megóvjam az épületet, mert félek, hogy a szarufák is korhadásnak indulnak.

B. L.

Hogy egy padlás nélküli istállóban bádofedés alatt a nádazás s vakolás nem tartós, azt egész természetesen találjuk.

A mennyezet nádazás — mint már többször megírtuk — csak lakószobákba, egytáborban száraz helyiségekbe való, de nem oda, ahol párák s különösen istállógőzök képződnek s a vakolásra lecsapódnak. Ez a káros lecsapódás az ön esetében pedig felette intenzív lehet, a külső hőmérséklet ellen számbavehetőleg alig izoláló bádofedés következtében.

Istállómennyezetek elszigetelésére én legszívesebben az „ovárit“ sodronyhálós czementvakolást alkalmazom s ha megelégednék egy aránylag olcsó s tartós elszigeteléssel, akkor most is ezt ajánlanám. Figyelmeztetnem kell azonban, hogy istállója ennek dacára is továbbra fog esepgni, mert az „ovárit“ nem eléggé jó elszigetelő arra, hogy a tulhideg bádofedés alatt a hőmérsék kiegyenlítést megakadályozni képes lenne. Ha tehát száraz mennyezetre is reflektál, akkor csak a „kosmos“ lemez alkalmazása, vagy még inkább egy 4 cm. vastag „emulgit“ lemez felszegezése jöhet szóba. Az

előbbinek ára négyszög méterenkint 4'0—4'50 korona, az utóbbié 4'60—5'00 korona között váltakozik.

Alkalmazásuk módjával lapunkban már több ízben szólván*) ajánljuk az ott elmondottakat b. figyelmébe.

Száhlender Gy.

ERDÉSZET, FAÜLTETES.

Rovatvezető: Földes János.

A nemes fűz termesztése.

(Darányi Ignác m. kir. földmívelésügyi miniszter megbízásából írta Rudnai Molnár István miniszteri tanácsos, országos gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszteri bizt. 13 ábrával. II-ik bővített kiadás.)

Néhány év előtt — a „Köztelek“ 1904. évi 164. és 165. lapján — volt szerencsém e mű I-ső kiadását ismertetni. Hogy most újból II-ik bővített kiadása jelent meg, ez annak bizonyítéka, hogy e munkára nagy szükség volt és haszonnal forgattak.

E sorok írója legjobban meg tudja becsülni földmívelésügyi miniszterünk ez ismételt gondoskodását, mert e rovat vezetőjéhez minduntalan érkeztek a fűztenyésztésre vonatkozó kérdések megfejtés végett. A kérdezősködőket most már, e kuforrásra való hivatkozással könnyebben kielégíthetem, mert abból mindegyre nézve világosságot meríthetnek.

Igyekeznem fogok e szerint a lehető tájékoztatást az alábbi ismertetés által megadni.

Bevezetés.

Visszasan hangzik, hogy bár földmívelésügyi miniszterünk mindent elkövet a kosárfonásnak minél szélesebb körben való elterjesztése ügyében, mégis míg egyrésztől az iparszerű üzéshez nem rendelkezünk elég fűzanyaggal s községenként való szágos harezok folynak a vadfűzesek terméseért, addig másrészt az itt megvett anyagot mégis vagonszámra küldik a vállalkozók Morva- és Szászországba, hogy onnan pár hónap múlva a nyers vesszők anyaga mint kész kosarak vagy hámozott állapotban drágábban kerüljön vissza.

Hálával tartozunk tehát a földmívelésügyi miniszternek, ha ez állapotot segíteni igyekszik.

II. Hova telepítsünk fűzest?

Legalkalmasabb a televényes homokos talaj, alkalmas a homok is, ha 60—100 cm. mélységben kötött agyag az alatalaj, valamint a homokkal kevert vályogtalaj. Kevésbé alkalmas a kötött agyag; még elég jó a mandola-, a bibor- és kaspi fűzre a feketes láptalaj, ha televénynyel csikolt. Nem alkalmas a mocsaras terület, hol a talajvíz 40 cm.nél mélyebbre nem süllyed.

Nem ajánlja szerző, hogy a buzatermő szántóföldeket, mint Németországban, fűztermesztésre használják s ezáltal eredeti céljuktól elvonják.

Hanem telepítsünk fűzest a más termesztésre állandóan nem alkalmas tó-, folyó- és patakpartokon, árterületen, csak nagyon magasra ne hájjunk vele, mert ott a fagy árt.

*) Lásd 1907. évi 73. számát.

III. Hogyan készítsük elő a talajt?

A talaj alapos előkészítése egyik főfeltétele annak, hogy haszonnal telepíthessük a kosárfűzest.

Ha kellő sikert akarunk felmutatni, elengedhetetlen, hogy legalább 50 cm. mélységig felforgassuk a talajt, még pedig előző ősszel vagy télen. Hogy mily mélységig forgassunk, az a viszonyoktól függ. Sőt a kekes, vöröses foltokkal tarkított talajt már augusztusban lehet forgatni, hogy kellőleg megérleljék.

Teljes forgatást az ekével végezni nem lehet. Czélszerűbb és tökéletesebb a kézzel való forgatás. Porosz kísérletek bizonyítják, hogy a kézzel forgatott talajba ültetett fűzdugványok 140—160 cm.-rel magasabbak, mint az ekével forgatottban.

Forgatáskor minden gazt gondosan ki kell szedni, mert ha pl. a tarack egyszer elhatalmasodik, a fűz visszamarad, sőt egészen kipusztulhat. Azért jó réten, pázsitos területen forgatás után először kaszás növényeket termesztetni s azután a kosárfűzest beleültetni.

Egészen czéljateresztett az az eljárás, hogy csak egy szeletet forgatunk, a másik szelet pedig gyepesen hagyjuk. Talajvízállásos helyeken az ágylás (rabattos mivélés) ajánlatos.

E czélből 2 m. széles szeletekre osztjuk a területet s csak minden második szelet lesz megforgatva és a közbeeső szeletek helyén árok ásva, az abból kikerülő földdel pedig az előbbi feltöltve s fűzrel beültetve.

A leásást csak a vadvízes réteggel folytassuk; sarat a rabattra rakni nem tanácsos. Inkább szélesebb árkot vesszünk, ha sekély a felszíni talaj, mindenképpen kikerülve azt, hogy a gyökér pangó, poshadó vízbe kerüljön.

Kék foltos talajnál nyáron, legalacsonyabb vizálláskor, ássuk ki az árkot és a földet a rabotton tavaszig szétterítsük. A gypszeleteket apróra vágjuk s azután ősszel forgatunk végleg.

IV. Milyen fűzfajtákat ültessünk?

A fajták megválasztása nem könnyű dolog, mert valamely jó fűzfajta egy vidéken kiváló anyagot, — míg ugyanaz más meg nem felelő talajban alig használható törékeny vesszőt — szolgáltat.

A fajta is vidékek szerint különböző. Pl. a kenderfűz (*Salix viminalis cannabina*) jó, nedves, fekete televénytalajon zöldhéjú; száraz vályog vagy homoktalajon sárgahéjú.

A sok százfajta fűz kiválasztását megnehezíti az is, hogy minden fűztelepes más és más nevet ad.

E zavar elkerülése és a faj valódiságának megállapítása végett a földmívelésügyi kormány két országos fűztelepet (*Salicetum*) állított fel: egyet Baján homokos talajon, melegebb fekvésben, egyet pedig Bústyaházán közt talajon és hidegebb égj alatt.

A leghasználtabb fűzfajták a következők:

1. A kenderfűz (*Salix viminalis cannabina*). A legnagyobb termést ez szolgáltatja, legkevésbé ágaskodik, tavaszi fagynak legjobban ellenáll.

A lap- és tözegetalajon kívül minden talajon diszlik. Szabály, hogy sok változata közül annál erősebb növényt ültessünk, minél rosszabb, gyengébb a talaj.

Takarmánykamarák részére legjobb a „GNOM“ benzinmotor,

mely igen kis helyet foglal el, kevés anyagot fogyaszt, minden laikus által kezelhető. Villanytelep berendezésére is igen alkalmas. :: Felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál az

OBERURSELI MOTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. BÉCS, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Tapasztalás szerint *törékeny* a sötét füzöld vagy veresbarna színű, *legjobb* a sárgabarnás, szürkés és sárgászöld színű.

Hammerling a *sárgászöldet* legjobbnak tartja és *S. viminalis regisnek* nevezi.

2. A mandolafüz (*S. amygdalina*). Főelőnye, hogy fája *legfehérebb*, erős és rugalmas. Hibája, hogy elágazik. *Legjobb változata* a viaszszárga s a világos színű, a vörösbarnák *törékenyek*.

A mandolafüz a *kötött agyag-n* (buzatalaj) is a legnagyobb, sőt a terméketlen *agyag- és láptalajon* szintén kielégítő termést ad.

3. A biborfüz (*S. purpurea*). Héja vöröses, de zöld változata — a *salix helix* — a legjobb termést szolgáltatja. Minősége az előbbi-knél jobb, vesszeje vékonyabb, sima, erős, rugalmas. Fagyot, forróságot, tavaszi metszést legjobban tűr. Hámovza nem szép fehér.

A *láp-, tufa- és oly talajon* is megél, hol égeren kívül más fa nem tenyész.

4. A biborkenderfüz (*S. purpurea viminalis*). Ez a bibor- és kenderfűzből keletkezett kores, valamennyit felülmúlja minőségre nézve. Azonban hámozott vesszői megszáradás után megszoktak sárgulni.

Mint a mandulafüz, ez is jó, erős, *tápdús talajt szeret*, legjobban megállja helyét vályog-szerű iszapon. *Láptalajon* elágazásra hajlik.

5. Az amerikai füz (*S. americana*), a mandula és biborfüz becses koresfajtája. Sima, hosszú, szívós vesszői hámovza még a mandulafüznél is fehérebbek. A rovarok szintén kevésbé bántják. *Talajgénye* a mandulafüéhez hasonló, láptalajon fája hasonlóképpen törékeny.

6. A kaspifüz (*S. arutifolia pruinosus*). Megszáradás után megfeketedő vesszeit hámovzatlan munkára nem szeretik, de metszés után frissen hámovza jó anyagot ad.

A legrosszabb *homoktalajjal beéri*, hol más füz alig adna termést.

7. A molyhos füz (*S. dasyclados*) igen erős, hosszú, bordára, durvább fonatra kitűnő vesszőket ad. Kosárfonásra s hámovzott munkához nem való, tehát inkább cserényeknek.

8. A vadon előforduló füzek közül megemlítenők: a fehér vagy tisztai füz (*S. alba*) s annak két változata: az *ezüstlevelű* (*S. argentea*) és a *kötő- vagy sárgafüz* (*S. vitellina*), az utóbbinak *arany kötőfüz* (*S. vitellina aurea*) nevű változata a szolgálatot igen jó, kosárfonásra nagyon alkalmas vesszőket.

Hogy milyen talajba mily fűzfajtát ültessünk, következőket ajánlja a szerző:

Jó réti talajban — mely áradmányi iszap-, agyag-, vályog- és homokkeverékből áll — ültessünk *kender-, amerikai-, vagy mandulafüzet*; *láptalajba mandula vagy biborfüzet* rossz *homoktalajba végül vagy kaspifüzet vagy semmilyent*.

A magam részéről az utóbbi helyen tenyészendőkhöz sorolnám még a *serevény füzet*. Ilyenek nevezi u. i. a szegedi nép azt a vékony, rendkívül hajlékony és sima vesszőt, mely a legrosszabb homok kifuváson, a csilige mészgöbcsékekkel vegült oly futóhomokon fordul elő, hol más fanemü már meg nem él.

V. *Hogyan és mikor ültessük a füzet?*

Nemes füztelepek létesítéséhez csak egy éves vesszők alsó végeit használjuk és pedig legcélszerűbben 30—35 cm. hosszban, sőt gyepen

s időnként elárasztott területen 40—50 cm.-es hosszúságban, 10—25 cm.-nyit kihagyva a földből, hogy az ár és gaz túl ne csapjon a dugványokon.

A dugványok vágására ollót vagy vágógépet használunk, a balta csak összeroncsolná a végeket.

A váglap alul-felül vízszintes legyen s ne rézsutos; a dugványok ne sokkal az ültetés előtt vágassanak, tehát február végén, ha márczius elején ültetünk. Ha előbb vágjuk, 10—15 cm.-nyire vízbe állítjuk vagy léghuzammentes hűvös helyre és nem nedves pinczébe. Ha csak április végén, május elején ültethetünk, egészen víz alá nyomtatjuk a dugványokat.

Az ültetes sorokban történik. S szerző azon meggyőződése, hogy „a jövő a négyzetes és ritkább ültetési rendszeré!” igazolja az én tapasztalatommal, melynek alapján a „Köztelek” hasábjain mindig a tulsűrű ültetés ellen keltem sikra. Szerző Kraheval szemben Hammerling újabb ültetési módját ajánlja, mely szerint egy a sor, mint a dugványtávolság 30—30 cm., sőt vastagabb vesszőknél a 35—40 cm. távolságot sem tartja soknak s így jóformán egybe vág az általam alkalmazott 30—50 sor- és 25—30 cm. dugványtávolsággal a sorokban.

Eltérés van e szabálytól a vegyes erdészeti ültetésnél, mikor a sorok 100, a tövek 20 cm.-re kerülnek egymástól s a sorok közé oly fák és cserjék ültetnek, melyek árnyékot kívánnak.

A szabályos ültetőlátolat kiüzése céljából a területet tablákra osztjuk, ezek között 2—4 méteres, kocsival járható utakkal.

A dugványhelyeket a füzetben körülírt módon, sorjelzőkkel vagy ültetőszinórokkal jelölik ki szabályosan.

A dugványokat kézzel nyomjuk a földbe, a tenyérre bőrvédőt alkalmazva. Kötöttebb talajon rászorulunk az ültetőfuróra.

A dugványokat legföljebb 1 cm.-re hagyjuk ki, sőt laza földben vagy homokon 1 cm.-nyire még a föld alá kerülnek, csak gyepes és áradásos helyen marad ki 12 cm.-nyire, fejes mivelésnél 20 cm.-nyire.

Az ültetés legjobb ideje — szerző szerint — a *korai tavasz*. A tavasszal természetű dugványokat — szerinte — csak akkor szabad vágni, mikor a nedvkeréngés megindult, márczius elején. Az őszi ültetés csak déli, melegebb égalj alatt ajánlható feltétlenül, mit magam is saját gyakorlatommal megerősíthetek.

Oly esetekben, mikor árterületen az árvíz lefolyását előbb meg kell várni, sokszor egész májusig eltolódik az ültetés ideje. E víz alatt eltartott dugványokkal végzett kései ültetés még mindig elég jól sikerül, ha a hajtások nem is érik el azt a fejlődést, mint a kora tavaszi vagy az én tapasztalatom szerint, az őszi ültetések, melyek a kora tavasziakat is tulszárnyalják.

Rendes körülmények között legcélszerűbb az ültetést *márcziusban* mielőbb elvégezni.

V. *A füztelep évi kezelése.*

A telep gondozása áll: a) a talaj tisztántartásából és lazításából, b) a hézagok pótlásából, c) a füztevek megijjtásából és d) trágyázásból.

a) *A tisztántartás és porhanyítás* a legfonto-

sabb teendő, mert gaz elhatalmasodása az egész telepet tönkretelheti. Ez a művelet korán kezdve, a szükséghez képest többször ismétlendő. A lazítás azonban ne történjék mélyen, hogy a felső gyökereket meg ne sértsük.

A legnagyobb gyomellenségek a tarackz, aszat és a szulák.

Az utóbbiból, ha nagyon elszaporodik, csak úgy szabadulunk, ha az egész telepet kiirjuk s két évi kapásnövénytermesztés után gondosan megforgatva, új füzest ültetünk. A kapálás a gyom irtása mellett a talaj víz- és élelyfoghatóságát is növeli.

b) *A hézagok pótlása* legkevésbé a dugványok egyszerű leszurásával, jobban 2 éves gyökeres vesszők ültetésével, de legjobban bujtással — sikerül, akár őszzel, akár tavasszal történjék az. A pótlott vesszőt csak 25 cm. magasan vágjuk vissza s két év múlva kurtítjuk le a többi tövek magasságaig.

A tövek megerősítése végett egy évig szünetel-tetünk is a vesszővágással.

c) *A füztevek megijjtása* abból áll, hogy a töveket, mikor már nagyon torzonborz alakulattokká válnak, csakánnyal, irtókáppal vagy oltóval és kézfűrészszel a föld színe alatt levágjuk. A vesszőket ily területen, ha gyomosodásra hajlik, lehet az első esztendőben meg is hagyni s a második esztendőben fejképzés céljából 25 cm. magasan vágjuk le.

A korhadásos, gyöngge, elaggott tökéket a fej alatt vágjuk vissza.

d) *A füztelep trágyázása* műtrágyákkal fel-tűnő sikert nem mutat. Legjobb az istállótrágya aláasása, de különösen hatásos — Dochnahl szerint — könnyű homokos talajon agyaggal, nehéz, kötött talajon a homokos iszappal, rétegezett és komposztta átértett istállótrágya. De eredményt mutat a fahamu és a nedves talajon a mész és gipsz.

Kihalt telepen berendezendő új telepek létesítése előtt célszerű a talajt istállótrágyával vagy Kainit és Thomaszsalak-liszttel megir-gyazni és az előbbi forgatásnál 10—20 cm-rel mélyebben, legalább 70 cm. mélységig megforgatni.

A fagykárak után való kezelés. Ha a vesszők végei tavasszal lefagynak s ennélfogva elága-sodásuk miatt értékesíteni nem tudnók, mielőbb egészen levágjuk, ezáltal új, finom, vékonyabb vesszőket fogunk nyerni, bár a termés kevesebb lesz is.

A csak megfázott hajtásokat egyáltalában nem bántjuk.

VII. *A füztelep állati ellenségei.*

Az emlősök közül az őz, legelő marha, juh és kecske a hajtásokat szokták lerágni, eilerük telegráfrót elkerteléssel védekezhünk, sokkal károsabb a nyul, különösen üregi s nehezebb a védekezés. Utóbbi járatait csapóvassal állítjuk el.

A rovarok közül a *füzbogár* (*Phratora vitellina* — aczélkék fényes bogárka — a füzhajtások leveleit pusztítja s mihelyt a hajtások 8—10 cm. hosszúak, a levelek alsó lapjára rakja petéit. A levelüktől megfosztott hajtások azután elsatnyulnak. Legtöbbit használ ellene, ha 100 gr. Schweinfurtti zöldet és 200 gr. lisztet 200 liter vízben feloldunk s ezzel per-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszere 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztító gépeket, szelőlő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtóerőre alkalmasra. — Ezévi újdonságunkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönyczim: Kalmár-restagyár.

metezünk. Tyukok, fázánok, pulykák különösen gyöngytyukok sok bogarat elpusztíthatnak, ha a fűzbe bocsátjuk.

A nyárjabogár (*Chrysomela tremulae*) és a füzormányos (*Curculio lapathi*) szintén nagy ellenségei a füztelepeknek. Az előbbi vörös s valamivel szélesebb, mint a füzbogár s olyan a károsítása is a biborfűzben; az utóbbi jóval nagyobb, fekete, rozsdavörös sávval elől hátul s az amerikai s mandolafűz hajtásvégeit pusztítja s elágazásra kényszeríti.

A védekezés ellenük ugyanaz, mint a füzbogárnál.

A füzodró pille (*Tortrix chlorana*), a hajtásokat sodorja össze, miket összeszedünk s elégetünk.

A füzszipoly (*Tipula ochracea*), álcái a föld alatt gyepek helyen rágják le a dugványokat, mi ellen csak a talaj tisztántartása segít.

VIII. A füzvesszők metszése.

A nyári metszés a füzvesszőre valóságos mérég, mely 20—30 évről 6—7 évre szállítja élettartamát s a termést is csökkenti. Azért jobb az őszi vágás november elejétől és a téli, még pedig kaczorral, görbe késsel vagy ollóval. Laza talajon, fiatal telepen jobb az olló, mert késsel felhuzzuk a töveket.

Csak úgy nyerünk több hosszú hajtást, ha töben vágjuk le a vesszőt, csapok nélkül.

A 30 cm. vastag csomókba gyűjtött vesszőt alul s felén valamivel túl kötjük át s a kéve talpán átvetett, másik guzshoz erősítve őrizzük meg a lecsuszástól. A szorosabb összehúzásra nagyon jó a szerző által képen is bemutatott 2 gép.

IX. A füzvesszők lehéjazása.

A hajazott vesszők mindig sokkal nagyobb hasznot szolgáltatván a héjazatlanoknál, nagy hiba, hogy tőlünk pl. a Vágmellékéről 1—2 koronájával viszik ki q-ját a hámozatlan vesszőnek s 20—30 koronájával hozzák vissza a hámozottat.

Szerző szerint azelőtt különös előszeretettel héjazták a füzvesszőt augusztus elején s ezáltal a fütövet pár év alatt tönkretették.

Ez az eljárás, melyet a *Köztelek* fentidézett számában ismerttettem, sajnos még mindig nagyon divatos a Marosnak Aradtól Erdélyig s azontul terjedő szakaszain a vadfűzesekben s temerdekek mennyiségben hántották azt itt az idén is a mondott időben. A tavaszi hántás — április végén, május elején, kevésbé káros, valamivel jobb ha mindjárt levágjuk a vesszőket, amint lébe jönnek.

De legezészerűbb a vesszőket télen, levélhullás után 8—14 napra levágni, vízbe állítani s így nedvbe hajtva, lehéjazni.

„A téli metszés-e a jövő, ha füztelepeinkről nagyobb hasznot akarunk elérni.”

Nem szabad azonban a lazán kötött kékéket moesárba vagy lápos, turfás állóvízbe tenni, mert ott fele sem indul nedvbe s alul megkékülnek. Legjobb a sekély — 10—12 cm. es — folyó vagy patak vize, fővényes fenékekkel. A kékéket egymástól oly messze helyezzük el benne, hogy egymást be ne árnyékolják s a feldülés ellen czövekhez kötjük.

A vesszőket vízbeállítás előtt osztályozzuk olyképpen, hogy 50 cm. mély és széles árokban oldalvást fektetjük az oldott kékéket, azután kihuzkodjuk először a leghosszabbakat, azután a középhosszuakat, végül a 25—30 cm.-nyi rövideket. Rossz időben fedett helyen egy 50 cm. mély ládába állítva, végezzük a

választékolást, ahol hátradülő léptékes lécezésre fektetjük a vesszőket.

A vízbeállítás a metszéstől kezdve egész április hó közepéig történhet. Az így vízbeállított vesszők csak májusban, a tavaszi vágatnak 10—14 nappal előbb, guvadnak s héjazhatók. Nagyobb mennyiségnél a vesszők főzése és azoknak üvegházban való hajtása is szokásos.

Mindezekre, valamint a hámozó eszközök és gépekre nézve, képekkel illusztrált felvilágosítást nyerhetünk az előtünk fekvő füzetből.

Csak azt említtük meg fel, hogy a héjazást legjobb átaljásokkal végeztetni. Egy köbláb (30 cm. magas és széles) héjazott füzvesszőért az Odera vidékén 60 fillért fizetnek, ami q-ként 25—35 koronának felel meg. A finom vesszőért többet, a vastagért kevesebbet fizetnek.

X. A füzvesszők értékesítése.

A füzvesszőt manapság rendszeren súly szerint adják el. A nyers, hajas füzvessző ára ősszel és télen 1'20—2'— korona, tavasszal 3—4 korona, mert 2½ q.-ról 1 q.-ra szárad be, a finomabb vessző 3 q.-ról 1 q.-ra.

Szállítási határidő rendszeren márczius 1.

Fehér állapotban már jobban, 20—30 K.-val értékesíthetjük q-ját.

Vastagabb vesszőnél ügyes munkással 3 q. nyers vesszőből, vékony vesszőnél csak 4 q.-ból nyerünk 1 q.-át. A héjazás vastag vesszőnél 25—3, vékonyabbnál 6—7 K.-ba kerül. Szállításra, közelítésre 50 fillért számíthatunk.

A fehér vesszőért legalább 18—20 koronát kell kapnunk, hogy nyereségünk legyen, ha a nyers vessző q-ját 2 kor.-ért tudjuk eladni.

Ez áll a finomabb, vékonyabb vesszőre nézve.

A vastagabb fehér vessző eladása már nehezebben sikerül, azért ezt gépek segítségével hosszabban kettéfelé hasítják és laposra gyalulják. E gépek közül szerző kettőt ajánl és mutat be rajzban is.

Legjobban — 15—20% nyereséggel — értékesíthetjük vesszőinket, ha télen alkalmazottainkkal magunk dolgoztatjuk fel kosarakká; embereink így maguk is kereshetnek 1—2 K.-t.

A vastag vesszők alsó végeit, mint dugványokat adhatjuk el, 2—4 K.-val ezrenként.

XI. A nemesfüztermelés jövedelmezősége.

Felbuzdulva a 10 év előtti szép jövedelmen, 250—440 korona holdanként, mind nagyobb, még buzának való területeket is füztelepítésre használtak fel. Ezáltal a vessző ára annyira lement, hogy 1—2 koronánál többre már nem számíthatunk.

De ilyen ár mellett is még mindig meghozza füztelepünk a befektetési és talajtőke 5—10% át.

A holdankénti vesszőmennyiség a talajminőség szerint 20 és 150 mm. közt változik, ami 20—150 K. nyers bevételnek felel meg.

A termés nagysága a vessző fajtájától, az égalji és időjárási viszonyoktól is függ. A mandola és biborfűz pl. meleg égalj alatt jobban fejlődik, zord égalj alá nem való. De függ a jövedelmezőség jórészt attól, vajjon rossz kezelés mellett csak 6 évig vagy jó kezelés alatt 25—30 évig tart-e a füztelep. Trágyázással szintén tartósabbá tehetjük a füzest, valamint azáltal, hogy minden 5—8 év után egy évig metszetlenül hagyjuk.

XVII. A füztermelés és kosárfonási ipar előmozdítására vonatkozó kormányintézkedések.

a) községi füztelepek segélyezése.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a más-

termelési célra nem való területen létesített 1—2 holdas füztelep után azt a községet, mely azt felállítja, 100 koronával és 50,000 drb. ingyen dugvánnyal segélyezi november 30-ig benyújtott kérvényére.

b) Kosárfonó háziipari tanfolyam.

Az eddig létesült 174 téli háziipari tanfolyam a kosárfonást különösen fejelelte. Ott az OMGE-ben 1902-ben tartott értekezleten elfogadott három 5 kilós gyümölcszállító kosarat a legnagyobb mennyiségben készítették, hogy ezáltal a még mindig nagyszámu külföldi kosarak mellőztessenek. A kosárfonó tanfolyamok szervezése a gazdasági egyesületek, gazdakörök indítványa és költségvetése alapján történik.

c) Állami füztelepek.

A gazdaközönség, főleg a füztelepet létesíteni akaró földbirtokosok megbízható anyaggal való ellátására az alábbi állami füztelepek, illetve a bajai és bustyaházi salicetumok szolgálnak, honnan évenként bárki — ezrét 4 koronával — december 15-ig rendelhet telepítésre alkalmas füzdugványokat.

1. Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet, I., Mènesi-ut 45. sz. alatt kaphatók füzfajták: *Salix americana*. S. vitellina nova. S. purpurea × viminalis.

2. Kolozsmonostori m. kir. gazdasági akadémia, Kolozsvár. S. vitellina aurea. S. pruinosa (caspica). S. japonica. S. purpurea. S. lambertiana. S. uralensis. S. viminalis cannabina.

3. Algyógyi földmivesiskola. *Salix vitellina aurea*.

4. Csákovári földmivesiskola, Temes megye. S. vitellina aurea. S. viminalis cannabina. *Salix pruinosa (caspica)*.

5. Kecskeméti földmivesiskola. *Salix uralensis*.

6. Lugosi állami füziskola. S. vitellina aurea. S. viminalis cannabina. S. purpurea. S. pruinosa (caspica).

7. Rimaszombati földmivesiskola. S. viminalis. S. viminalis cannabina. S. purpurea. S. uralensis. S. vitellina aurea. S. amygdalina.

8. Nagyboesköi kertmunkásiskola, Maramaros megye. S. americana. S. purpurea × viminalis. S. vitellina nova.

9. Tordai kertmunkásiskola. S. vitellina aurea. S. viminalis × cannabina. S. americana.

10. Ungvári állami füziskola. S. vitellina aurea. S. Batavia. S. viminalis cannabina. S. uralensis. S. japonica. S. pruinosa (caspica). S. lambertiana.

11. Tarcali állami füziskola. *Salix vitellina aurea*.

12. Bajai kertmunkásiskola. S. americana. S. vitellina aurea. S. viminalis. S. viminalis-cannabina. S. pruinosa (caspica). S. uralensis. S. purpurea × viminalis. S. japonica. S. purpurea. S. Kersky. S. viminalis. Longskin. S. viminalis. Schulze. S. amygdalina.

13. Állami füztelep Bustyaháza, Maramaros megye. S. americana. S. vitellina aurea. S. viminalis cannabina. S. pruinosa (caspica). S. purpurea. S. amygdalina.

A 12 tétel alatt felsorolt S. Kerskyt magam is tenyésztettem, vastagabb, de igen szép hosszú, sima és hajlékony vesszőt szolgáltat.

Igen jó eredménnyel tenyésztettem még a fent felsoroltak közül a *salix uralensis* is, mely finom, vékonyabb ruganyos vesszőt ad.

A fent ismertetett munka, mely minden füztenyésztő által haszonnal forgatható, a Pallas részvénytársaság nyomdájából került ki. Ára 60 fillér és kapható Nagel Ottó bizományos könyvkereskedőnél (Budapest, VIII., Muzeum-

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

körut 2. szám) és minden nagyobb vidéki könyvkereskedő útján. Ezenkívül, *lelkészeknek, községi jegyzőknek, valamint tanítóknak*, akik eziránt egyszerű levélben vagy akár levelezőlapon a m. kir. földmívelésügyi miniszterium könyvtárához fordulnak, ez a kötet ingyen küldetik meg. *Földes János.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Okleveles erdőmérnök díjazása. 482. sz. kérdés. Kérek „B. B. F.” jel alatt választ az alábbi kérdésre: Egy, mintegy 70 hold területű 45—60 éves tölgyerdőt akarok részletesen felbecsülni mű- és tüzfamennyiség szempontjából és megközelítő — a helyi viszonyok szerinti — értékadatokat is kikalkuláltatni egy okleveles erdőész által. Kérem velem tudatni, hogy mily alapon volna a tiszteletdíj megállapítandó, megjegyezve, hogy területi adatok valamint osztághatárok pontos térképen rendelkezésre állanak, felmérésére tehát szükség nincs. *B. B. F.*

Felelet a 482. sz. kérdésre. Mielőtt a kérdésre felelnék, megjegyezni kívánom, hogy tekintettel arra, miszerint az erdészeti főiskolából Selmezbányáról erdőmérnök-hallgatók kerülnek ki, kiknek úgy, mint a régebben végzeteknek oklevele, mint erdőmérnöki oklevél lesz a létesítendő műszaki kamarákban elismerve, de tekintettel arra, hogy sok semmi képzettséggel bíró alkalmazott van az „erdész” általános neve alatt összefoglalva, a felírásban az erdőmérnök nevet használt, mely elnevezés lesz, hír szerint, legközelebb az állami magasabb képzettségű erdészeti tisztviselőknél kötelezőleg lesz behozva.

Ezzel kapcsolatosan nagyon szükséges volna az erdészettől is egy hasonló díjszabályzat bevezetése, amilyen a mérnököknek a mérnöki munkálatokra nézve már régebben használatban van. Eddig is amíg e díjszabás meg lesz teremtvé, a következő díjazást tartom elfogadhatónak.

A díjazás aszerint különbözik, hogy rövidebb vagy hosszabb ideig tart-e a foglalkozás és tekintetbe volna veendő erre nézve az a felszámítás, mely az államerdészeti alkalmazottakra nézve kirándulásaik alkalmával, érvényben van.

Figyelembe véve most egy kincstári erdőmester (főerdőmérnök) évi járandóságainak, napidíjainak és utiköltségeinek napi átlagát, azt 40 és 50 korona között váltakozónak fogjuk találni, amit minimumként megkívánhat, mikor szakértőként valakinél működik. Ha már most működését egy hónapon belül elvégzi, 50 koronában, ellenben ha az egy hónapon túl terjedne, 40 koronában volna a napidíj megállapítandó. Emellett a fuvar- és kénnapszámot a birtokos szolgáltatná, az elszállásolásról gondoskodnék és az oda- és visszautazás költségeit — legfeljebb, 50—50 koronában — szintén megtértené. A kérdéses 70 hold erdőbecslése próbaterek útján, mely ily középkorú erdőnél elfogadható, 4—5 nap alatt elvégezhető. Az értékesebb erdőknél megkívánható pontosabb, törzsenkénti kiszámlálás útján végzendő, becslés tetemesen hosszabb időt venne igénybe, de az arra for-

ditott költségek az erdőbirtokosra a biztos adatokon nyugvó becsléséből származó előnyökben bőven megtérül, melyet a faszpekulánsok máskülönben lenyomnának az értékkel arányban nem álló összegig. *Földes János.*

Trágyatelep készítése szakmányban. 483. kérdés. Hány napszamba kerül a trágyatelep négyzetméterének 50 cm. mélységben való kiásása? Hogyan lehetne szakmányban ezen munkálatokat kiadni? Megjegyzem, hogy 70 cm.-es rigolirózásért □-ölenként 16 fillért fizettünk. *H. F.*

Felelet a 483. sz. kérdésre. A trágyatelep kiásatási költségének kiszámításánál mindenekelőtt figyelembe veendő, hogy a munkások a kiásott földet mily messzire tartoznak elszállítani. Ha azt csak a telep szélére tartoznak kihánytani és ott elteríteni, akkor négyzetméterenként 6—8 fillért szokás fizetni; de mivel ez a szakmányban a napszámok szerint különböző alakul, nagyobb mérvű földmunkáknál rendszerint napszámokkal felügyelet alatt eszközölt próbamunkák alapján szokás a szakmánybért megállapítani, mert akkor egyik fél sem csalódik. *Hensch Árpád.*

Orbánz ujbóli fellépése beoltás után. 484. sz. kérdés. Idei saját nevelésű malacz szokásos időben, orbánz ellen rendszeresen beoltva, nyár elején 20% hullással vészelt, most ismét beteg és pusztulás is van, állítólag orbánzban. Lehet-e orbánz, dacára rendes orbánz elleni oltásnak? nem-e inkább vész ez? *B. V.*

Felelet a 484. sz. kérdésre. Malaczok a beoltás ellenére is megbetegedhetnek utólag orbánzban, főleg ha az oltóanyag nem volt eléggé hatékony. A pusztulás tehát egymagában nem zárja ki az orbánz fenforgását, illetve nem bizonyítja hogy a betegség sertésvész. A betegek szakszerű megvizsgálása és egy-két hulla felbontása azonban tájékozást nyújt az adott esetben fenforgó betegség természetéről. *—y—*

Cserhaszonfa értéke. 485. kérdés. Mi az értéke egy tömörkőbméter cserhaszonfának az erdőben felmunkálatlan, kifaragatlan, nyers állapotban? *H. T.*

Felelet a 485. sz. kérdésre. A cser s minden más fának az ára, a távolsági osztályok szerint vagyis aszerint, hogy közelebb vagy távolabb fekszik-e az illető erdőréz a fagyasztási központoktól, igen különböző. Így pl. a lippai m. k. főerdőhivatal kerületében hat értékesítési osztály van következő egységárrakkal tömörkőbméterenként (m³):

Cser-, bükk-, gyertyán-, épületi és műszerfa ára az
I. II. III. IV. V. VI. értékosztályban
10*20 9*60 9— 8*40 7*80 6*90 korona m³ként. *F. J.*

Megbízható kutépitő vállalkozók. 486. sz. kérdés. Kérem megbízható kutmesterek címét és lakhelyét velem közölni, vagy értesíteni arról, hogy kihez forduljak egy 26 méter mélyű kutnak javítása céljából, mert nincs benne elegendő víz. Ujév előtt még elegendő víz volt a kutban, akkor egy darabon bedől 2 méter

belőle egy oldalon; egy nyitramegyei kutmester azon a helyen újraépítette, az alját portland-czementtel falazta ki s azóta nem szaporodott a vízmennyiség s a víz teljesen zavarosan kerül föl a kutból. *J. I.*

Felelet a 486. sz. kérdésre. Megbízható kutépitő vállalkozók: Hinterreiter István Budapest, VI. Dálnok-u. 24., Kalamaznik és tsa Budapest, VI. Podmaniczky-u., Leféber Ágost Budapest, VI. Aréna-ut 54., Bürgermeister J. Székesfehérvár, Zámoly-u. 1. A leirtak után itélve, alkalmasint a nyitrai kutmester munkája volt elővigyázatlan. Azon a helyen, hol a kut beomlott, valószínűleg folyós, vizes iszapréteg van, s ennek nyomása okozhatta a kérdéses szakasz bedülését is. Az új falazással a kutmester e-ellel épp ott, alul zárta el a víz bejutását a kutba, portlandczementtel, ahol a réteg megfelelő mennyiségű vizet adott, ezért nem kapta vissza a kut vízbőségét s kismennyiségű vize az iszapos rétegek és a felrissülés lassu volta miatt is zavaros lehet. *P. I.*

Széna apadása. 487. kérdés. Eladtam egy szénakereskedőnek mintegy 15 vagon anyaszénát oly kötelezettséggel, miszerint vevő tartozik a szénát a kazalból saját présével préselni. Vevő köteles lett volna szerződésileg a préselést f. é. augusztus hó 1-én megkezdeni és azt legkésőbb f. é. szeptember hó 1-ig befejezni. Vevő ezen szerződésbeli kötelezettségének nem tett eleget és a préselést csak f. hó, vagyis szeptember 1-én kezdte meg, mely mulasztásból folyólag reám kár háruit, amennyiben a kazalban levő széna augusztus hó 1-től szeptember hó 1-ig beszáradás által a mennyiségben vészett. A vevő belátván saját mulasztását, hajlandónak nyilatkozott a beszáradt mennyiségű szénát megfizetni. Miután azonban a súlyra nézve nem állapodhattunk meg, kikötöttük a „Köztelek” véleményét. Kérem tehát, hogy f. é. augusztus hó 1-től szeptember 1-ig hány százalékra tehető a beszáradt mennyiség? A széna június hó 23-án lett kazaiba rakva.

Felmerül még a következő kérdés: „Mennyi a különbözet súlyban és pedig százalékban a préselt és kazalszéna között az említett időtartamon belül?” *S. W.*

Felelet a 487. sz. kérdésre. Hogy a rétszéna beszáradási százaléka augusztus hó folyamán mennyit tehetett, az pontosan meg nem állapítható, mivel a beszáradás mérvét különösen attól függ hogy a június 23-án történt kazalbarakás alkalmával a széna milyen száradtsági állapotban volt és hogy a széna az összerakás után fermentált-e vagy sem. Ha a széna kazalbarakáskor teljesen száraz volt s ezen okból nem is fermentált, akkor az apadási veszteség augusztus hó folyamán 20%-ra tehető, de hogyha a széna a kazalban felmelegedett, mert kazalbarakáskor víztartalma a 16%-ot meghaladta akkor az apadási veszteség 30%-ot is tehetett.

Hogy a préselt és kazalszéna közötti súlykülönbség mennyi lehetett, ez a kérdés előtünk nem eléggé világos és ezért erre nem is felelhetünk. *Hensch Árpád.*

KINCSET TALÁLT A GAZDA

a kőbányai

száritott hizósertéstrágyában.

Minden gazdasági növénynél, de különösen

a szőlőben 100% terméstartóbbletet

biztosít. Kérjen saját érdekében mielőbb közelebbi ismertetést, számlát, valamint hiteles szakvéleményt, árajánlatot, melyekkel szívesen szolgál a:

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schletrumpf és Társa.

AM.

ésített
et, mely
90 drb.
r 30-ig

mfolyam
OMGE-
fogadott
a leg-
szálat a
mellőz-
ervezése
ditványa

ésíteni
gal való
illetve a
olgnak
ronával
re alkal-

nintzet:
zfajták:
S. purpu-

sági aka-
pruinosa
S. lam-
annabina.
vitellina

s megye.
na. Salix

uralensis.
na aurea.
S. prui-

vimina-
a. S. ura-
na.

Máramaros
viminalis.

vitellina
americana.
vitellina
abina. S.
(caspica).

vitellina

americana.
viminalis-
uralensis.
S. pur-
S. vimin.

Máramaros
aurea. S.
caspica). S.

yt magam
gen szép
szolgáltat.
em még a
alensist is,
sszót ad.

ninden füz-
ó, a Pallas
ált ki. Ára
bizományos
Muzeum-

KE,
0. 130.
asse 6.

Egy m³ kemény épületfa munkálatási költsége. 488. kérdés. Mennyibe kerül egy ilyen köbméter fának kifaragása és fűrészelése, hogy az építkezésre alkalmas legyen. H. T.

Felelet a 458. sz. kérdésre. Ez is a vastagság szerint különböző. Vegyünk néhány gömbölyű rönköt hogy azok 4 oldalon tisztán megfaragva, a felállításához teljesen előkészítve, mennyi ácsmunkaköltséget igényelnek, 30 fillér ácsmunka óradíj felvétele mellett.

	faragott gerenda	kötéssel	kötés nélkül
50 cm.-es átmérő mellett	80/40—85/35 cm.	264	198 fill.
40 " " "	74/32—78/28 "	175	132 "
30 " " "	68/24—71/21 "	109	82 "
20 " " "	62/16—64/14 "	66	49 "
15 " " "	57/12—59/10 "	43	33 "

folyóméterenként.

Ezen adatokból könnyen kiszámíthatók az összes méterekre vonatkozó költségek, a gerendákra faragott faanyagokra nézve, mivel a fenti költségek egy folyóméterre szólnak.

F. J.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	Oldal 1995
Egyről-másról	1995
Tárcza.	
Komlókoszoru	1996
Takarmányozás.	
Vermelés, zombolyázás, szio	1997
Növénytermesztés.	
Néhány megjegyzés Székács Elemér „Buzanemesítési irányelvei”-hez	1999
Tejgazdaság.	
A haladó tejgazdaság	2001
Baromfityesztés.	
A fehér olasz tyúk	2001
Állategészségügy.	
A sertésvész	2002
Gazdasági építészet.	
Hézagmentes magtárpádó	2003
Padlásné.küli istállók paramentes mennyezete	2004
Erdészet, faültetés.	
A nemes fűz termesztése	2004
Levélsekrény	2007
Vegyések	2008
Kereskedelmi és vámszerződésünk Szerbiával. — A Békésvármegyei G. E. üdvözlőleve Rubinek Gyula és Bernát István igazgatókhoz. — Eladó szálla-takarmánykészletek. — Hejyreigazítás. — Fölös-zámu állami tenyészlovak árverése. — Szüretelő eszközök kipróbálása. — Gazdagylés Devecserben. — Kiállítások és tenyészálatdíjazások. — Közlekedési hírek. — Közlekedési hírek. — Apró hírek	
Kereskedelem, tózsde	2009
Szerkesztői üzenetek	2010
Szerkesztői üzenetek	2013

Kereskedelmi és vámszerződésünk Szerbiával. A közgazdasági szakosztály f. hó 21-én d. e. 10 órakor tartandó ülésében fogja tárgyalni a szerb kereskedelmi szerződést, Jeszenszky Pál az OMGE. ügyvezető titkáranak előadói előterjesztése

alapján. Az előadói előterjesztést lapunk mai számának mellékletén közöljük, melyre olvasóink figyelmét felhívjuk.

A Békésvármegyei G. E. üdvözlőleve Rubinek Gyula és Bernát István igazgatókhoz. A vármegyei gazdasági egyesületek megkezdésén a nyári szünet által mérsékelt fokozottabb munkás-águkat, egymásután veszik tárgyalás alá a Rubinek-Bernát-féle mezőgazdasági kamaráról szóló törvényjavaslatot, hogy a GEOSz.-nek október hó derekán tartandó nagygyűlésén kialakult véleményével állhassanak elő. Feljegyzésre méltó körülmény az, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek általánosságban — esélyesebb módosításoktól eltekintve — ugyszólván kivétel nélkül mind magukéva teszik a javaslat álláspontját és a javaslat lényegével annyira azonosítják magukat, a kérdés végleges megoldásának melletti reménye annyira áthatja valamennyit, hogy e javaslat tárgyalásával kapcsolatban a legszebben emlékeznek meg azokról, akiknek a javaslat létezését közvetlenül közebbi hetik. A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület legutóbbi igazgató-választmányi ülésén foglalkozott e javaslattal s ugyanekkor elhatározta azt is, hogy Bernát István és Rubinek Gyula igazgatókat, a törvényjavaslat megalkotói az egyesület nevében üdvözlök. Az igazgató-választmány határozata folytán a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület a következő levelet intézte Bernát István és Rubinek Gyula igazgatókhoz:

„Nagyságos Bernát István és Rubinek Gyula uraknak Budapesten. A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület méltányolva a mezőgazdasági érdekképviselő törvénytervezetének megalkotása körül Nagyságotoknak mezőgazdaságunk érdekében kifejtett önzetlen munkálkodását, gazdaságadalmunk nevében üdvözlök Nagyságotokat és halás elismerését fejezi ki a korszakot alkotó mű sikeres kipróbálásért.

A nyugodt öntudat mellett embertársaink elismerése révén a legértékesebb jutalom a közérdek szolgálatában, legyen szabad nekünk is a munkánk részéről örömmünknek adunk kifejezést az általános elismerés felett, amely a törvénytervezet ismertetése nyomán fakadt, megtoldva azon szívből jövő óhajunkkal, hogy a Mindenható adjon Nagyságotoknak erőt, kitartást, hogy szeretet magyar hazánkat szaktudásukkal még igen soká szolgálhassák.

Békés-Csabán, 1908. szeptember 12-én. Kiváló tisztelattal: Beliczey Géza s. k. igazgató-elnök. Pfeiffer István s. k. g. e. titkár.”

Eladó szállástakarmánykészletek. Olvasó közönségünk figyelmét felhívjuk lapunk mai számának azon mellékletére, amelyben a földművelésügyi miniszterium a hozzá beérkezett jelentések alapján az egyes természetek eladó takarmánymennyiségét és árát közli. E jelentések időszakonként ismétlődni fognak.

Helyreigazítás. Lapunk 72. számában a Tornádó szárítógépekről írott cikkbe szám-beli hiba csuszott be, amennyiben a 13. számú gépnek munkabírása óránként nem 2—2½ q., hanem 20—25 q. zöldsár, a 20. számú gépé pedig nem 4—5 q., hanem 40—50 q. óránként. Teljesen száraz kukoriczaszárnál a munkabírás 25—30% kal csökken. A 10. számú gépeket a Kühne gyár már szintén itthon készíti és ezek járgányerővel szintén meghajthatók.

Fölös számu állami tenyészlovak árverése.

A földművelésügyi miniszterium 50 példányban beküldötte az OMGE.-hez a szeptember 25-én és 26-án a m. kir. állami lótenyésztézetek állományából Budapesten a Tattersall helyiségében árverés útján eladandó lovak jegyzékét, amelyet az egyesület 10 filléres bélyeg beküldése ellenében az érdeklődőknek megküld.

Szüretelő eszközök kipróbálása. A „Magyar Szőlőgazdak Országos Egyesülete” a m. kir. földművelésügyi miniszter ur határozatos anyagi és erkölcsi támogatása mellett a hazánkban gyártott különböző szüretelő eszközöket szakszerűen ki óhajja próbálni, hogy a gazdaközönségnek a gépek mineműségéről kellő felvilágosítással szolgálhasson. Az egyesület felterjesztésére a földművelésügyi miniszter ur készségesen átengedte az állami kezelésben levő székesfővárosi kőbányai állami telep idei természetét, hogy a gépek ott kipróbáltassanak. Ennek rendezésére kiküldött bizottság elhatározta, hogy f. hó 21-én (hétfőn) esetleg 22-én (kedden) délelőtt fogja a szakszerű próbát meg-ejteni, míg a nagyközönség számára a gépek f. hó 22-én (kedden) délután és 23-án (szerdán) egész nap lesznek működésben bemutatva. A kőbányai telepre legcélszerűbb a budapesti Rókus kórházi végállomásról induló villamos kocsikat használni, melyek a fővárosi szőlőtelepet érintik.

Gazdagylés Devecserben. A devecservidéki gazdakör f. é. szeptember hó 3-án tartotta választmányi ülést Magyar Károly dr. nagybirtokos elnöke alatt. A vármegyei gazdasági egyesületet Kajdacsy Endre ügyvezető-titkár képviselte. Elhatározta a választmány, hogy tekintettel a nagy takarmányhiányra, a gazdakör bizalmi tagjai összeírják a takarmány-szükségletet s annak beszerzésére a vármegyei gazdasági egyesületet kéri fel, a földművelésügyi kormánytól pedig szecskavágó gépeket kérnek. A gazdakör szeptember hó 26-án Csöglén szarvasmarhadíjazást rendez. Esterházy Ferencz gróf devecseri nagybirtokos a gazdakör részére ingyen helyiséget ad. A kör tagjai között a földművelésügyi kormány által adományozott szörneházinyulákat osztotta szét a választmány.

Kiállítások és tenyészállatdíjazások. Szarvasmarha-tenyészállatdíjazások Pozsony megyében. A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszter támogatásával okt. 3-án Szent-Györgyön, okt. 10-én pedig Morva-Szent-Jánoson szarvasmarhatenyészállatdíjazásokat rendez. Az állatdíjazások m. negyven 100—1000 korona jutalomdíj osztatik ki a kiállító kisgazdák között. Bővebb felvilágosítás szerethető a gazdasági egyesület titkári hivatalánál Pozsonyban. — Erdélyrészi mezőgazdasági kiállítás Dicsőszentmártonban. A Kisküküllővármegyei Gazdasági Egylet ez évi október 13—15-én nagybirtokos kiállítást rendez Dicsőszentmártonban. A kiállítás tárgyai: Terméyy, gyümölcs, szőlő, bor, vetőmagvak és gazd. gépek és anyagok. A rendezőség Darányi minisztertől nagybirtokos anyagi támogatást nyert. Az érdeklődés a gazdák körében Erdély-szerte nagy.

Lódíjazások Ungmegyében. Az ungvármegyei lótenyésztési bizottság a földművelésügyi miniszter és az Ungmegyei Gazdasági Egyesület támogatásával f. hó 22-én Nagykaposon, f. hó 28-án pedig Szobránczon lódíjazást rendez, melyen

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázólást nem igénylő tetőfedőanyag. „Bitumina“-val fedett tető bemészelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. „Bitumina“ régi zsindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek.

Kollár Ferencz és Társa

fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátránytermékek vegyi gyára = **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21.

Gyár: IX. Soroksári-ut 101. Városi Iroda; IX. Ullői-ut 25. Sörgőzözm: Karbelköl Epost.

kizárólag ungmegyei kigazdák saját nevelésű anyakanczái és 3 éves cikai fognak díjaztatni.

Baromfi- és gyümölcskiállítás Temesváron. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi október hó 10., 11. és 12-én Temesváron a polzári Lövölde-kertben rendezendő országos jellegű baromfi-, házinyul-, galamb-, bor- és gyümölcskiállításról szóló tervezeteket a napokban küldte szét az ország baromfi-tenyésztői, bor- és gyümölcstermesztőinek. Amint a tervezetből kivehető, ezen kiállítás térdijai az idei kiállítások között a legolcsóbbak és emellett tömeges állami bevásárlásokról gondoskodás történt, mivel a m. kir. földmivelésügyi kormányon kívül az aradi m. kir. jószágigazgatóság, a helybeli m. kir. kerületi állattenyésztési felügyelőség és egyesületünk is nagyobb bevásárlásokat fognak eszközölni.

Tenyészállatdíjazások Temes megyében. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 27-én T-Gyarmathán, okt. 18-án T-Kubinon és október 25-én Gáttóján rendez tenyészálatdíjazásokat.

Tenyészállatdíjazások Bács-Bodrog megyében. A Bács-Bodrogvármegyei Gazdasági Egyesület az idei állatdíjazásokat a következő helyeken tartja meg: szept. 20-án *Bezdanban* lódíjazást, szept. 27-én *Paripáson* lódíjazást, okt. 4-én *Kunbaján* szarvasmarhadíjazást, okt. 25-én *Adán* ló- és szarvasmarhadíjazást, nov. 8-án *Titelen* szarvasmarhadíjazást, november 15-én *Verbászon* ló- és szarvasmarhadíjazást. A díjazásokhoz a földmivelésügyi miniszterium 4000 K.-val járul hozzá. Az állatdíjazásokra csakis az egyesület tagjai vezethetnek fel állatokat. Bővebb felvilágosítás szerezhető az egyesület titkári hivatalánál *Zomborban*.

Szarvasmarhadíjazás Sopron megyében. A Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület *Szany* községben szarvasmarhadíjazást rendezett, amelyre 8 öreg és 30 növendék-bikát, 42 tehenet és 54 üszőt, összesen tehát 184 darabot hajtottak föl. Kiosztott 510 korona értékű d.j.

Gőzhajózási hírek. A magyar királyi folyam- és teng-rhajózási r.-t. igazgatósága közhírré teszi, hogy Zimony-Belgrád-Orsova, illetve Turn-Severin-Galacz között f. évi október hó 1-én az őszi menetrend lép hatályba, mely a nyári menetrend szerinti heti három járat megtartása mellett csak azzal a változtatással jár, hogy az összekötő hajókat Orsova és Turn-Severin között feltételesek, amennyiben a Turn-Severinből Galaczra és Orsováról Zimonyba induló gőzhöz való csatlakozás csupán kedvező vizállás, illetve időjárás esetén fog a leve őség szerint fenntartatni. A fenti naptól kezdve a Zimony-orsovai és turnseverini-galaczi vonal állomásainak egymásközi forgalmában ennél fogva közvetlen menetjegyek nem adatnak ki.

Közlekedési hírek. Közvetlen díjtétel létesítése borküldemények után. A villányi borok kivételének megkönnyítése céljából Üszög és Villány állomásokról Nikolsburgba szállítandó borküldemények után közvetlen díjtételek állapítottak meg. A díjtétel minden mennyiség, tehát darabárukra is engedélyeztetik. Hasonlóképpen közvetlen fuvardíjtétel áll fenn a megfordított irányban feladásra kerülő, faből készült üres használt hordók szállítására nézve is.

A marheggi és wieni gabonadíjtételek egyenlősítése. A szab. osztrák-magyar államvasutársaság a wieni gabonakereskedők felszólalására új díj-szabásának kiadása alkalmából a marheggi és wieni gabonadíjtételeket egyenlősítette, hogy illyképpen a közvetlen szállítás ne legyen előnyösebb, mint a wieni közvetítő kereskedelem által lebonyolított forgalom. Ily módon nemcsak a magyarországi vízmenten fekvő állomásokról, hanem nagyrészt a nem vízmenten fekvő állomásokról is a fuvardíj wieni átrovatolással nem drágább, mint a közvetlen szállítás esetében. Marcheggen át elérhető fuvardíj. A nevezett vasut az egyenlősítést úgy vitte keresztül, hogy mindig a magasabb díjtételt vette alapul, minekfolytan a szállítás megdrágult úgy a közvetlen szállításnál, mint a wieni közvetítés mellett azon

esetknél, melyknél közvetlen gabonadíjtétel nem áll fenn. A közvetlen forgalomba felvett állomások gabonadíjtétele nem változott, mivel ezeket még nem dolgozták át.

Az osztrák vasúti kötelek wieni díj-szabása. Az osztrák magánvasutakon megváltozott díj-szabási helyzet következtében kiadott az osztrák vasúti kötelek wieni díj-szabásához a VIII. pótlék, mely nagymértvű változtatásokat tartalmaz. E fontos és kiviteli érdekeinket, valamint a behozatal alakulását lényegesen befolyásoló díj-szabás ezen pótlék útján nagy eltolódásokat szenvedett; e wieni díj-szabás mai alakja közgazdaságunkra előnyös, mert a díjfelemelés általában az osztrák behozatalt sújtja, amennyiben a díjfelemelés jórészt a darabáruknál fordul elő. Oly eltolódásokra is akadunk azonban, melyek kiviteli forgalmunknak előnyére válnak, mivel a kocsirakományi árak díjtételei lettek olcsóbbak.

Mütrágyaneműek szállításának megkönnyítése. Tudvalevőleg a magyar vasutakon mütrágyaküldemények után kivételes díj-szabások állanak fenn, mely kivételes díj-szabások alkalmazása azonban bizonyos korlátozásoknak van alávetve. Így: nem minden mütrágyaküldemények után alkalmazatik ezen kivételes díj-szabás, hanem csak oly küldeményekre, melyek feldolgozás nélkül közvetlenül trágyázásra szolgálnak, avagy pedig gazdák vagy gazdaságok czimére adatnak fel. A gyárak részére érkező mütrágyaküldemények nagy része, nemkülönben a jelentékeny mérvben elterjedt *chütsalétram*-küldemények a fuvardíj-kedvezményen nem részesülnek és így a gyárosok a magasabb fuvardíjat az eladási árba beleszámítva, csakis drágábban árusíthatják ezen mütrágyaféleket, miből viszont a gazdálkodó közönségnek van a hátránya. Egy másik nehézség abból származik, hogy a kocsirakományokban szállításra kerülő mütrágyaküldemények után a szóva tett kivételes díj-szabás csak azon esetben alkalmazatik, ha a fuvardíj a kocsirakosulya után fizetetik. Így megtörténik gyakran, hogy egy gazdaságunk, melynek 700 métermázsza mütrágyára van szüksége, nem ezen mennyiségért fizeti a fuvardíjat a kivételes díj-szabás alapján, hanem ennél jóval többet fizet azon esetben, ha a vasut történetesen nem képes a gyárnak 7 darab 10 tonnás kocsit ezen szállítmányhoz rendelkezésére bocsájtani, hanem ehelyett 6 drb 10 tonnás és egy 15 tonnás kocsit állít ki. A vasúti üzletszabályzat határozmányai szerint a vasut nem kötelezhető arra, hogy meghatározott raksúlyal bíró kocsikat bocsásson rendelkezésre, de viszont követeli, hogy a rendelkezésre bocsájtott kocsirakosulya t-ljesen kihasználtsák, mert különben a mütrágyára érvényes olcsóbb kivételes díj-szabás nem alkalmazatik. Ezen korlátozások sem a német, sem pedig az osztrák vasutaknál nem léteznek. Sem a mütrágyak különböző nemeinek alkalmazására vonatkozó olcsóbb fuvardíj-tételek, sem pedig a kocsik raksúlyának kihasználását illetőleg. Eppen ezért az osztrák érd-ekörök kieszközölték az osztrák vasúti miniszternél, hogy a mütrágyaneműk súlyos szállítási feltételeinek elviselhetővé tétele érdekében anketét hívjon össze, amelyen e kérdés behatóan és oly módon vitatassék meg, hogy a javaslatok egyuttal alapját képezzék a Magyarországgal való forgalomban létesítendő egyöntetű eljárás iránt indítandó tárgyalásnak.

Apró hírek. Budapesti gyümölcsvásár. A városi iparcarnokban szeptember hó 27-én megnyílt orsz. gyümölcsvásárra ezideig 10,000 mm. kész gyümölcsöt jelentettek be és 24 külföldi nagy cég jelentkezett a vásáron való részvételre.

Állami ménék beosztása. Az állami ménesekben nevelt, valamint a magánosoktól vásárolt fiatal ménék Budapestén okt. 12-én, *Bábolnán* okt. 15-én, *Kisbérén* okt. 16-án, *Mezőhegyesen* okt. 19-én és 20-án, *Alsó-Szombathalván* pedig okt. 22-én fognak a ménteleposztályba beosztatni, a ménesbéli anyakanczák párosításának megállapítása pedig *Alsó-Szombathalván* okt. 23., 24-ig, *Mezőhegyesen* nov. 3-tól nov. 10-ig, *Bábolnán* nov. 13-tól 17-ig,

Kisbérén nov. 23-tól nov. 28-ig fog megtörténni. Ugy a ménbeosztásoknál, mint az anyakanczák párosításának megállapításánál a tenyésztés iránt érdeklődőket szívesen látják.

Új kender és lengyárak. Érsekváron 450,000 kor. költséggel 2000 hold len kikészítésére gyár, *Kinovára* (Nyitra vármegye) 250,000 kor. alapítókével 1000 hold len- és kender természetét kidolgozó telep alakult, *Dráva-Szabolcs* községben pedig 300 holdon termelt len és kender feldolgozására alkalmas telep létesült. Ezeken kívül a földmivelésügyi miniszter újban 10 mesterséges kenderáztató felállítását hagyta helyben és még 20 ilyen kenderáztató engedelmzésére folynak a tárgyalások.

A Magyarországi Kisbirtokos-Szövetség Mezőtúron szervezkedő ülést tartott, kik a szövetség helyi egyesületét nyomban megalakították.

Könnnyen romló élelmiszerek eladása a vasut által. A francia közmunkaügyi miniszter körrendeletben figyelmeztette a vasúti társaságot, hogy egészségügyi szempontból mennyire káros, ha a vasutak a könnyen romlékony élelmiszereküldeményeket, melyeknek átvételét a felek megtagadják, nyilvános árverésre bocsájtják. A miniszter odanyilatkozik, hogy az ebből származó bajt azáltal lehetne elkerülni, ha az állomások közvetlenül a romlékony élelmiszerek eladása előtt az illető községi hatóságot is értesitenék az eladási szándékról. Ily módon a hatóságnak módjában van közegészségileg a kérdéses küldeményeket megvizs.álni és az egészségre ártalmas ily küldeményeket megsemmisíttetni.

Parezellázások jutányos és gyors keresz-tülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhite-Intézete” fizetmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkesedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. A kukorica törése a homokos földeken kezdett vette, ugyisintén az őszi vetés is már itt-ott megkezdődött. A dohány már legnagyobb részben van takarítva. Az időjárás hűvös, őszi jeleket öltött, s helyenként kisebb esőzések is voltak.

Balassagyarmat. Időjárás hűvös, borult. A talaj nagy szárazsága miatt az őszi vetések lassan haladnak előre.

Baja. Az időjárás általában kedvező, a tengeri szepen éri, helyenként már török, az eredmény 1600 □-ól holdankint, átlag 40 mm. esőves kukorica. Burgonya, bab, káposzta elegendő.

Debreczen. Az időjárás hűvösre fordult, tengeri-törés kedvező időjárás mellett megkezdődött.

BENYÓ KÁLMÁN Budapest, IX., Üllői-ut 61a

Vas- és aczél-árak, minden-
nemű kocsirészek, gépek,
szerszámok, gazdasági esz-
közök nagy raktára

(volt AGI-fele üzlet)

Kívánatra képes nagy ár-
jegyzékkel szívesen szolgál.

Telefon 66-20.

471

Léva. Az időjárás hűvös és száraz, eső nagyon kívánatos. A tengerit török, valamivel gyengébb termést ad, mint reméltük, de azért jó közepesnek mondható. A burgonya gyege.

Losonez. Esőhiány miatt a vetések csak kisebb mértékben eszközöltek.

Nagybeeskerek. Az időjárás egész héten keresztül száraz és hideg volt. A kukoricatörést már mindenütt elkezdték, egy katasztrális hoid átlag 10-12 méter-mársát adott.

Nagykanizsa. Buza-, rozsvetés javában folytatódik, az időjárás kedvező, a kukoricaszedés rövidesen megkezdődik, szép eredmény várható. A vetett takarmányok előnyösen fejlődnek. Repce szabályosan kikelt, szőlők jól mutatnak.

N.-Szt.-Miklós. Jó esőnk volt. A rozs vetése megindul. Bő szőlőtermésben van részünk. A must minősége jó. Tar és ugarszántások mellett a tengeri tördelesek is megindult. Holdanként 12 q. tengeri kínálatok. A burgonyaszedés is rendjén van; azonban gyenge termést mellett a gumók aprók.

Nyiregyháza. Az időjárás nappal szép száraz, meleg, éjjel hűvös. A dohány nagy termést ad. Szőlő szépen érlik, bő és minőségileg is kitűnő termést ígér. A burgonya rothadásától már nem tarthatunk.

Nyitra. Szép és kellemes őszi napok járnak. A sarju kaszálása és behordása befejeztetett. A sarjtermés kielégítő. A tartós szárazság az őszi munkálatokat, különösen pedig a vetést igen hátráltatja. A cukorrépa kiszedése helyenként kezdődött.

Szatmár. A sarjtermés betakarított, őszi vetés kezdetét vette a kedvező időben rendszeren folyik. A tengeri még nem kellő érett a törésre. Takarmányrépa a szép meleg napokon még mindig fejlődik.

Temesvár. Az időjárás nappal meleg, estefelé hidegebb.

Verseez. A kukoricatörés nagyban folyik, az eredmény nem lesz oly kedvező, mint remélték.

Zalaegerszeg. Az időjárás a szántás és vetésre, valamint a szőlő éréstire nagyon kedvező. A vetési munkálatok javában folynak. A szüreteléshez az előkészületek megtétettek.

Zenta. Kedvező idő mellett megkezdtek a tengeritörést. Az eredmény gyengének mutatkozik.

NYILTTÉR.)*

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek idei második sorozata f. 6. szeptember hó 30-án veszi kezdetét.

Az aukciókra felkötött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények MÁV. összes vonalán tetemes díjkedvezményben, valamint ingyenes raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és minden nemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank
Árusztály—Gyapjuárverések
V. ker., Hádor-utca 12. sz.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

A KÁLI

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

amelynek hiánya teljes termések előrést lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a **kapásnövényeknek, herféléknek és réteknek, úgy az árpanak és szőlőknek.** Különösen az **szegények káliban a homok- és tőzegtalajok** és feltétlenül szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azokat a foszfor- és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés előrést. A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os kálisó** bír jelentőséggel, miután abban a tisztá káli, vagyis a tiszta szulfát, a kisebb szulfátos kálisó, másd. legolcsóbban vásárolhatjuk

3 káliútrágyák alkalmasságáról

Káliútrágyák mezőgazdasági tájékoztató irattal

Budapest, IX., Üllői-ut 36. I. emelet (József-körút sarok) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földművelő társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetkezeteket vagy gazdaköröket alakít. Abból a célból, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, VIII., Szentkirályi-u. 40., melynek tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdak Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenkint kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is beléphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátözsderől. 1908. szeptember 18.

1500 q. forgalom mellett árak változatlanok.
Rozs ártartó.
Árpa kevés tüzet, árak állandóak.
Zab és tengeri teljesen változatlan.

Eladatott:

Buza. Tiszaviréki: 107 mm 80 k. 23 K. 50 f. 100 mm. 80 k. 23 K. 50 f. 300 mm. 80 k. 23 K. 10 f. felső, 100 mm. 79.5 k. 23 K. 35 f. keverékes, 300 mm. 79.5 k. 23 K. 30 f. 107 mm. 79 k. 23 K. 90 f. sárga, keverékes, 200 mm. 79 k. 22 K. 75 f. sárga, keverékes, 200 mm. 79 k. 23 K. — f. tisztehegyű, 100 mm. 78.7 k. 22 K. 80 f. tisztehegyű, 100 mm. 78.5 k. 23 K. 10 f. 100 mm. 78.5 k. 23 K. 80 f. keverékes, 400 mm. 78 k. 23 K. — f. 200 mm. 76 k. 21 K. 90 f. felső.
Palánkai: 1600 mm. 78 k. 22 K. 70 f. sárga, 375 mm. 78 k. 22 K. 30 f. úszkös.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 78.5 k. 22 K. 20 f. sárga, 100 mm. 78.5 k. 22 K. 20 f. sárga, 225 mm. 77 k. 22 K. 30 f., 100 mm. 76.5 k. 21 K. 80 f. sárga, 100 mm. 75.5 k. 19 K. 40 f. úszkös.
Pestvidéki: 300 mm. 78.5 k. 23 K. — f.
Verbászi: 400 mm. 78.5 k. 23 K. 40 f. okt. második felére.
Szerémségi: 750 mm. 78 k. 20 K. 40 f. úszkös.
Csongrádi: 4000 mm. 78 k. 22 K. 80 f. úszkös.
Erdélyi: 100 mm. 76.5 k. 21 K. 50 f.
Tengeri: 1200 mm. 16 K. 60 f. kp.

Határidőárak.
(Déli zárlat.)

Buza októberre	22-60 K.
„ 1909. áprilisra	23-20 „
Rozs októberre	18-62 „
„ 1909. áprilisra	19-10 „
Zab októberre	16- „
„ 1909. áprilisra	16-63 „
Tengeri 1909. májusra	14-50 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. szeptemb. hó 18-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekől 140 szekér réti széna, 46 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 8 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 720—1000, muhar 800—940, zsupszalma 620—660, alomszalma 560—600, takarmányszalma —, — keve tengeriszár —, egyéb takarmány 800—700, zabosbüköny 920—960, lőhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju 760—800, szalmaszecska 720—740. Összes kocsiszám 227. Összes súly 272,400 kg.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.
(A Magyar Mesőgazdák Szövetkezte árusztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradéküzletben e héten élénk forgalom volt. Szalonnaárak nem változtak, mivel nagyobb kínálat mellett elég vételkedv is volt, úgy hogy az üzlet a múlt heti áron bonyolódott le.

Zsirarak azonban e héten 5—6 koronával emelkedtek, mert az e héten felhajtott sertések zsir előállítására nem voltak alkalmasak és így csekély volt az előállítás, míg a kereslet e cikkben nagy volt.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsirakományok vételénél, nehéz minőségű	125—126 K.
Könnyebb minőségű	121—122 „
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	119—120 „
I. r. pestvárosi disznózsir, nagy hordókban	145—146 „
100 kg.-ként minden levonás nélkül.	

1902. országos gazdasági kiállítás Pozsony, I. díj, aranyérem.

1901. temesvári kiállítás, I. díj, díszoklevél.

BORSAJTÓK

Legujabb rendszerű „Rákóczi” nevű keltős kosaru sajtók, nagyüzemű préseléshez.

Főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőfelfejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szilágyi és Diskant gépgyára Miskolczon.

1902. borászati kiállítás Eger, I. díj, díszoklevél és aranyérem.

1906. Nagyváradi I. díj, díszoklevél.

Legujabb rendszerű könyökszerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja” és „Aozél-orsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

SZŐLŐZÜ. ÖK és BOGYÓZÓK! „VILLAM” legujabb centrifugális bogyózó- és zuzógépek.

Árjegyzék ingyen.

Magyar vidéki piacok árjegyzése

1908 szeptember 18-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	róza	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben						Élősv. mm. koronákban						
											marha-hus		borjúhus		sertéshus		birkahus	marha-hus		borjúhus		sertéshus	
						100 kilogrammonként										100 db							
korona értékben										korona értékben													
											I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	
Arad	21.60	16.80	14.20	14.20	15.80	7.50	8.00	320	—	5.00	144	136	180	140	166	152	112	55	45	65	50	85	70
Baja	22.40	18.00	14.80	14.60	16.00	6.00	6.00	260	200	4.50	120	116	124	116	120	112	96	48	44	70	64	100	92
Balassa-Gyarmat	21.80	17.60	15.00	15.60	15.30	5.00	6.00	230	220	5.00	100	—	160	120	136	—	80	58	50	84	62	116	98
Debreczen	21.00	16.60	15.00	17.00	16.80	12.00	14.00	400	280	6.00	120	104	140	112	176	152	88	70	60	86	72	104	96
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	22.70	18.60	16.00	16.00	—	8.00	7.00	260	240	7.00	152	140	100	144	156	140	96	76	68	76	64	100	92
Kaposvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kassa	20.40	17.40	16.00	14.00	18.00	4.80	5.20	250	—	6.00	136	120	120	110	150	140	90	62	58	64	60	84	80
Léva	21.40	18.60	17.20	16.40	17.60	6.00	6.00	280	220	6.00	120	112	144	120	140	130	96	68	60	72	64	110	96
Losonc	21.80	17.60	16.80	16.40	17.40	5.50	6.50	200	180	5.00	120	112	144	128	136	—	88	64	58	70	62	132	124
Miskolcz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagybecskerek	22.00	19.00	13.50	13.60	15.00	—	—	304	250	6.00	136	128	144	136	144	136	108	56	52	95	90	92	90
Nagykanizsa	21.80	17.90	16.40	16.00	16.80	6.00	7.00	280	240	5.00	150	120	160	136	148	124	80	80	54	84	70	100	90
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	21.60	18.00	14.00	14.80	16.80	17.00	17.00	240	200	5.50	112	104	130	168	136	—	80	75	70	90	—	78	—
Nagyvárad	21.20	16.20	14.40	13.60	16.20	—	—	320	200	5.00	104	96	130	140	152	144	80	80	56	—	—	124	120
Nyiregyháza	21.20	17.80	15.00	15.80	16.00	6.00	6.20	180	—	7.00	136	120	136	120	144	136	96	66	56	70	56	124	116
Nyitra	22.00	18.40	18.00	16.00	17.20	8.00	7.00	280	200	5.00	136	120	168	144	136	104	112	72	64	80	72	104	96
Pancsova	22.00	17.40	14.40	14.40	15.00	10.00	12.00	280	260	5.00	120	112	140	120	136	128	80	60	56	68	64	92	88
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	20.50	17.60	14.90	14.00	17.00	5.20	5.60	280	210	5.00	120	112	136	128	144	104	104	—	—	74	70	96	92
Sopron	22.10	18.00	16.40	16.60	—	8.00	8.00	360	280	7.00	200	96	240	160	220	156	—	76	60	92	76	110	96
Szatmár	20.00	17.80	13.40	13.40	17.00	5.60	5.80	230	220	5.00	120	112	152	144	128	120	—	—	—	—	—	—	—
Szentés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	21.60	17.50	14.00	14.50	16.40	—	6.00	220	200	6.00	104	96	120	—	140	—	80	56	—	60	—	96	—
Temesvár	21.80	18.20	14.40	15.00	16.20	—	7.00	—	—	5.00	128	—	160	—	140	—	—	80	—	90	—	84	82
Uj-Arad	21.40	16.80	14.00	14.20	15.80	7.00	7.50	300	—	4.50	104	96	144	120	136	120	104	50	40	60	45	80	65
Versecz	21.40	18.00	14.00	14.00	16.00	5.00	6.80	240	—	5.50	120	—	180	—	140	—	—	70	60	110	—	106	—
Zalaegerszeg	21.60	17.60	16.00	15.20	—	6.00	6.00	300	240	6.00	04	92	120	112	140	132	100	50	44	64	58	128	116
Zenta	21.80	18.60	14.00	15.00	16.00	6.00	6.00	300	260	6.00	100	96	120	116	130	124	90	60	54	90	84	104	100

Nemzetközi gabonapiacz 1908. szept. 16-tól 1908. szept. 19-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	18	23.20	20.00	25.00	24.60	26.25	22.04	20.10	18.68	18.71	20.43	Szept. Okt.	23.16 ^a	20.40 ^a	24.70	22.64 ^{1a}	18.68
	15	23.30	20.00	25.00	24.60	26.96	22.04	19.70	18.26	18.71	20.43	Szept. Okt.	23.30 ^a	20.46 ^{2a}	24.62	22.20	18.60
Rozs	18	18.75	—	19.90	20.60	21.37	16.66	—	—	—	17.29	Szept. Okt.	19.22 ^a	—	20.94	17.12 ^{1a}	—
	15	18.85	—	20.00	20.50	21.83	16.60	—	—	—	17.29	Szept. Okt.	18.58	—	21.06	16.80	—
Zab	18	16.60	—	17.50	16.10	19.76	—	—	—	—	—	Szept. Okt.	16.66 ^a	—	19.88	—	—
	15	16.60	—	17.40	16.00	20.06	—	—	—	—	—	Szept. Okt.	16.02	—	19.68 ^a	—	—
Tengeri	18	16.70	15.74	17.70	19.40	20.35	—	17.44	15.22	12.61	—	Szept. Okt.	14.46 ⁴	15.18	19.17	—	15.22
	15	16.75	15.74	17.80	19.30	20.35	—	17.44	15.94	12.61	—	Szept. Okt.	14.82 ⁴	15.59	18.90	—	15.96
Árpa	18	15.90	—	20.80	20.00	25.87	—	—	—	—	—	Szept. Okt.	—	15.15	18.44 ²	—	—
	15	15.90	—	20.80	20.00	25.37	—	—	—	—	—	Szept. Okt.	—	—	—	—	—

Jegyzet: 1) Red winter II. 2) nov.—feb. 3) decz. 4) m/rcz. 5) ápr. 6) május.

RELLA N. & Co. unokázócsce Budapest, IX. Üllői-út 25. Telefon 69-77.

Istálló, Magtár mindenmennyiségben. **Gazdasági épületfödém** a legolcsóbb. **Tűzbiztos** és őrsékké tartó. **Vasbetonból** építünk. Terveket, költségvetést ingyen készít.

Ország által szabályozott szeszüzemek és tarték. szék, vasbeton piacok.

Szeszület.

A szeszüzletben a forgalom változatlanul élénk volt és főleg szeptemberi szállításra került eladásra tartott áron. Elkelt frómitott szesz nagyban adva 181-181:50 koronáig, adózatlanul 62-2:50 koronáig. Élesztőszesz a 180-180:50 K., adózatlanul 61-61:5 K. azonnali és szeptemberi szállításra. Denaturált szesz valamivel szilárdabb áron 51:50-52 K. kelt el nagyban kötésre. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszest ab termelő állomás nagyban 2-2:50 K. Lloyd jegyzésen al-1 vagy 53 K. fix árkban kelt el új termelési időszakban szállítva. Budapesti kontingens nyersszesz ára 59-60 K. Bécsi jegyzés K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	181	181:50
Finomított szesz adózza	62	62:50
Élesztőszesz adózza	180	180:50
Nyersszesz adózza	61	61:50
Denaturált szesz	179	179:50
	51:50	52:50

Liszt, élelmény és abraktermények.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége értéktartomány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos búzaliszt jegyzései 100 kg-ként Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsakostul.
Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7
Ar K: 34:80 24:20 13:60 13:30 32:40 31:80 30:80 28:80
7¹/₂ 7³/₄ 8
26:40 20 — 15:60

Rozslisztárak:
Szám: O. O/I. I. WR. II. II/B. III.
Ar K: 31:60 31:8 30 — 29:40 — 26:40 25 —

A többi abraktermények árak a következők voltak Budapestben zsakokkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg-ként.

Finom korpa 1908. szept. száll.	11:30	11:40
Goromba " " " " " " " " "	11:50	11:60
Finom korpa 1908. szept.-decz. szállításra	11:40	11:50
Goromba " " " " " " " " "	11:50	11:60
Finom korpa 1909. jan.-május száll.	11:0	11:90
Goromba " " " " " " " " "	11:90	12 —
Rozskorpa " " " " " " " " "	12:30	12:20
Árpáda és árpádcserje " " " " " " " " "	13:50	13:60
Malomkocoly " " " " " " " " "	12:80	12:90
Budapesti gyári repcepegőcsa " " " " " " " " "	14:50	14:70
Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony	11:40	11:50
Száritott moslék zsak nélkül	13:50	13:70
Malátacsira " " " " " " " " "	13:50	14 —
Száritott répaszelet, " ab állomások	13:50	13:70
Szörpke 48-50% cukortart. hordó nélkül		9:50 — 9:60
ab czukorgyár " " " " " " " " "		

Lulza gözmalom r-t jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908. szeptember 17-én. Netto-árak 50 kg-ként Budapestben, elegysúly tiszta sulyként, zsakostul. Kötellezettség nélkül.

Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7							
Ar K: 17:50 17:10 16:80 16:50 16:30 15:90 15:60 14:60							
7 ¹ / ₂ 7 ³ / ₄ 8	Korpa:	F.	G.				
13 — 10:90 7:90	Ar korona:	6:20	6:20				
Rozslisztárak:							
0 O/I I WR II II/b III IV							
K.: 15:50 15:10 14:70 14:40 14 — 12:90 11:80 9:10							
	KK						
	6:70						

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Luczernamag továbbra is csendes irányzatot követ s miután kalföld vételktől még mindig tartózkodik, nagyobb forgat a nem fejlődhe ik s így a kereslet a nagyobbodott kínáttal nem tarthat lépést, ami az árakulat kedvezőtlenül befolyásolja. Szép színű áru állandóan keresett, így minőségét azonban csak elvéve kínálják, a piacra kerülő áruk legnagyobb része kissé barnás.

Lóheremagvetés még nem indult meg, új áru még alig fordul elő, a mirták, am lyeket eddig látunk, ugy a szem fejlettség re, mint színre nézve kifogástalanok. Kalföldön az irányzata lanyha. Amerika állítólagos jó terméskülátások foly án leszállítja á ait. Franciaország is jó terméssel dicsekszik, Oroszország szintén kedvező külátásokat jelent s így ez évben az árakulat a jó terméskülátások folytán nem kedvező. mindenesetre azonban erősen számításba kerül azon körülmény, hogy a mult évről az egész világön készlet nem maradt vissza.

Őszibükköny, szöszbükköny, ősziborsó iránt még mindig mutatkozik érdeklődés.

Tulipán, iacint és a többi virághagymák állandóan nagy keledőségnek örvendenek.

Nyersáruért az árak 100 kg-ként a következők:

	korona
Luczernamag szép sárka színű	120-130
kereskedelmi áru	100-114
Biborheremag	38-40
Csomós ebir	150-170
Mubarmag	17-18
Vörös köles	14-15
Fehér köles	20-22
Mák	46-48
Őszi borsó	27-28
Őszi bükköny	37-38

Élelmicikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908 szeptember 18-án.

Legutóbbi jelentésünk óta lényeges változások nem történtek. Gyümölcsfélék, különösen sz p szőlő keresetek tél amában a felküdés már megkezdődött, az árak azonban még nincsenek végleg kialakulva. Vaj még mindig üzlettelen. Tojas szilard.

Mai árak:

Husnemdek: vidéki marhahus hátulja 1:24-1:40 K. eleje 1-1:12 K., viciái borju dörben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül 0:86-1- K., helybeli borju hus 1:40-1:48 K., sertéshus szalonnával 1:28-1:30 K. lebzott sertés 1:30-1:32 K., szalonna friss 1:26-1:2 K. szalonna sózott 1:28-1:30 K., szalonna füstölt 1:38-1:40 K., olvasztani való 1:26-1:28 K., háj 1:36-1:40 K., sertészsír 1:40-1:44 K. kg-ként. Füstöltus (vidéki) kg-ja 1:40-1:60 K., hazai sonka 1:80-2- K., szalámi magyar 3:20-4- K., szalámi nyári 1:20-1:40 K., bárány párja K-ig.

Vad: őz 1:50-1:80 K., szarvas 0:70-0:80 K., vaddiszón 0-0- K. kg-ként egészben, nyul nagy 3:20-3:60 K., nyul sűldő 1:80-2:40 K., fogoly 0:61-0:80 K., fácán 2:80-3- K., erdei szalonna 0-0- K., dämivad 0-0- K. kg-ként. Fenyvesmadár kötege 0-0- K. Baromfifélék: élő rántani való csirke 1:20-1:80 K., sűtni való 2:80-3- K., liba fiatal 5-7- K., kacsa sovány 2:60-3:20 K., kacsa hizott 4-5- K., lud hizott 10-14- K., tyúk 3:60-3:60 K., pulyka 0-0- K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:32-1:40 K., hizott rucza 1:40-1:60 K., hizott pulyka 0-0- K., levestyuk 1:40-1:50 K., pulyka sovány 0-0- K. kg-ként. Poulard 1:80-2- K., gyöngytyúk — K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 1:80-2:20 K., II. 1:80-2- K., főzővaj (kóptilt) 1:40-1:50 K., tehéntúró 10-20 fill. kg-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldsgéfélek: burgonya (vagonáru) sárka 7-8- K., rózsá 6:50-6:80 K., fehér 4:80-5:20 K., kifji 8-10- K., sárgarépa 10 db 8-18 K., petrezselyem 8-18 K., vöröshagyma makói 15-18- K., vöröshagyma közönséges hazai — K., fokhagyma — K., káposzta 10-12 K. 100 fej. Burgonya, új 0-0- K. Kalarábé 0-0- K. 100 db, sparga solo 0-0- K., közép 0-0- K., levesspárga 0-0- K. kg-ként. Zöldbab, hüvelyes — K., kifizett 0-0- K., zöldborsó, hüvelyes 0-0- K., kifizett 0-0- K., paradicsom 8-9 K. 100 kg-ként. Uborka salátának való 6-7- K., ecetbe 1-1:20 K., savanyítani 1-1:60 K. 100 db-ként. Paraj 0-0- K. kg-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelana 20-40 fillér, érett chasselas — fillér kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 0-0- K., másodrendű — 20-30, harmadrendű apró áru 10-20 K., körte elsőrendű 40-60 K., másodrendű 30-40 K. q-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg-ként. Görög dinnye — K., kantalup — K., turkesztan — K. 100 kg-ként. Veres szilva — K., ringló — K. 100 kg-ként.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 70-94 fill. kg-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítés ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsiz 0-0- fillér kg-ként. Gomba friss 0-0- K., szappan — fill., lencse (erdélyi) — K., bab apró — K., nagyszemű — K., lencse — K. 100 kg-ként. Tojas: bácskai 84-86 K., erdélyi apróbb áru 82-84 K. eredeti ládánként (1440 db).

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4%o levonással vedő javára értendő.)

Öreg nehéz (páronként 400 kg. feletti)	fillérig
Öreg közép " 300-400 "	"
Fiatl nehéz " 320 kg. feletti suly	126 — "
" közép " 250-300 kg.	126-128 "
Fiatl könnyű " 250 kg.-ig	130-134 fillérig
" " " 251-300 kg.-ig	"
Szerbiai nehéz " 260 kg. feletti	"
" közép " 240-260 kg.	"
" könnyű " 240 kg. terjedő sulyban	"

Irányzat: csendes.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizomnyos VIII. ker. Népszínház-utca 2., a „Köztelek” részére.)

1908 szeptember 16

	kilogrammig	fillér
Sertésveszen átment	80-100	130-120
" " "	100-120	120-116
" " "	120-160	116-116
" " "	180-200	116-112
Sertésveszen át nem ment	60-100	84-90
" " "	100-120	90-100
" " "	120-160	100-100
" " "	160-200	100-100

Árak élősulyban kilogrammonként 4%o engedmény. Irányzat: lanyha.

Kimutatás a ragadós állapotbetegségek elterjedéséről.

1908 szeptember 16-án.

A betegség neve	Fertőzve volt		Mut. heti állapot			
	K	U	K	U	K	U
Lépfene	319	3:4	3 0	381	284	328
Veszétség	3:2	3:2	332	34	127	129
Takonykór	49	52	45	47	5	53
Szaj- és körömfájás	16	54	16	30	139	1419
Juhhimlő	39	66	41	68	2	56
Ivarsz. hóly. kiütés	25	96	25	104	27	85
Tenyészbenáság						
Rühkór	145	238	154	249	208	403
Sertésorbáncz	634	2 02	654	281	757	2429
Bivalyész			16	41	2	31
Sertésvész	1135	5006	1166	5121	1379	5938

Ausztriában 1908. év szept. hó 9-én fertőzve volt: veszettséggel 30 k 34 u, takonykórral 13 k 16 u, rag. szaj- és körömfájással 14 k 79 u, sertésvészszel 172 k 342 u.

Németországban 1908. év aug. 31-én fertőzve volt: takonykórral 34 k 44 u, rag. szaj- és körömfájással 7 k 44 u, sertész. 1123 k 1500 u, rag. tudókkal 9 k 10 u.

Budapesti lóvásár.

1908 szeptember 17.

Felhajtatott:	Árak drb.-ként korona
Jobb minőségű hatació	16 drb 375-500
Könnyű kocsiló (jukker)	26 " 320-460
Nehéz " (hintós)	14 " 400-650
Igás kocsiló (nyugati vér)	30 " 240-400
Ponny	" " "
Fuvaroslovak	130 " 220-338
Parasztlovak	320 " 120-246
Alárendelt minőség	59 " 54-90
Összesen	595 drb
Eladatlan maradt	2:5 drb

Irányzat: közepes.

Budapesti juhvásár.

1908 szeptember 14.

Felhajtatott:	Árak
Magyarországból	4659 drb juh — drb kecske
Szerbiából	" " " " " " kecske
Összesen	4:59 drb juh — drb kecske

Á R A K

(kilogrammonként élősulyban, korona értékben).

	per kg.	páronként
Hizott ürü	48-54 fill.	38-43 kor.
Feljavított juhok	40-46 "	31-34 "
Kiverő juhok (anya)	36-42 "	14-32 "
Kisorolt kosok	34-40 "	23-37 "
Durva szőrü	" " "	" " "
Kecskék	" " "	" " "

Irányzat: lanyha, az árak I. r. minőségénél 1 fill., II. r. minőségénél 2-5 fillérrel hanyatlottak kg-onként.

Budapesti szurómarhavasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 szeptember 17.

Felhajtatott:	Árak (kilogrammonként élő sulyban fillérekben.)
	I. oszt. II. oszt.
Magyarországból élő borju	622 drb 90-104 80-88
" " " " " " " " "	102 " 52-70 "
Galicziából élő borju	52 " 80-8 "
Galicziából rugott borju	1 " " " "
Magyarországból élő barány	" " " "
" " " " " " " " "	leszurt " " " "
Összesen:	777 drb

Eladatlan maradt 26 db élő borju, 50 db rugott borju. Irányzat: lanyhább volt, az árak 4-8 fillérrel csökkentek kg-onként.

Budapesti vágómarhavasár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 szeptember 17.

Fölhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj felhajtás... 3172 drb	Előrendű hizott 187 drb	Másodrendű " 2160 "	
Mult vasárról visszamaradt... 43 "	Alőrendű minőség... 677 "	Növendékmárha 55 "	
Vesztegióból szerb... "	Bivaly... 186 "		
Összeg... 3215 drb	Összeg... 3215 drb		
Eladatlan maradt 294 "		Nem szerint:	
Származási hely szerint:		Bika... 192 drb	
Magyar eredeti 1295 drb	Magyar tarka 1499 "	Ökör... 2165 "	
Magyar bivaly 136 "	Horvátországi marhák 85 "	Tehén... 858 "	
Boszniai marhák 200 "	Összeg... 3215 drb		

A r a k
100 kilogr.-kint élőszuliban minden levonás nélkül fillérekben.)

1908. szeptember 17.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör... 70-89	58-60	46-56	
Tarka hizott ökör... 76-92	62-74	46-60	
Szerbiai ökör... 44-76	42-64	41-54	
Tehén... 60-72	58-63	40-56	
Bika... 40	60		
Növendékmárha... 43	42	32	
Bivaly... 42			

Irányzat: lanya, az árak általában 2 koronával honyottak métermászáinkint.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 szeptember 17.

Heti felhajtás összege	Erkezett wagon	Erkezett összesen darab	Sertések vágóhidra-elvágott szállításra	Eladatlanul maradt
szept. 11-től szept. 17-ig.	133	5080	5633	472

N a p	Napi árak fillérben				
	Óreg néhezpáronként 280-350	Páronként 300 kg. feletl	Páronként 220-350 kg.	Könnnyű 280 kg.	Husos fajta
1) szept. 11. szept. 17.	96-98				
2) szept. 11. szept. 17.		122-126	120-128	120-128	
		124-130	126-130	126-130	

1) Az árak élőszuliban levonás nélkül értendők.
2) Az árak élőszuliban páronként 45 kg. élőszul és 4% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár közepes, az árak 2 fillérrel emelkedtek.

Bécsi juhvásár.
1908. szeptember 17.

Fölhajtás	Arak:	fillér
Magyarországból... 4637	Angol husos ürük... 50-56	
Galicziából... "	Első hiz. ürü... 40-50	
Osztrák tartományokból... "	Középm. hizott ürü... 40-50	
Összesen... 4637	Nyirott juh... 15676	

(Az árak kg.-ként fillérekben, élőszuliban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: lanya, a nagy felhajtás következtében 2-3 fillérrel olcsóbb.

Bécsi sertésvásár.
1908. szeptember 15.

Fölhajtás:	Származás szerint:	drb
Minőség szerint:	Magyarországból husos... 1500	
Hussértés... 6487	Magyarországból zsirfajta... 9593	
Zsirértés... 9073	Galicziából... 4523	
Összesen... 15576	Osztr. tartományokból... 44	
	Olaszországból... 15676	
Eladatlan maradt... 1069		

Arak: (kilogrammonként élőszuliban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Előrendű magyar zsirsértés... 108-110 kiv. 111
Középsértés... 102-106
Óreg sertés... 94-98
Könnnyű és szedett sertés... 84-102
Sütdő (lengyel, erdélyi)... 84-118 kiv. 120

Bécsi szurómarhavasár.
1908. szeptember 17.

Fölhozatal:	Arak
Magyarországból élő borjú... 11 drb 98-112 60 96	
leölt " 185 " 110-132 86-116	
Ausztriából élő borjú... 1836 " 98-112 60-93	
leölt " 2972 " 120-132 86-116	
Magyarországból leölt bárány... 75 " 20-36 K. párja	
Ausztriából leölt " 42 " 20-36 K. párja	
Magyarországból leölt sertés... 1203 " 108-124 husstert.	
Ausztriából " 215 " 72-96	
Magyarországból leölt juh... 449 " 72-96	
Ausztriából " " " " "	
Összesen: 6886 arb	

Irányzat: lanya, prima borjú 4 fillérrel, összes többi minőség 4-8 fillérrel drágább. Öölt sertés 2-4 fillérrel olcsóbb. Többi változatlan.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Szept. 21.	Erzsebetvárosi tki hatóság	Matskásy Andás	61749
Szept. 22. <td>Óbcesei tki hatóság</td> <td>Gvanszki Miáder</td> <td>79141</td>	Óbcesei tki hatóság	Gvanszki Miáder	79141
Szept. 22. <td>Győri tki hatóság</td> <td>özv. Szentmihályi Kálmán</td> <td>62824</td>	Győri tki hatóság	özv. Szentmihályi Kálmán	62824
Szept. 24. <td>Lugosi tki hatóság</td> <td>Kálmán</td> <td>73443</td>	Lugosi tki hatóság	Kálmán	73443
Szept. 24. <td>Újpesti tki hatóság</td> <td>Voltrán János</td> <td>53716</td>	Újpesti tki hatóság	Voltrán János	53716
Szept. 26. <td>Nyiregyházi tki hatóság</td> <td>Tóth Lajos és neje</td> <td>61318</td>	Nyiregyházi tki hatóság	Tóth Lajos és neje	61318
Szept. 28. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Kozma Mihály</td> <td>170000</td>	Budapesti tki hatóság	Kozma Mihály	170000
Szept. 29. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Renki Irma</td> <td>57882</td>	Budapesti tki hatóság	Renki Irma	57882
Szept. 29. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Riedl Emília</td> <td>72512</td>	Budapesti tki hatóság	Riedl Emília	72512
Szept. 30. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Fischer J. tván</td> <td>125991</td>	Budapesti tki hatóság	Fischer J. tván	125991
Szept. 30. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Landorfer Konrad</td> <td>40678</td>	Budapesti tki hatóság	Landorfer Konrad	40678
Szept. 30. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Neubauer Sándor</td> <td>124000</td>	Budapesti tki hatóság	Neubauer Sándor	124000
Okt. 1. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Weinreb és Spiegel</td> <td>270888</td>	Budapesti tki hatóság	Weinreb és Spiegel	270888
Okt. 3. <td>Békéscsabai tki hatóság</td> <td>Laczka Sándor</td> <td>253085</td>	Békéscsabai tki hatóság	Laczka Sándor	253085
Okt. 3. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>özv. Zellerin</td> <td>185724</td>	Budapesti tki hatóság	özv. Zellerin	185724
Okt. 5. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Mátyásné Karátsonyi Aladár</td> <td>102520</td>	Budapesti tki hatóság	Mátyásné Karátsonyi Aladár	102520
Okt. 6. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Weinreb és Spiegel</td> <td>277222</td>	Budapesti tki hatóság	Weinreb és Spiegel	277222
Okt. 6. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Zuppinger H. Pál</td> <td>47520</td>	Budapesti tki hatóság	Zuppinger H. Pál	47520
Okt. 9. <td>Kisjenői tki hatóság</td> <td>Világossy József</td> <td>875864</td>	Kisjenői tki hatóság	Világossy József	875864
Okt. 12. <td>Nagybátyi tki hatóság</td> <td>Benesch Goula</td> <td>45582</td>	Nagybátyi tki hatóság	Benesch Goula	45582
Okt. 15. <td>Zsolnai tki hatóság</td> <td>Weider Armin</td> <td>66257</td>	Zsolnai tki hatóság	Weider Armin	66257
Nov. 2. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Hegyesi Miksa</td> <td>397474</td>	Budapesti tki hatóság	Hegyesi Miksa	397474
Nov. 19. <td>Budapesti tki hatóság</td> <td>Pollak Manó</td> <td>189688</td>	Budapesti tki hatóság	Pollak Manó	189688
Decz. 22. <td>Kaposvári tki hatóság</td> <td>Tabak Pál</td> <td>63022</td>	Kaposvári tki hatóság	Tabak Pál	63022
Decz. 29. <td>Kaposvári tki hatóság</td> <td>Weisz Markusz</td> <td>73600</td>	Kaposvári tki hatóság	Weisz Markusz	73600

Szerkesztői üzenetek.

F. E. Pa-Liget. A sarjodhányt csak pénzügyi engedéllyel szabad feltakarmanyzni. Rendesen csak juhokkal legeltetik dércsipés után, amikor azonban a marha is szivesen eszi. A friss, azaz dér által meg nem csipett, valamint az ugyanolyan szarított dohány nikotínmérgezést okoz s ezért mellőzendő. Hogy mennyi dércsipett dohányt képes a marha veszély nélkül enni, arról nincs tudomásunk, de a dohány mindenesetre csak melléktermék lehet. Táptértéke legalább akkora, mint a táplálék zöldtakarmányé, mert a sarjodhány nem más, mint igen fiatal levél és szár. Cs. I.
S. J. Sapár. „Kosmos” lemez kkel való elszigetelést Greif A. Budapest, VIII., Saletrom-u 10. sz. alatti cég végzi négyzetméterenként 4-450 koronáért.
Az „Ovarit” cementvakolat minden ügyesebb betonvállalkozó, sőt kőműves-mester is elvállalhatja, sőt házilag is készíthető. Anyaga per m² kb. 140-150 K.-ba, a munka ugyanannyiba kerül.

A „Parafakó-lemez” borítás vé ett végül tessék vagy a „Parafakó-gyár R. T.”-hoz (Budapest VIII., Főherceg Sándor t r 4.) vagy Helvey Tivadar dr. (VI., Váci-köut 37.) gyárhoz fordulni. 8 munka négyzetméteréért 450-500 koronát szoktak kérni. Sz. Gy.
Gazdálkodó. A kérdésben közölt pár adatból lehetetlen a betegség természetét megállapítani. Ha szakértő megvizsgálja az állatot s esetleg elhullottat boncol, akkor minden set-e több felvilágosítást adhat ebben az irányban. A nem beteg farka megbeteítésére nem adhat tanácsot, mert beteggek illetve járványservek m sterseges tesítése nem lehet feladatunk. Ehelyett inkább az állatoknak védeése a fertő éssel szemben és jó egészségben tartásuk az egyedül helyes eljárás. Sz. Gy.

Cs. S. Németh. Kérdőzködésére levélben részletesen válaszoltunk s megküldük címére az aranka írtását tartalmazó nyomatványt. H. D.
Gazdálkodó. Ilyen kérdésekben a helyi viszonyok ismerete nélkül tanácsokat osztogatni felelő bajos. Leghel esebbnek tartanók egyenest egy egyszerűbb kultúrmaszterhez fordulni s Orosháza, Szeged, Temevár, Debreczen stb. körvöékén s bizonyára máshol is ilyen munkára vállalkozó bőv-n akad. Sz. Gy.
Sch. L. Tabó. A kértett czélra az általánosan ismert „húszálás” típusa teljesen megfelelő lesz, különösen ha úgy készíti, hogy az szokás s etén több részre osztható s részben elől is elzárható legyen. Nagysága körülbelül 10 m² lehet (50x70) magassága az 120 métert ne haladja meg, padlással is bírjon s náddal, faszindelyvel, esetleg szállemezrel fedje be. Sz. Gy.

S. M. Budapest. Az istállót kőből a következőképen ajánljuk telepíteni. Az épület egyik oldalára a birakakol kerül 80-100 m² alapterülettel, mellé csatlakozik a takarmányos kamra, melynek egyik felére a 8 drb marha kényelmesen elfér. Az oldalalakon széles kapuk maradnak, hogy a kocsi az egész istállót átjárhassa. Mivel a kocsi közleked st az os lopok zavarnák, a fagerendás padást a fedélszékre kell felfüggsíteni. Ablakai lehetöleg vasból készűjenek, drótháló árveggel letve ezve. Sz. Gy.

Sz. E. Óbecse és B. J. Zsigmondpuszta. Készterveket, s teljes építési utasítást — amelyek alapján sertéshizlalót, illetve fiattatót felépíthetné — egy felelet körében természetesen nem adhatunk. Kérjük szak-könyvekben utána lapozni így pl. Szähler der Gy. „Gazdasági Épitészet”-ben, hol a kívántakra kimerítő s rajzokkal megma. yarázott felvilág sítást talál.
F. F. Zichy-major. Gyárolati gazd s tzi vizsgák többé nem tartanak és így azokról t-lj-sen lekésett.
B. K. Nagyszentmiklós. Kérdéseitől a sertések láb-fajásának természet nem állapíth tjk meg Tessék a kertületbeli m. kir. álatcros tanácsát igénybe venni.
Sz. E. Kiskőröcsök. A Szerbiából behozandó 700.000 drb sertés es 35.000 drb. szarva-marha behozatala tényleg egyenlő havi rátákra van beosztva.
S. J. Szandavár. U zási költéségei megtérítését, ha az előre kikötve nem volt, nem követelheti.

Lópokrócz-előnyarájantat!

Legkisebb szíkségletnél is gyári áron!

Hogy s kerrel küzdessünk a külföldi verseny ellen közvetlen a fogyasztókkal óhajunk — összeköttetésbe lépni. Arank meg kisebb véte eknél nem létezett alacsonyága és áruink elsőrendű kiváló jósága, reményleni enged, hogy a hazafias gazdaközöniséget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely postavagy vasutómásra már két darab próbamegrendelést is bementve szállítunk.

1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4 frt 50 krajczár.
2. sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3 frt 50 krajczár.
3. sz. jó minőségű, 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 frt — krajczár.

különösen erős sörháztakarók 220 cm. hosszú, 175 cm. széles darabonként 5 forint

darabonkint, minden kívánt szármalatban.

Rendeléseket annak gondos eszközzése végett az Őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Kiváló tisztelettel 1908

„Sohr” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telep,
„Somogyzsil 92. szám.”
Táviratczim: Pokrócztelep Somogyzsil.

Borsajtólók, szőlőzúzó és gyümölcsdarálók utá nyos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók:

UMRATH és TSA
mezőgazd. gépgyárosoknál
Budapest, V., Váci-körút 60.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

Borsajtóinkat
a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilie rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legsekélyebb erő-kifejtésre van szükség és amellett kettős működésük folytán (az emeltyű-rudnak úgy előrenyomása, mint visszahúzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borprések.

Szőlőzúzókat boggyózó készülékkel v. anélkül szállítunk
A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

Most jelent meg!
Andrássovich Géza:
Házinyultenyésztés és értékesítés
harmadik, tetemesen bővített kiadása.
Számos művészi képpel és egy műmelléklettel.
Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 f.
Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. (Köztelek.)

VIRÁG és FARAGÓ
Vasipari és gazdasági-cikkek gyártelepe.
BUDAPEST, VII. Ilka útca 11.
TELEFON: 87-22. KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET TELEFON: 87-22.

Vészen átment
erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, elsőrendű tenyészetből, deczemberi tenyészképes

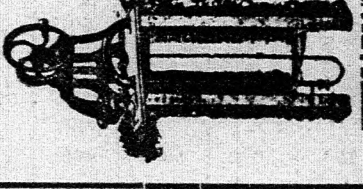
kanok

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGY-SZALONTÁN (Pata puszta).**

LÁNCZKUTAK
a legmodernebb javított szerkezettel, csővek rézből, láncczínzatt azáltalól. Gummi könnyen kicserélhető

Minden mélységre alkalmas

Nagy munka-képesség, könnyű járás

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR
RACK G. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-UT 133/a. SZ.
Tételek: Sárospatac: Zászlóvár Budapesti Székhelyén: 88-87.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE
TENGERISZÁRTÉPŐGÉP
szabadalmazott

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a **tengeriszárat** legtökéletesebben tépi szét és így a **zsombolyázáshoz** előkészíti takarmányozási czélokra.

!!! Szaktekintélyű gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!
1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom tulajdonos

„NICHOLSON” gépgyár részvénytársaság Budapest, Váci-út 17.
Ismeretetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Kedvezményes árak és kiváló fizetési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket
legtökéletesebben kivitelben szállit:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár ■ ■ ■ Magyarországi igazgatósága BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Tenyézsértés-eladási hirdetemény.

Gróf Almásy Dénes ur gyulavári uradalmában eladó
 15 drb 2 éves szőke mangalicza tenyészkán sertés,
 30 drb 2 éves szőke mangalicza tenyészkán sertés,
 115 drb 2-3 éves hasas mangalicza tenyészkozza sertés,
 95 drb 2 éves szőke mangalicza tenyészkozza sertés } még nincs
 105 drb 1-1½ éves mangalicza süldő tenyészkozza sertés } bugatva.

A sertések mind malaczkorukban 75%-al átvészezett állományból valók.
 Hasas koczák december elejétől január közepéig fogznak fiadzani.
 Az eladás történhetik akár az egész állomány egyben, akár több részletben is.
 Értekezni lehet az Uradalmi főintézőségél, Gyulaváriban (Békés megye). Vasut, posta, távirtda helyben. 945

ELADÓ BIRTOK

Nógrád megyében 10 km.-nyire vasutól, országot mentén 1000 magyar hold fele sík gazdaság, fele lábas cserfaerdő, megfelelő épületekkel, urilakkal. Nagy vadászat. Ára 300.000 K. felszereléssel együtt, kedvező fizetési feltételek mellett.
BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
 Telefon 12-85. 272

Gazdák Biztosító Szövetkezete

SUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával...	1.970.840,- kor.
Tartalékok	764.700-10 "
Összesen:	2.735.540-10 kor.
1901. évi fölszám	89.343,- kor.
1902. " " "	89.782-28 "
1903. " " "	100.331-73 "
1904. " " "	72.438-28 "
1905. " " "	81.730-00 "
1906. " " "	89.343-25 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsint az ember életére különféle módokat szerint.
 Az elterjedményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi születéslehetőségű egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi születéslehetőségű közgyűlési határozattal tartalékba helyezett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5%-os engedményben részesültek.
 Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.
 Az igazgatóság.

MAGPERGETŐ-GYÁR!

ERDÉSZETI MAGKERESKEDÉS!

Ákác és Gleditschia
 magot vesz nagyobb mennyiségben

STAINER GYULA
 cs. és kir. udv. szállító, magpergetőgyár, KÖRMEND.

CSE TETE MELESI

FÜ ÉS GAZDASÁGI MAGVAK!

Sertéstenyésztőknek!

Most jelent meg!

A sertés Magyarországon.

IRTA: **ENESEI DORNER BÉLA**
 ntr. gazd. intéző.

II-ik teljesen átdolgozott és bővített kiadás.
 74 ábrával.

Ezen minden gazdára nézve nélkülözhetetlen szakkönyv tartalmából kiemeljük a következő főbb fejezeteket:

- I. rész. **A sertéstenyésztés.** A tenyésztés előfeltételei. Magyarország sertésállománya. Magyarországon tenyésztett sertésfajták. Sertéstenyésztési módok. A modern tenyésztési elvek és szabályok. Tenyészeltetés. Sertések gondozása, nevelése, ápolása.
- II. rész. **A sertés takarmányozása.** Az okszerű takarmányozás előismeretei és szabályai. A sertéstakarmányok ismertetése. Takarmányozás gyakorlati kivitele. Hízalási módok. Ipari hízalótelepek.
- III. rész. **A sertés állategészségügye.** A sertések betegségei. Állategészségügyi kormányrendeletek. Sertésszállításokra vonatkozó szabályok. Vasúti szállítási tudnivalók.
- IV. rész. **Sertéskereskedelem és forgalom.** Élősertések kereskedelme és forgalma.
- V. rész. **A sertések értékesítése.**
- VI. rész. **Magyarország sertésfogyasztása és a sertésárak.**

Ára 7 korona 20 fillér.

Megrendelhető a "Pátria" részvény-társaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám, az összeg előleges beküldése, vagy postalán ténvét mellett.

Sodronyfonatos-sírkertítések

sodrony-kertítések

gyárt- és szállit: nyaralók, parkok, tannispályák, gyártelepek, emlékművek lakóházak, stb.-hez

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kertítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48/11 sz.

Kovácsolt vaskerettel ellátott erős, tartós sodronyfonattal készített kertítések számos mintarajzát tartalmazó II. számú képegyűjték kívánatra díjmentesen küldetik. — Részletes (díjmentes) költségvetés készítéséhez szükségesek a méretek és az árjegyzéki mintarajz számszám megjelölése mellett lehetőleg egyszerű alaprajz is.

Továbbá ajánljuk kizárólagosan szabadalmazott **Hungária sodronyfonatát**, mint a legjobb és legolcsóbb kertítési anyagot, mely előnyeitől fogva tudimán minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos és világszabványommal védett találmány előnyei: Olcsóság! Szélsőségek és könnyű kezelés.

Horganyozott vassodronyból készül, (nem kell befesteni):

Körülbéli 5 centiméter lyukbőveggel.
 készletben: 1, 1½ és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben,
 3 méter magasságban 1,2, 1,4 mm. dróterősségben.

Sodronyterősség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ar □-méterenkint: **30 40 50 60 70 80 90 112 132** fillér.

Körülbéli 3x5 centiméter (hosszukas) lyukbőveggel.
 készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1½ méter magasságban pedig 1, 1,2, 1,4 mm. dróterősségben.

Sodronyterősség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ar □-méterenkint: **48 58 78 88 98 108 128 148 168** fillér.

Körülbéli 1,5x5 cm. lyukbőveggel.
 készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben 82 fillér.

Körülbéli 10x10 cm. lyukbőveggel.
 készletben: csak 1 méter magasságban.

Sodronyterősség: 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ar □-méterenkint: **42 47 57 67** fillér.

Csomagolási, töltési és kezelési költségekért számítatik □-méterenkint 1 fillér, de egy kü. doménnyel legálább 50 fillér.
 A horganyozott títakésodrony ára (3 cm. títakésodrony) méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kertítés költsége szerint megtakarítható.
 Számos elismeréssel áll rendelkezésre:
 Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Természetes phosphát-liszt közvetlen a bányából!

55—60% phosphát-tartalommal a legjobb és legolcsóbb, valamint legtartósabb ásványtrágya minden vegyi hozzátétel nélkül (a francia mezőgazdánál kizárólagos használatban).

További felvilágosítással szolgál az egyedüli el-
árusító Magyarország részére (kartellen kívül)

Ajánlatos minden gazdaságnak kísérletet tenni ezen phosphát-liszttel, mely a földet nem zsarolja ki, hanem természetes uton látja el termelő erővel.

REICH JÓZSEF, FIUME.

HAUPTNER

állattenyésztési és ápolási valamint állatorvosi műszerek és eszközök!!!
mint: hársingsondák, trocárok, irrigátorok, sebfeckendők, klystírek, dr. Raebiger-féle hüvelykenőcs-feckendő, szegecselhető Crotalia füljelzők, tetováló fogók, lo- és marhanyírógépek és ollók stb. Árjegyzék ingyen és bérmentve!

MAGYARORSZÁGI FŐRAKTÁR:
GEITNER és RAISCH cég BUDAPEST, VI., Andrássy ut 5. szám

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktégliket, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezőseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felülte egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kivánatra ingyen küldjük 282-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GA-PARY & Co.
MARKKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

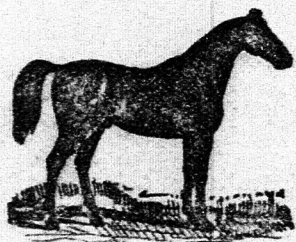

270 munkás
95 szabadalom stb

32 hold őszi káposzta-termés

vagonszállításra eladó.

DOBOZI URADALOM. Posta: DOBOZ, Békés megye.

A becsi állatvédőegyesület díjszerű érme!

Simon C.-fele

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1889. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősíti és frissé teszi a lovat, rendkívül nagy munkára képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megóvja az idősebbi kihasználástól.

Árak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

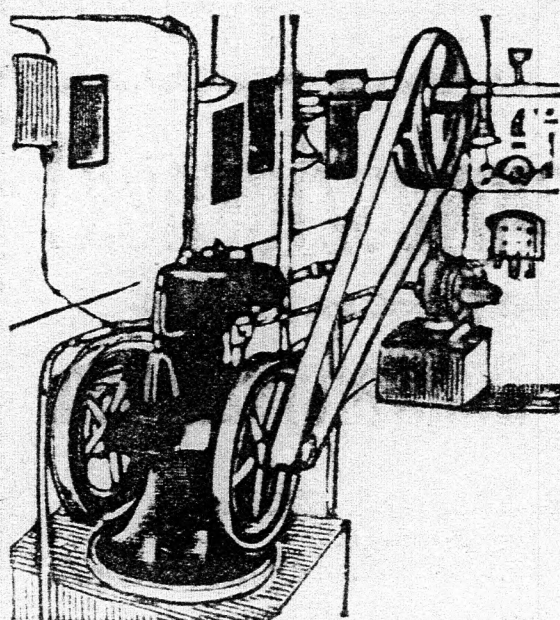
Vizzel lesz hígítva, ennél fogva nagyon kiadós.

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

Kastélyok, gazdasági épületek villanyvilágítása

saját rendszerű ön-
álló gépteleppel.

A telep egyidejűleg szivattyút és gazdasági gépeket is elhajt, tehát a villagáson kívül a vízellátást és takarmánykészítést is végzi.

Referenciák:

Méit. ifj. gróf Csáky Gyula ur,
Szendrő.

Nagys. lovag dr. Floch-R-yers-
berg Alfréd ur, Szendrő.

Nagys. Berezdy Andor ur, Méntő.

Nagyságos Segesváry Odón ur,
Domony.

Nagys. rojtóki Bauer Antal ur,
Bócs.

Nagys. Nadányi Miklós ur, Fe-
ketgyőrös.

Nagys. Nadányi Pál ur, Pusztá-
kóvács.

Nagyságos Szomjas Gusztáv ur,
Kivásföldház.

Nagym. bányavölgyi Tost Gyula
ur, Göd.

Méit. Fáy Halász Gida ur, Alag stb.

Utolsó rendelés k:

Nagym. gróf Tisza István ur, Geszt.

Méit. gróf Dessowffy Miklós ur,
Vencsellő.

Méit. gróf Bethlen Aladár ur,
Élesd.

Prospektussal és árajánlattal
szolgál

Signer F. és R. mérnöki és elektrotechnikai vállalat,
Budapest, V., Kálmán-utca 9. Telefon 63—01.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló- **acetylen-lámpák.**

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9.
Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16—28.

Sürgőnyczim: Pneumatic.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Eladó birtok.

Somogy megye déli részében gazdasági épületekkel, 2274 katasztrális hold, ebből 974 szántó, 739 erdő, 474 legelő, 70 rét, 9 kert, 1 szőlő, 34 termékeny. Dámvad és őzallomány, szép apróvad-vadászat. Félóránnyira két vasutállomástól. Ügynökök kizárva. Czime lap kiadóhivatalában.

951

Bánati vetőbuza.

Az őszi vetésre ajánljuk koránérő 83 kg. súlyú bánati vetőbuzánkat 14 koronáért per 50 kg. loco Billéd.

Ezen buzát nagy sikértartalma és aczélessága miatt Magyarország gőzmalmai kiválóan kedvelik.

Az 1900. évi párisi világiállításon ezen buza az ezüstéremmel lett kitüntetve. — **Kívánatra mintát küldünk.**

A zágrábi érsekség billédi uradalma tisztartósága

BILLÉD, Torontálmegeye.

851

Utánnyomat nem fizetünk.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Manspalota)

(Azelőtt: Ferencz József-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágakhoz való

üvegtáblákat

eredeti gyári ládákban. Üvegvágo gyémántok legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hydraulikus sajtók

Aranyérem Szeged 1899.
Aranyérem Pest 1899.
Aranyérem Pozsony 1902.
hydraulikus sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra

a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Már igen tetemes számban üzembe helyeztetett.

gyártanak és szállítanak jóállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és Isa, Bécs, III.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes Árjegyzék ingyen és bérmentve. Megrendelések idejékorán készen.

65344. II/1. szám.

Lóeladási hirdetemény.

A m. kir. állami lótenyészintézetekből kisorolt számfelüti kanczák és herétek árverése folyó évi szeptember hó 25-én és esetleg folytatólag szeptember hó 26-án Budapesten a „Tattersall“ kerepesi uti helyiségeiben délelőtt 9 és fél órától kezdődőleg fog megtartatni.

A budapesti „Tattersall“ részvénytársaság a fenti árverést megelőzőleg folyó évi szeptember hó 20., 21. és 22-én luxulóvásárt; október hó 7-én telivérárverést és 11., 12. és 13-án pedig ménlővásárral egybekötött ménlőkiállítást rendez.

A lovak leírását és a részletes feltételeket tartalmazó árverési jegyzékek a postabélyeg beküldése mellett a „Tattersall“ titkárságától kaphatók.

Budapest, 1908 szeptember hó.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

918

GAZDASÁGI KÖNYVVITELI
NYOMTATVÁNYOKAT ■ ■
LEVÉLPAPIROKAT ■ ■ ■ ■
BORITÉKOKAT ÉS EGYÉB

NYOMDAI MUNKÁKAT

JUTÁNYOSAN ÉS CSINOS
KIVITELBEN KÉSZIT " ■ ■

„PÁTRIA”

IROD. VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R.-T.

**BUDAPEST, IX.,
ÜLLŐI-UT 25. SZ. (KÖZTELEK).**

KÖLTSÉGVETÉSSEL KÉSZSÉGGEL
SZOLGÁLUNK. " ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Verband der Nordtiroler Pinzgauer Viehzucht-Genossenschaften
Geschäftsstelle: Verbandsobmann Nikolaus Fischer, St. Johann in Tirol.

Közvetlen a tenyésztőknél ingyen közvetíti a tenyészállatok eladását, minden évben a rózsafüzér szombatján saját szövetségi vásárt rendez szövetségi kiállítással egybekötve és ezenkívül az eladó állatok rendszeres bejelentése alapján augusztustól májusig készséggel ad felvilágosítást az eladó állatok helyéről.

Állatkisérőről gondoskodik és minden tekintetben felvilágosítást nyújt.

954

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb a legjobb minőségű kipróbált anyagokból készült.

Használható van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmészesben, katonai, polgári, és versenystállókban.

Kapható: gyógytár., drogéria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

BRAZAY KÁLMÁN szőlőművelő, BUDAPESTEN
1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen kiszállítás és bérmentes szállítással **24 korona.**

Eladó szalma.

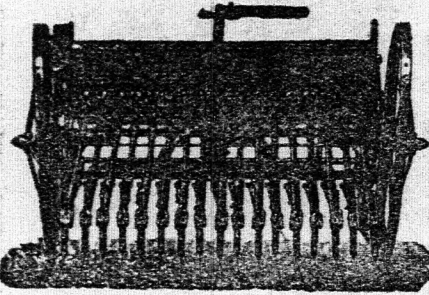
Kövezett ut mellett, a vasuti állomástól 12 percznyire, **3000 kereszt rozs**nak és **7000 kereszt búza**nak a szalmája eladó. Cím: **Schwarz Ferencz, Pusztá-Fancsika, u. p. Ugra, Bihar megye.**

935

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára

Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt áron a jelen időnyre: **SACK RUDOLF** elismert kitértő gyártmányait, **aczélekeit, vasboronáit, könnyű és szilárd sorvetőgépeit, szecskavágó-, répa-vágó-gépeit.** Kézi, járgány- és gőzhajtásra elsőrendű **biztonsági járgányait, „Westfalia” műtrágyaszóró-gépeit,** a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló-készülékeit** s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

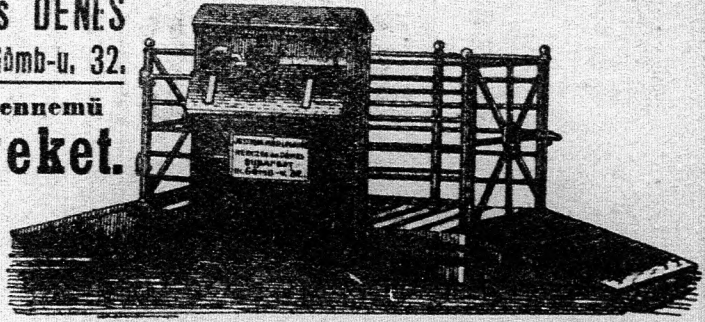
„JUSTITIA” MÉRLEGGYÁR

HERCZEG és DÉNES
Budapest, VI., Gámb-u. 32.

Gyárt mindennemű mérlegeket.

Telefon: 55-26.

Árjegyzék kívánatra bérmentre küldetik.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **Jármos és beállítani való ökrökben,** ugyszintén **1-2 éves ökr-tinókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemmel fogva úgy vásárolkra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb üyleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélozím: Vermes Lipót, Kolozsvár

A mikosdi uradalom ajánlja őszi vetésre

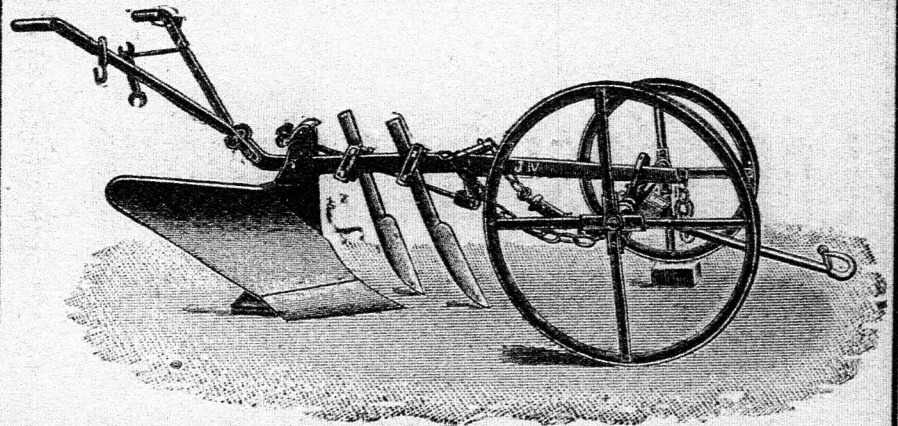
éveken át kipróbált „Vilmorin Andrieux”-től szerzett eredeti mag után termett, az idei nagy szárazságnak nagyon ellentálló francia búzáit, úgy mint:

Bordeaux, Bon-Fermier és Gros-Bleu-t

100 kg.-kint **26 koronaért** ab vasuti állomás **Zalabér,** vevő zsákjaiban szállítva a vételár előzetes beküldése mellett.

Bővebbet **„Uradalmi intézőség, Mikosdpuszta per Zalabér”.**

881

Gyakorlatban kitűnőnek bizonyult :: szabadalmazott kétsorosozlyás, elzárható

Jurenák-ekéket

szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

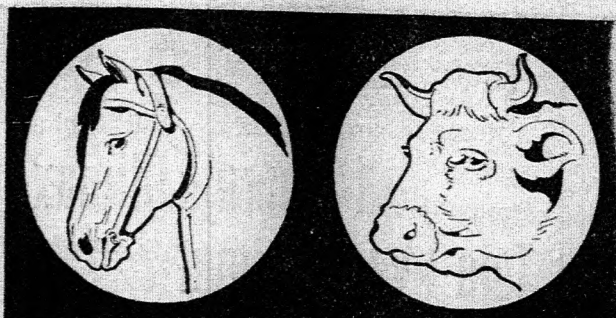
Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. sz.

Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Ezenkívül megrendelhetők: Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. és Agrikultura mezőgazdákat ellátó r.-t.-nél, Budapest, V., Zoltán-utca 12. sz.

!!! Régi egyetemes (Sack-rendszerű) ekék gerendelyeinek átváltoztatása Jurenák-rendszerre darabonként K 22.—

!!! Rendelések idejekorán eszkozlendők. !!!

Az általánosan ismert amerikai ló- és marhanyírógépet „STEWART” nagyobb vétel folytán 70 koronáért árusítom, bérmentve, csomagolással együtt.
KRASA RUDOLF, Wien, VII., Kirchengasse 29.
 Az 1177. számú kimerítő prospektust kívánatra ingyen küldöm.

Kocsigyártás
 Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló
Kocsi Árucsernok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
 Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Száritott répaszeletet melasszét és műtrágyát
 jutányos feltételek mellett szállít: 105
Sebők Emil és Társa
 Budapest, V., Lipót-körút 2. szám.

LEGJOBBAN BEVALT
 legolcsóbb hajtóerő gazdaságok és iparosok részére

BERNHARDT-féle Petrolin-lokomobilok és motorok,
 felével olcsóbban dolgoznak, mint a gőzgépek és nem kell vizsgázott gépész, engedélymentesen felállíthatók, teljesen üzembiztos, nem csinálnak sem füstöt, sem kormot sem szagot. Szívógázberendezések 5-100 lóerőig. A jelenkor legolcsóbb hajtóerője!
G. Bernhard's Söhne motor és gépgyártó,
 Wien, XII., Schönbrunn-rastasse 173/5.
Vezérképviselő: RÓNAI GYULA és TARSA
 Budapest, VII., Barcsay-utca 11. 942
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A sertés javítása és hizlalása.
 Irta Ruffy Pál. 2-3k. Kiadás. Ára 2 kor. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)
Gyakorlati tejgazdaság. Kézi könyv kisgazdák és tejszövetkezetek számára. Írták dr. Koerfer István és Sierbán János. 2.20 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Mérnöki iroda
FEKETE BÉLA, okl. mérnök
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. sz.
 Telefon 37-35. ♡ ♡ Telefon 37-35.
 Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, belvízvezetés, öntözés, vasúti nyomjelzés, kisajátítások keresztülvitele, mindennemű mérnöki munkálatok. 6114

= Eladó birtok! =
 Nógrád megyében, épített ut mellett 1/4 órányra vasút és nagyobb városból, 520 magyar hold gazdaság, cukorrépatermeléssel, tejgazdasággal, nagyon jó épületekkel, urilakkal. Ára 270.000 K.
Beyer Károly Budapest, V., Báthory-u. 5. sz.
 Telefon 12-85. 272 Telefon 12-85.

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE
BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).
 Igazgatóság és központi iroda:
 Budapest, IX., Imre-utca 4.
 Nagy köpínozási:
BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT
 husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMÉLY ÉLELMISZERTÉK.** Hordóher-értékesítő osztály. :: Égetett szeszesitalok értékesítése.
A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET
 vezérképviselői.
 A szövetkezet legjel kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítéssel egyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Yorkshirei disznókat
 darabja 80-tól 100 kgr. súlyban, legjobb árban vásárol és ajánlatot kér **Magyar Huskiviteli Részvény-Társaság, Szabadka.** 929

Tisztelettel felhívom a hazdaközönséget, hogy mielőtt **lópokróc-szükségletét** fedezné, kísérletet tegyen az általam forgalomba hozott, magyar gyártmányú, tartós kiválóan jó minőségű **lópokróc-okka**, melyet t. rendelésem által előírt színárnyalatban, már 2 db minta megrendelésnél is bérmentve szállítok bármely posta v. vasutállomásra.
 1. sz. kitűnő minőségű 195 % hosszú 155 % szél. 4 frt. 50 kr.
 2. sz. kitűnő minőségű 175 % hosszú 140 % szél. 3 frt. 50 kr.
 3. sz. kitűnő minőségű 170 % hosszú 135 % szél. 3 frt. — kr.
 4. sz. kitűnő minőségű 160 % hosszú 125 % szél. 2 frt. 75 kr.
 Rendelések a beérkezés napján esetleg az előírt időtől mindenkor a legelőnyösebb esetben eszközöltnék. Megrendelési cím: **Biró Pál, Somogy-Szűll, 29. szám.** 918

Eredeti „Melotte” tejcentrifugák
 a világ legrégibb és legjobb tejföltöltőgépei!
 Játshi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefőlézés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 drb van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 50-600 l. kézi hajtásra. **Magyarországi képviselő**
GEITNER és RAUSCH
BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8.

1900. évi párisi világkiállításon „Grand Prix” II
KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.
 Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 60 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztés, a tej javítására s a tejelés fokozására.
 1 doboz ára K 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.
KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor
 Csakis ezen védjeggyel valódi.
 Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

TELEFON, CSENGŐ, VILLÁMHÁRÍTÓ
 kastélyok, lakóházak stb. számára. 954a
DECKERT és HOMOLKA elektrotechnikai gyár BUDAPEST.
 HAZAI GYÁRTMÁNY. Több mint ezer berendezés üzemben. — Kérjen referenziajegyzéket. 430 MUNKÁS.

DEHNE Fr. gőzekegyára, HALBERSTADTBAN. Magyarországi képviselője **TIMÁR EDE** cégénél, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 28.
 Ajánlja compound szabadalmazott legújabb 20-as gőzeke-készleteit, azonnali szállítás mellett, melyek az eddigiek között felülmúlhatatlan előnyökkel bírnak, Németországban legnagyobb előszeretettel vásárolják.

≡ Használt, de teljesen jó karban levő ≡

gőzeke

kerestetik — esetleg készpénz fizetés mellett — megvételre. Ajánlatok Kajmádi gazdaság Intézősége, Pusztá-Kajmád, u. p. Tolna kéretnek. 909

BENZINCÉPIŐKÉSZLETEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ ÉS HEISLER
 Budapest, Gyár: VI. Váci-út 141.
 ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Vetőmag diószegi buza,

prima minőségű, mely a folyó évben 1200 □ 12 q szemtermést adott, míg a készlet tart. K 24-ért mm.-ként eladó. Ugyiszintén „Váltó Buza“ Ia minőségű, bőtermős 24 koronáért mm.-ként kapható a sároi uradalomnál Nagy-Sáro, Bars m. 850

DRÓT-KERÍTÉS

LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT

STADLER MIHÁLY

SODRONY-FONAT-SZITA ÁRU-ÉS KERÍTÉS-GYÁRNÁL

BUDAPEST
 VI. VÁCI-KÖRÜT 43.
 ARJEGYZÉK DIJMENTES.
 MEGBIZHATÓ PONTOS KISZOLGÁLÁS!

AGRARIA

ERŐTAKARMÁNYGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST, V. KER., BATHORY-UTCZA 5. SZ.

Ajánlja Agraria védjegyzett, kítűnő minőségű, saját gépüzemével gyártott elsőrendű 830

erőtakarmányát.

Legjobb szlavón kocsányos és kocsánytalan

TÖLGYMAKKOT,

magas csiraképességű tülevelű, lombfa- és gyümölcsmagvakat, valamint erdőművelési célra több millió erőteljes, dus gyökérezetű tölgy, kőris, lucz, erdei, fekete, jegegye-fenyő, ákcsz stb. csemetét,

VADETETÉSRE

vadgesztenyét és cacsókát (vagon-rakományokban is) ajánl

Faragó Béla os. és kir. udv. szállító **Zalaegerszegen**
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Aranyérem Budapest, 1902. Alapított 1876.

UNZEITIG FERENCZ

osász. és kir. udv. szállító

különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
 VIII., Gyöngylyuk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.
 Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 758

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

istálló- és raktáráblakok vasrámában sodrony-üveggel.

ELŐNYEI: türethetetlen, tűz- és befürésbiztos, eszmos és olcsó!

Megrendelhető a készítőn : 919

Farkas és Társa lakatosgyárában
 Budapest, VI., Lehel-utca 10.

HAZAI ZOOLOGIAI LABORATÓRIUM

BUDAPEST, VII., DAMJANICH-UTCZA 36.

Preparál emlős állatokat és madarakat a legmodernebb követelményeknek megfelelően, természetűen, dermoplastikal alapon, művészi kivitelben, úgy magánosok és iskolák, mint múzeumok részére.

Vadászok figyelmébe!

E vállalkozás mindenféle vadász-trofeák elkészítését tartós és szép kivitelben jótárlás mellett. A laboratórium vezetője: Madarász Gyula dr., magyar nemzeti múzeum igazgatója.

„AZ ÁLLATVILÁG“

folyóirat az állattani, vadászati és halászati ismeretek terjesztésére. Diszes kiállítás.

Munkatársak: HERMAN OTTÓ, BIRÓ LAJOS, KATONA KÁLMÁN, báró BABARCYNE stb. 898

Kérjen mutatványszámot.

Előfizetési ára egy évre 5 kor.

ELADÓ

a Pusztá-Szent-Lőrinczi gazdaságban egy majdnem új 14 lóerejű Climax-féle nyersolajmot r mely a sertés-hizlaldában csak 6 hétig volt üzemben. Bővebb felvilágosítással szolgál a gazdasági intézőség, Pusztá-Szent-Lőrincz, Budapest mellett. 937

Védelem a baleset ellen! Nem törhet ki a ló többé, ha a szab. biztonsági záblát használjuk.

Ara 4-9 korona darabonként. :: Prospektusok ingyen.

J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammgasse 15. 857/b

Vinczellér

ki hasonlóságban több évig működött és jó bizonyítványokkal igazolhatja, a szőlővesszőnemesítésben, pincészetben teljesen jártas és tanult kádár, a német és horvát nyelvet bírja, azonnali belépésre kerestetik.

Évi járandósága: 400 korona készpénz és e mellett a tiszta haszonból 5% tantieme, 800 kg. buza, 400 kg. rozs, 480 kg. tengeri, 16 km. tűzifa, 1 tehéntartás, 5 sertésnek szabad legelő, 1 hold föld, szabad lakás konyhakerttel.

Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, legkésőbb f. hó 15-ig nyújtandók be az alábbi címre: Gustav Graf Normann v. Ehrenfels'sche Domänen-Direction Bizovac. 938

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasútveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsossal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy:**

az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, **Mayer Pál** főhercegi felügyelő, **Budapest, VIII., József-utca 16-18** kéretnek. 8287

„RAPID“ kézi műtrágyaszóró-készülék.

Ezen műtrágyaszóró-készüléket Fischl V. gazd. intéző ur szakszerű kísérletezés után találta fel. A régi szokásos kézi szóróval szemben előnye, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az olcsó ár, egyszerű kezelése s hogy 1 ember naponként 7-8 holdat vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. A beállítható szórókanál által az elszórható mennyiség pontosan szabályozható.

Ára Budapesten darabonként **60 korona.**

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk 885

Weisz Jakab
 a szabadkai műtrágyagyár képviselője
 V., Lipót-körút 7. szám.

Birtok kerestetik

lehetőleg a Vág-völgyben, 700—1000 holdig, prima gazdasággal, jó épületekkel, csinos urilakkal, őszi átvételre, készpénzfizetés mellett.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.
Telefon 12—85. 272 Telefon 12—85.

Lőtt vadat minden mennyiségben, szerződésileg, az egész vadászati idény eredményét legmagasabb áron külföld (export) részére vásárol, **helyszínén átvéve és fizetve, óvadékot kívánt nagyságban adva.** Uradalmak ajánlatát kéri **WERMER F.** gyapjubizományi üzlete, Budapest, Vörösmarty-utca 36. szám. Telefon 89—18. 921 Telefon 89—18.

Harminczhat darab erős, betanított

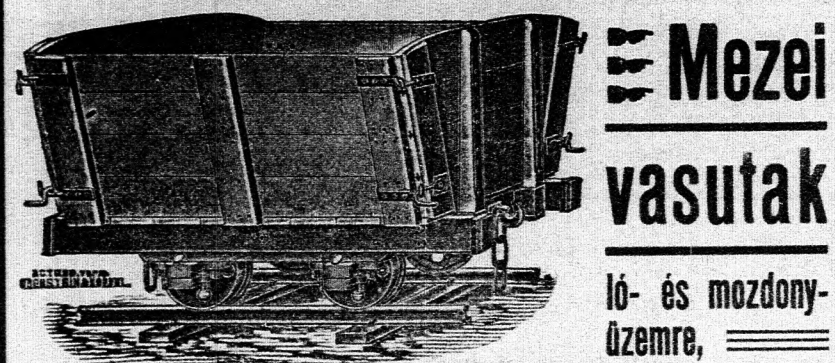
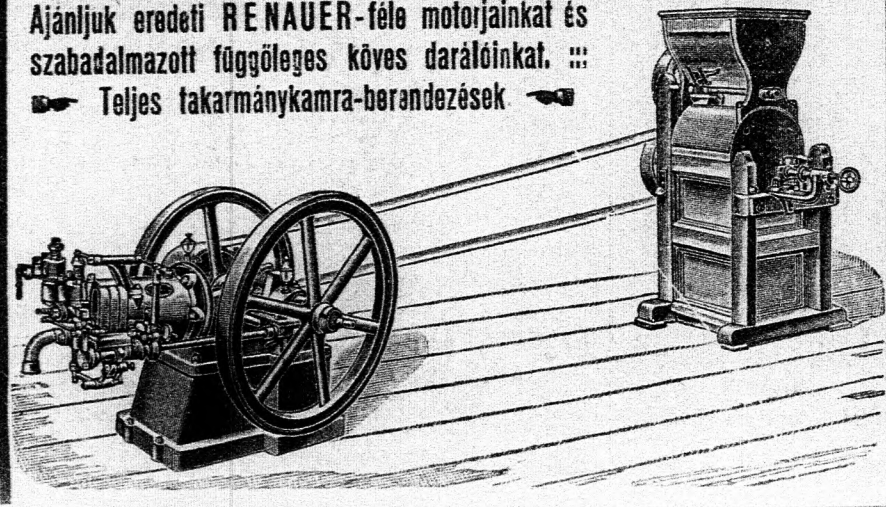
igás-ökör

eladó **GRÓF TELEKI ARVÉD drassói uradalmában, posta, út KONCZA.** 85

SEBES ÉS ANTAL

BUDAPEST, VI., DÁVID-U. 16. SZ.

Ajánljuk eredeti **RENAUER**-féle motorjainkat és szabadalmazott függőleges köves darálóinkat. ...
Teljes takarmánykamra-berendezések

Mezei vasutak

ló- és mozdonyüzemre,

vasuti berendezések bérbeadása, nagy sin-, vágány-, kocsi- és mozdonykészlet,

új és használt állapotban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 102.
Gyár: Pusztaszentlőrinci nyaraló.

742

Homlokzatok és belső helyiségek meszelésére

BAZALTFESTÉK

a legjobb és a legököltebb, kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA
festékgyára

Budapest, VII., Örnagy-utca 4.

Sertéstenyésztőknek ajánljuk a következő szak-könyvek beszerzését: ::

Ruffy Pál: A sertés javítása és hizlalása. 2. kiadás.	K 2.—
Bácker György: A sertéshizlalás, különös tekintettel a sertésvészre. Előszóval ellátta Szemere Huba.	K 2.—
Dorner Béla: A sertés Magyarországon. Második bővített kiadás.	K 7.20
Csapó Lajos: A sertéstenyésztés. 16 ábrával.	K 3.—
Fodor Antal: 54 éves tapasztalataim a hazai sertéstenyésztés és hizlalás terén.	K 1.60
Kovácsy Béla: Sertéstenyésztéstan. 45 ábrával.	K 4.80
Mócsy László: A sertés tenyésztése és hizlalása.	K —.12
Monostori Károly: A sertéstenyésztés alapvonalai. A kisgazdák szükségletéhez mérve. 2. kiadás.	K 2.—
Révész Gyula: A sertések nevelése, tartása, gondozása.	K 1.—
Virágh Elek: A sertéshizlalásról. 5. kiadás.	K —.50
Brummel Gyula: A sertésvész gyógyítása. Gazdák, állatorvosok, sertéstenyésztők és hizlalók használatára.	K 3.—
Rákos Béla: A sertésorbáncz és annak oltása.	K 1.20

Megrendelhetők a "PÁTRIA" részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Hirdetmény.

A szab. osztr.-magy. államvasutársaságnak Krassó-Szörény megyében fekvő uradalmihoz tartozó:

resiczabányai erdőgondnokságban kb. 3800	
román-resiczai	900
krassovai	2500
ferenczfalvi	3700 hold

erdőterületen az idén **jó bükkmakk-termés** van, mely sertések makkoltatására f. évi október hó 1-től kezdődőleg folyó év végéig **haszonbérbe** lesz adva.

A zárt ajánlatok folyó hó 25-ig a nevezett társaság „Erdő és uradalmi igazgatóságához Oraviczára” küldendők.

A makkoltatási terület megtekintése és a fizetési s egyéb feltételek végett az érdeklődők forduljanak közvetlenül a nevezett társaság erdőhivatalához, Resiczára.

Oravicza, 1908. évi szeptember hó 7-én.

A szab. osztr.-magy. államvasutársaság erdő és uradalmi igazgatósága.

944

16 oldal díjjal és színtáblával kitüntetett

KALLAI LAJOS motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,

a legújabb **benzines-motórszárak készítő** kaphatók.

Teljes jótállás kitűnő csapfért

Ezen motórszárakat minden gazda hatósági engedély nélkül maga kezelheti színtábláival és kézikönyveivel.

Kállai Lajos motórszárkészítő kft. kint

sikeresen működnek az ország minden részében többek között: Baró Kemény József urnál Maros-Nemethi Zeyfalvi Zeyk Dániel v. Nőispán urnál Nagyenyed stb. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

2 gépes 14 lóerős, 30 éves **Forster-féle gépezet** 6 testű ekével, gépezet-állással, egész új armatúrával drótkötéltel felszerelve, azonnal eladó. Ár **18 ezer koron**. Ajánlatokat „Gözeke” címen a kiadóba kérek. 4779

Oszi vetésre eladó 150 mm. ausztráliai, 78 kilogrammos pedúr vetőmagbuzza 24 k., per 100 kg. ab Tamási-Miklós-vár állomás. Bővebbet Fein Lajos gabonakereskedőnél, Bonyhádon, Tolna megye. 4890

A ló és tenyésztése. képpel, 14 műmellékkel, 3-ik kiadás. Írták Kovács Béla és Monostori Károly. Ára füzve 12 kor., tartós díszkötésben 15 kor. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vadászfegyver. Először a katonai vétele. Több katonai vadászfegyver **potom áron** eladó. Közülük Topleykereskedő Lancaster 20 ft. Előtekő lakatszerkezetű modern Hammerles 35 ft. Örengyárú Buckminster 40 ft. Snelleres Mandler, Drilling, Winchester és több más **je puaka igen olcsón** eladó Radó A. Egyetem-ter 5. Ugyancint néhány Hammerles-revolver, ismétlőpisztoly, régi kardok, kováspisztolyok, fűrészt, czellő-ó mészoly és revolver. Ugyancint **fényképezőgépek**, mint **Görz, Zeiss, Voigtlander** és más finom gép féltáron kapható. **Jobb segyvert és 16 yképezőgépet** veszek a legmagasabb áron. 4736

Tengeri szartrépcé, An-vány-féle, állg-h-szárak, állványokkal együtt eladó. **Lengyel Jenő, Kerek-Harasz, u. p. Hatvan.** 4895

Hordóeladás. Nagymennyiségű használt, tölgyszartrépcé eladó 6 hektórtól 1:0 hektórt literig darabonként. Bővebb felvilágosítást ad Stern József Nagykanizsán. 4937

Eladó 7 évi Köztelek, 1901-161 Balatonkeresztúr. 4944

Szészalmásítási táblázat 71%-72% erősségű szészalékek alkoholtartalmainak hektoliterekben való meghatározására, a szész igazi fokából és literkében kifejezett igazi térfogatából. Összeállította Thiery Peter. Ára 1 korona, mely összegnek előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

Heretefjítő. Hoffher és Schrantz-féle, a’ig használt, teljesen új, birókifosztás miatt eladó. A heretefjítő van gumikötőd étetőkészítők, nyulszaprók rósák Erdéktőlőeknek felvilágosítással szolgál **Csöer György Ebeck,** posta Kürtabony. 4940

100 db egészen új Saak-rendezőleke szab. talpával körülbél 80-90 kg. súllyal, míg a készlet tart 55 koronáért darabonként is eladó Heiser Sándornál Budapest, VI., Dávid u. 15. 4941

Hordóeladás. Új tölgyszartrépcé, 60k 200 literfől 70 hektóig, használt tölgyszartrépcé 13-60 hektóig, 100 db gesztenyefahordó **jutányosan** eladó. Fábán Illés Odón Budapest, VIII., Népszínház-u. 23. 4938

A mezőgazdasági szőlő-termelés és értékesítés 79 rajzzal Írta: Molnár István. Vászonkötésben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A háziasszonynak!

Burgonya elkészítése 40-féleképen — 12 k., Dobos, Magyar francia szakácskönyve 15 k., Hegyesi, Előtekő könyve 3 k., Hegyesi, Háziasszonynak 3 k., Nagy József, Magyar női szakácskönyve 4 k., Szilassy, A háziasszonynak különféle jobbá jobb étek ki-próbált receptjeivel 4 k., Bodnár Éva, Teasütemények könyve 1 k., Kürthy Emilné, Vegyes sütemények — 60 k., Kürthy Emilné, Szöjök és italok — 60 k., Kürthy Emilné, Gyümölcselőzés — 60 k., Kürthy Emilné, Kenyér-sütés — 60 k., Kürthy Emilné, Étéskamra — 60 k. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépell **lenszalmát,** tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.**

!Zöldsejtemesztőknek!

Ajánljuk a következő szalmák beszerzését: Bouché I., A zöldsejtemesztés. A hazai viszonyokhoz alkalmazta Kardos A. 2 k., Grabner E., Kerti vetemények szántóföldi termelése 1 k., L’Hullier I., A káposztafélék termelése — 40 k., L’Hullier I., Konyhakerti magvak termelése 1 k., Limbacher K., A korai főzelék és zöldsejtelék termelése 1 k., Németh I., Konyhakerti növénytermesztés — 90 k. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Szenát, szalmát

és mindennemű szálás takarmány eladunk és **veszünk,** bármily nagy mennyiségben.

Szilasi és Társa takarmánygyártó Budapest, Róck-Szilárd-u. 3. Telefon 69-64. 4892

Préselt **buzaszalmát és zabszalmát**

szállít elsörendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6808

MOST JELENT MEG! MÉHÉSZET.

Írta: SZILÁRD GYULA. 19 ábrával.

TARTALMA: A méhészd. A rajzról. Méhbetegsgek. A méhek gondozása mozgatható belső szerkezetű kaptárakban. Méhészkedés szalmakönyvekben. Ára 1 kor. 10 fillér, mely összegnek előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

>>Prima, száraz<< tengeri-moszlók száraz répaszelet foszforsavas takarmányosntmész 40-42% külföldi elajogácósa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf gyári meghatalmazott! Győr.

A sertésizlálás különös asertésés re. Írta Bäcker György. 2-10 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 13.

MEZŐGAZDASÁGTAN!

Írta: Szilárd Gyula.

A könyv tartalma és beosztása röviden a következő:

I. RÉSZ. Általános növénytermelés. A növény. A talaj. Földművelés. Trágyázás. Vetés és veték ápolása. Termények betakarítása és eltartása. II. RÉSZ. Különlöges növénytermelés. Gabonafélék. Hüvelyes, kapás, olajos, szalastakarmány, ipari és gyári növények. III. RÉSZ. Kert és szőlő. Konyhakertészet. Gyümölcskertészet. Szőlőművelés és mustkezelés. IV. RÉSZ. Állattenyésztés. Az állati test. Állatok takarmányozása. Egészséges és beteg állatok ápolása. Általános tenyésztési szabályok. Lótenyésztés. Szarvasmarhatenyésztés és tejkezelés, juh- és kecskatenyésztés. Sertésnyelés. Baromfitenyésztés. Házinyul-tenyésztés. V. RÉSZ. Gazdasági üzletvitel. Gazdaságok berendezése. Üzleti tökélet. Számolás és jövedelemzámítás. Méhészet.

Ára vászonkötésben 5- K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Szarvasmarha részére **szénát és szalmát**

ballonokba préselve, legjobbat, ajánl 200 Ctr. rakományokban EWALD TAPPERT & Co., Steita (Deutschland) 952

Új cseleddtörvény. A gazda cseledd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény. Jegyzet-tekével és magyarázatokkal ellátta dr. Vantsó Gyula. 2-20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25

Szárított répaszeletet, melassét, chilisalétromot és szárított marhatrágyát ajánl 730

DUKES és HERZOG Galgóc - Budapest, V., VÁCZI-KÖRUT 74.

Vizsia idomítása. Függékül meg a beteg ebek gyógykezelése. Írta Fónagy József. Kötve. 6 kor. 20 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Maier Rikárd és Félix kincstári szállítók **Wien, II., Kalsers Josefstr. 30.** vesznek és eladnak minden állomárról bármily mennyiségű **szénát, szalmát, burgonyát.**

Préselés saját és legmodernebb gépzépekkel. — A legnagyobb z oigátatóképeségű czék 426

54 éves tapasztalatom a hazai sertésnyelés és hizalás terén. Írta Fodor Antal földbírtokos. 1 kor. 70 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

Világítási szartrépcé 18 állomoc.

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható **Stádel gépgyárból. Övörött.**

Vadon termő gyógynövények, valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszeri értékesítésének rövid ismeretése. Írta Péter Béla, a kolozsvári gazdasági akadémia tanára. Szerző ezen 59 ábrával ellátott könyvében részletesen ismerteti a hazánkban vadon termő gyógygyökényeket és hasznos utalgóztásokkal szolgál azok szedése, szárítása, csomagolása és értékesítése iránt. Bolti ára vászonkötésben 5 kor. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kivüli mag-, gabona-, burgonya-, lisztes-, gyapju-

zsák

behordási, kazal-, repce-, rostaalj-, waggon-

ponyva

„HUNGÁRIA” kettős, kézi, favéges, vagy manilla-aratógép kévekötözök. Szőlőkötöz fonalak, kötelek, zsákszinegek, lópokróczok.

NAGEL ADOLF zsák- és ponyvagyar, kölcsonintézet. Vétel, eladás és cserélés. **BUDAPEST, Arany-János-utca 10.**

Sürgönczim: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 35-92.

Adófigetők tanácsadója. Utábigazítást nyújt mindabban, amit az összes állami és községi adóról egy adófigetők polságnak tudni hasznos. Írta: **Honfoly Lajos.** 2-ik javított és bővített kiadás. Ára bérmentes küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gazdák figyelmébe! **50% olcsóbb** mint bármely más világitó anyag

pyroleum világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. — Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab Budapest, IX. ker., **Közraktár-utca 23.**

Szénát Szalmát muhart, zabosbükönynt bármily mennyiségben **veszek és eladok.**

780 Felpréseléshez modern gép- és lópréseimet bocsátom eladó rendelkezésére.

SCHREIER BÉLA takarmánygyártó Budapest, VII., Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

Most jelent meg! Az 1908. XXVIII. t.-oz., a **SZESZADÓROL**

valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról, ugyancint a szeszkontingens megállapításáról és felosztásáról. Jegyzet-tekével, utalásokkal és magyarázatokkal. :: ::

Ára 4 korona.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Vétel

Sütni való tököt (másnéven: „patyolat”, „ab esz” vagy „uri” tök) nagyobb vagy kisebb mennyiségben **veszünk.** Szőlő árjajlatok a rendelkezésre álló mennyiség, szállítási és egyéb feltételek megjelölésével a Tury-féle Tojás- és Tápszergyár- részvényirtasághoz, Budapest, VIII., Jozsef-körut 8. intézendők. 4888

Cser- és tölgyemköt, vala- fenyőtozot meg- veszek, Ajánlatokat „Idel termés” jelige alatt a kiadóhivatal közzvetit. 4893

Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett **vasárol** 775

KRAUSZ HUGÓ terménykivitteli üzlete Budapest, V. Szabadság-ter 6. Csakis árakkal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintetbe.

Őszi vetésre ajánljuk több éven át a legnagyobb gondgal történt művelés és a leglelküsemertesebb válto-gatás által megneimesített bőtermő **SEGEDI (somogyi) tarbuzánkat,**

melyről igen sok gazda elismerő értesítése és a magyaróvári m. kir. gazd. akadémia növénytermelési tanszékének 1907. évi kimutatása szerint, a termelési kísérletre vetett 4-féle hazai buzaféleség között a legnagyobb szemtermést adta. **Gróf Széchényi Bertalan jószágfelfügélyőse,** posta és sürgöny **Felsőseged,** vasutállomás **Segesd** és Beleg. 870

Gazdasági tiszt... ismét állást keres...

Egy nagyobb gazdasághoz ajánlkozok egy nős

gazdasági tiszt,

magyar állampolgár, német nemzetiségű és a szolgálathoz a magyar és román nyelvet kellően bírja...

Állatok

Sovány és hasított sertéseket legjobban értékesít és bosszoros - BAUER B. GYULA... Bpest, VII., Rákóczi-ut 73.

Angol huszterés mangalica keresztesű növendék angol tenyésztésű és választási malacok, kisbéri állami berknyrei kan után kitenyészve eladók...

Eladó tisztavérű caligja tenyészanyák és hurok, 1 évesől 3 évesig, az ideai tenyészállományon is első állami anya- és kódjújjal lettek kitüntetve...

Eladó tenyészanyák és hurok, 1 évesől 3 évesig, az ideai tenyészállományon is első állami anya- és kódjújjal lettek kitüntetve...

Eladó lovak, 1 pár 4 1/2 éves felvér pejkancza...

Ramboillet tenyészkos, részben részterzett, 19 db eladó...

Tehenészet feloztatása miatt eladó 150 darab fejő, hornyas és hasas, részben bonyhádi, részben montefoni tehén...

Négyes fogat, jól behajtvá, hibátlan, sárgák, eleje 160, hátja 105 cm, figuráns külső, angol felvér eladó...

Gyorsnövésű angol húsjuhok (hamp shire-down) egyenesen Angliából hozott kosok után tenyészett juh-szatunkból eladók...

Eladó 5 db remekstép hasas bonyhádvidéki tehén és 1 db igen szép bikaborjú...

Kiváló szép, tisztavérű, tenyész-képes berkshiri kanok és felbuzgott kockák, ugyszintén választott malacok, importált kanok ivadéka eladók...

Eladó sorfés, Diószeghy kegyezési földirtokosnál 60 darab vészelt egy éves göndörszőrű mangalica sertés, miskaroltak s 90 db márciusi malac eladó...

Lür Raszó mehalai Jorkshir-tenyészete tenyész-tése szállít: választott malacokat 90 koronáért...

Magyvetelő kerestetik egy pár jó patkányozó kutya (him és nőstény)...

Jorkshire választott malacok Németországból importált kan után s legelőn tartott edzett anyáktól eladók...

Vadászob, 1 1/2 éves pointer, kan, Fónagy szerinti idomítva, nagyanyja díjazott...

Berlet megszüntetett eladó 32 db jármosókr, szerkeket, kocsik, gazdasági felszerelést kocsit kívánatra...

Eladó tenyészanyák és hurok, 1 évesől 3 évesig, az ideai tenyészállományon is első állami anya- és kódjújjal lettek kitüntetve...

Eladó tenyészanyák és hurok, 1 évesől 3 évesig, az ideai tenyészállományon is első állami anya- és kódjújjal lettek kitüntetve...

Eladó lovak, 1 pár 4 1/2 éves felvér pejkancza...

Ramboillet tenyészkos, részben részterzett, 19 db eladó...

Tehenészet feloztatása miatt eladó 150 darab fejő, hornyas és hasas, részben bonyhádi, részben montefoni tehén...

Négyes fogat, jól behajtvá, hibátlan, sárgák, eleje 160, hátja 105 cm, figuráns külső, angol felvér eladó...

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.

Klaórendű Bonyhádi faj vöröstarka ökr- és üszőborjúkat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejű teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár Tölves mezei

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökr- és üszőborjúkat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas v. friss fejű teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk

Spitzer és Weiler "Kis-Czell"

Kohn Samu és József tenyész- és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60.

Hizlalásra való és mindenféle fajta jármos ökröket, valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék ökröborjúkat

bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak 850

Récsey és Dukász szarvasmarha-kereskedők NAGYKANIZSA.

Muraközi hidogverü (nori) Igás tenyészlovak

vásárlásnál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm.

Czím: idős Heinrich Mór lóvásárló ügynépe Csáktornya (Muraköz) Sürgönczim: Heinrich Senior, Csáktornya.

Veszünk telivér méneket, még ha azok le is vannak törve, 15/4 marok magasságtól fogva.

Menzeles R. S. Wien, II., Franzensbrückenstrasse 11.

Elsőrendű magyarfajú erdélyi jármosökrök, ugyszintén 1 éves magyarfajú erdélyi ökröborjúkat

minden időben négy választékban kaphatók ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt Szolnok-Debeka megye.

friss fejű teheneket előleges jelentés után, néham mindenkor meglekintetők kötelezettség nélkül.

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.). Orsz. törzskönyvezett számfeletti telivér szimmenthali tehenek és üszők

eladók PAJZS GYULA telivér törzstenyészeteiben, Heves.

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat vagy borjasokat, bármily időben, bármily mennyiségben kuláns árakon szállít

BAUER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő, BUDAPEST.

Iroda: VI. Fe sőerdősor-u. 1. Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95.

Szenttamási gazdaságban (Pestmegye), vasuti állomás: Kunszentmiklós-Tass, level- és sürgönczim: Kunszentmiklós, jutányos árban eladó legelsőrendű hasas és szópós-borjas

bonyhádi tájfajta tehenek és tarka jármos-ökrök.

Az ideai tenyészállatkiállításon tehenelnk első állami díjjal lettek kitüntetve.

Eldozetes megkeresésre Kunszentmiklós-Tass állomáson saját kocsink áll rendelkezésre.

Igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökr- és üszőborjúkat ugyszintén legprimább lo-kótni való és jármosökreit legjutányosabb árakon ajánlanak

Klein Testvérek kereskedők CZELLDÖMÖLK. Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadhatók

Elsőrendű magyarfajú erdélyi jármosökrök, ugyszintén 1 éves magyarfajú erdélyi ökröborjúkat

minden időben négy választékban kaphatók ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt Szolnok-Debeka megye.

friss fejű teheneket előleges jelentés után, néham mindenkor meglekintetők kötelezettség nélkül.

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.). Orsz. törzskönyvezett számfeletti telivér szimmenthali tehenek és üszők

eladók PAJZS GYULA telivér törzstenyészeteiben, Heves.

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat vagy borjasokat, bármily időben, bármily mennyiségben kuláns árakon szállít

BAUER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő, BUDAPEST. Iroda: VI. Fe sőerdősor-u. 1. Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95.

Vegyesek

Czukorrepafej, tengeriszár és vállai teletétre 60 db 2-3 éves tünöt felében pisztaivántéki gazdaság. Posta Földes, Hajdu megye. 4863

A vetőmagot 11/20-os kémnáj-oladattal páccoljuk. A kémnájolat nemcsak az üzőgősödés, de a varjú ellen is véd. Mayerfi Zoltán Kecskemét. 4826

FAKULT BÖRKABÁTOK

sötét színekre tartóan festetnek 4599 HALTENBERGER BÉLA ruhafestőgyárában, Kassa. ALAPITTATOTT 1810.

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, borozei tisztelőitj stb.

KOEHLER FRIGYES

kortművész és kertépítő Kerttechnikai iroda: Budapest VII., Gizella-ut 15. szám. (lakás: VII., Thököly-ut 46.) TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb. Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Eladás

Kastély (Bihar megyében) gyönyörűen berendezve két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Czím megutudható Mosse Rudolfnál, Budapest, Nádor-utca 11. 789

Szenát, szalmát bármely állományra szállítva elad Deut ch Mór, Budapest, VIII. Luther-utca 1/B. 4957

Kettős baltájú favágógép kör-fűrészrel és egy 6 HP fekvő benzomotor üzemiépítésű karban kapható 2400 koronára árban Heister Sándornál, VI., Dávid-u. 9. 4959

A sertésvész gyógyítható! Erre megtant Brum-mel Gyula könyve: A sertésvész gyógyítása gazdák, állattenyésztők és hizlók használatára. Ára 3 korona, melynek előleges bekioldása ellenében bérmentve küldi meg a "Patria" r-t gazdasági szaknyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Szenát segíten, babot, loheremagot, olajpogácsát és mindenféle gabonamemeiket legelőnyösebben vesz és elad. Nagybirtokekkel ismeretben levő vidéki urak díjaztatnak. Paskusz I. Budapest, gabonatorzsda 4958

Gazdasági tisztlőről és dalom szíjnyújtásra 36'' francia kövekkel te jesen új állapotban és egy 6-8 HP Langen és Wolf fékvő benzomotor üzemiépítésű karban kapható 2400 koronára árban Heister Sándornál, VI., Dávid-u. 15. 4960

Őszi boroó 1908. évi termésű 100 kg-ant, zsák nélkül 28 koronáért kapható míg a kó-zlet tart. Gombás Gyula magk-rosk-désében Budapest, IX., Kalvin-tér 9. 4961

Szálás takarmánynövények természetese. 94 hivatall. Irták: Szifassy Zoltán és Grábner Emil. Vásonkötésben. 10-30 K előleges bekioldása ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r-t. gazdasági szaknyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel mind den szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel mind den szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a munkaadó birtokos vagy bérlet címének kitételével közölünk. Kis hirdetések előre fizetendők.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szakszerű levélbélyegyet vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés!

A Magyar Gazdatisztok és Erdőgazdák Országos Egyesülete (Budapest, K. Ullóczy utca 25.) felhívja a földbirtokosok és bérlet urait figyelmébe.

Állásközvetítő osztályára, ahol gazdatisztok a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jelezve. Az állásközvetítés díjmentes. Megkeresés esetén az egyelőre igazgatóság a betöltendő állásra megfelelő gazdatisztot ajánl és tulajdonosnak az illető bizonyítványát és a megjelölt állásokról a bérlet urakat megközi. Tisztelettel felkérjük a földbirtokosokat és bérlet urakat, hogy gazdatisztok által betöltendő állásokat közvetítő osztályunkban van sziveskedjenek. A Magyar Gazdatisztok és Erdőgazdák Országos Egyesülete elnöke.

Betöltendő állás

Kevésbé jót, józan, szép képű irókat keresnek pusztára, ki katonamentes és a kocsisri teendőket is hajlandó végezni egy 600 holdas gazdaságban. Javadalmazás havi 10 kor., ételmeleg, lakás, fűtés és világítás. Ágyeműről és mosásról maga gondoskodik. Megtelő képességgel bírók küldjék bizonyítványukat a kik felszerelt saját-kézzel írt ajánlatát - melyek nem adnak vissza - Kiss Lajos fő dírtörkösöz, Topolya, Bács megye.

Két segédtszti állás betöltendő Schwarz Lajos országhasi uradalomban. Évi fizetés 460 korona és teljes ellátás, mosás nélkül. Megtelő gyakorlati és rendelőképző egyének küldjék ajánlatukat bizonyítványokkal, melyek vissza nem küldetnek, a fenti címre. 4931

Földmivésiskolát végzett békeinek nagyobb uradalomban szerzett több évi gyakorlati tapasztalattal rendelkező gazdaságban felvételük. Középkorú egyének küldjék bizonyítványukat a kik felszerelt saját-kézzel írt ajánlatát - melyek nem adnak vissza - Kiss Lajos fő dírtörkösöz, Topolya, Bács megye. 4932

Keresek 2500 kispalot kiterő tómpai birtokomban (Csánád m.) részre 1909. év január 1-én való belpére szakkezelt 30-40 év körüli, különösen az állás közföldi gazdaságokban a dívő növénytermelés ágában, állás-nyelvészten és írodai munkánál is kellő jártassággal bíró jó ismét, segédtszti. Fizetése évente 800 korona, megfelelő természetben járandóságokkal, lakással, kerttel és jövedelmi részesedéssel. Csakis azok a pályázók vételnek figyelembe, kik bizonyítványukat magukkal hozva Tompa (vasúti állomás) birtoknál személyesen jelenkeznek. Purgly Emil Tompa (Csánád m.) 4932

Gazdasági segédtszti, nőtlent, többévi gyakorlati és gazdasági összes teendőiben való teljes jártassággal, lehetőleg azonnali belpérsre keresetik Kimerülő ajánlatok bizonyítványokkal és igényjelöléssel Eisler és Szold céghez Felső-Szeli, Pozsony m. küldendők. 4934

Segédtszti állás azonnal be-töltendő gr. Zichy Raufel ur felsőszentiváni hitbizományi birtokán. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Előnyben részesül, ki a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja és a dohányművelésben már kellő jártassággal szerzett. Csakis okleveles egyének pályázhatnak. Kérvények - bizonyítványokkal - melyek vissza nem küldetnek, gr. ur Önéleírásának címére, az urad. intézőségnek Szárszentiván, Fejér m. nyújthatók be. 4867

Gépeszkovács

kerestetik ok-talomban, gazdasági szeszgyárral, ki a stabil-gőzműközpontyészéti letette, szeszgyári javításokban jártas, cséplést vezeti, patkoláshoz, gazdasági gépekrend. entar-táshoz is ért. Fizetés évente 800 korona, lakás, fűtés, 1 hold föld, 1 liter tej, 20 mérő rozs, 4 mérő buza, 4 mérő árpa, minden cséplési napon 3 korona díttal. Fele-ben Csakós nős, ügyes és józan egyének, kik állandó állásra fel-lekálnak, adják be pályázatukat. Sprinzl F. és tse nagybirtokosok, Pa-Szőllös, u. p. Récsé, Pozsony megye.

Gazdasági segédtszti, akadé-miát végzett, tudósi vizsgázt, pár évi gyakorlati felvételük Stein testvéreknek Bátor-kesz. Esztergom megye, hova az ajánlatok bizonyítványokkal ka-lküldendők. Kezdtetés 480 korona és teljes ellátás. 4951

Szeszfűzői és ilyetvezői állás-rosodásban van azonnali belpérsre. Kontingens 900 hl. Olyanok kerestének, kik folytonműködéssel már dolgoztak. Pályázatokat Weiss János és Witt David-tele szeszfűzők Solt küldendők. 4954

Nagyobb uradalomba fel-vételük 1 raktár-nok, nőtlent, esetleg nős, ki a raktár- és magtárkezelésben és azzal járó irásbeli munkálatok végzésében jártas, szép írással bír és a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja. 2. segédtszti, ki nagyobb tehetséggel bíró gazdaságban már működött, a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja és a segédköny-vek vezetését érti. 3. írodatiszt (kereskedelmi) végzettségű magyar és német nyelvű és a gépírás irásbeli előnyben részesülnek. Az összes állások azonnal betöl-tendők. Ajánlatok bizonyítvány-nyomokkal Pálteleki uradalom, Selyp küldendők. 4950

Keresetik gazdasági gyakor-ságha alkalmas, volt. Bizonyít-nyomokkal, fizetési igények megjelölésével Grosz Jenő Tiszal-ucz címre küldendők. 4952

Azonnali belpérsre kerestetik egyszerű könyvelésben jártas, románul beszélő, nőtlent gazdasági irókat. Évi járandóság, ruhamosoni kivál, teljes ellátás és 400 korona. Ajánlatok küldendők uradalmi felügyelőség Bobda, Torontál megye. 4953

Állást keresők

Gazdatiszti állás kereső. Egy gazdatiszt, aki a földművelés, állattenyésztés, mindennemű háziaságok, állat-gyógyászat, az egyszerű és a kettős gazdasági számadások vezetése és azoknak felülvizs-gálásban különösen az erdő-és állattenyésztésben a legjavas jártassággal bír és aki jelenleg is egy „mosonmegyei” hírneves uradalomban, mint főszámvévő van alkalmazva, szerény feltételek alatt, mint **intéző, számvévő vagy gazdasági titkár alkalmaztatni kíván.** Ajánlatok „Széry 4823” jelleg alatt e lap kiadóhivatalához kértetnek. 4823

Műkertész, nős, gyermektelen, németül, tótul, több évtőlő bizonyítványval rendelkező, a kertészet összes ágazatában jártas, állandó állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4848

A békéscsabah m. kir. föld-művelési és állattenyésztési tanfolyamát szeptember hóban több olyan tanuló fejezt be, kiket gazdasági altszti alkalmazásra a legmelegebben aján-lhat az lg igazságsz. Részletes felvilágosítást minden irányban kész-séggel nyújtunk, kérjük azonban a kívánalmakat és évi javadalmazást közölni. 4932

Oktober elsejére gazdaszti áll-ást keres földmivés-iszkolát végzett, nős, gyermektelen, román. kath. vallású, 34 éves, erélyes. Józanéletű fáradságot nem ismerő, a gazdasági összes ágazatban teljes jártassággal bíró, írodai teendőket ért, meg-kereséseket e lap kiadóhivatala továbbítja „B. G. 4879” jelleg alatt. 4679

Uradalmi

főtiszt, gazdasági akadémiát végzett, 36 éves, keresztény, ki jelenleg is Magyarország észak-nyugati részén egy nagy uradalomban van hasonmódszében alkalmazva, 10 évi kitűnő gyakorlattal, bizonyítványokkal, a tulajdonos családviszonyában beállított változás miatt állást óhajtja változtatni. A gazdaság minden ágában, vala-mint a szeszgyártásban is töké-letesen jártas. **Forrasztási ártételt is e fogad.** Szíves megkeresést „Uradalmi fő-tiszt 4510” jel alatt a kiadóhivatalba kér. 45

Műkertész, 26 éves, nős, gyer-mektelen, németül, tótul, mielőbbi belpérsre olyan állást keres, ahol jövőjét megalapíthatja. Kertés-zet, szőlészet, méhészetben teljes jártas, amiről németországi és hazai kitűnő bizonyítványai tanuskodnak. Szíves megkeresé-seket „Műkertész 4790” jelleg alatt a kiadóhivatalba kér. 4790

Intézői kezelőbiztosi állást óhajt elfoglalni 38 éves, r. k. vallású, 18 évi kitűnő bizonyít-nyomokkal és gyakorlati bíró okleveles gazdatiszt, ki hajlandó százalékos kezelésre is a gazdaság vezetését elvállalni, 10-15 ezer korona kaulótól is tehet. Czim meg tudható a kiadóban. 4772

Gőzekelőgépező, ki e szak-mában a legjavas jártas, jelenleg is ezen állás-ban van, január 1-ére állást ke-res csakis uradalomban, esetleg gazdasági gépekkel együtt. Czim a kiadóhivatalban. 4758

Egy középkorú, francia szá-rmazású kereső, aki a kertészet minden ágában jártas és a szőlőültetvény vagy kezelést is töké-letesen érti, okt. 1-re állást ke-res, nős, gyermektelen, beszél fran-ciá, magyar, német, tót és oláh nyelveken; a legkitűnőbb bizonyítványokkal rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban „Főkereső 4824” jelleg alatt. 4824

Gazdatiszt, 24 éves gyakorlati bíró, általános gazdasági ismeretekkel 14 évig önállóan gazdálkodó, **évaoktóber,** okt. 1-én, 40 éves, ízr. nős, 2 gyer-mek atyja vagyok. Mint lelki-ismertető és passzionátus, tapu-latos gazda, kitűnő szorgalmas és becsületességű áran állandó állásra reflektál, állásomat tes-zészerint foglaltatom el. Becses megkeresést, esetleg meghívást ker-essek. Gazdatiszt F. Oly Nagy Kanizsa, Csényi-László u. 4813

Gazdatiszt azonnali belpérsre állást keres; gyakorlati és elméleti képzettséggel bír. Eredménytel meküldő gaz-ds. Fleischer Pál, Slinger Co-nál, Brassó továbbít. 4853

Gazdatiszt, 35 éves, nős, csa-nádi, kereskedelmi főiskolát végzett, 16 évi gyakorlati, utolsó 5 évén önállóan sikeresen működött, jártas a mezőgazdaság ágazatában, állattenyésztés, háziaságban, állattenyésztés, háziaságban, állattenyésztés, szesz-égetés és könyvelésben jártas, nős, ezüzdőszert telmondatlan állásban, (magyar) állást óhajtja változtatni. Ajánlatok ígen meg-bítható és becsülettel „250” alatt Hassenstein és Voglerhez, Budape-st, Dorottya-u. 9. alá kértetnek. 4907

Földmivésiskolát végzett, r. család, 31 éves, 2 évi gyakor-lattal, azonnali belpérsre gazdi, kulcsári vagy ismét állást ke-res. Szíves megkeresések kérék V. V. Endrőd, Békés m. 637. sz. alatt. 4949

Gazdatiszti állást keresek azon-nali belpérsre 31 éves, nős, monostori gazdasági intézetet végeztem, 1872 k. holdas, szeszgyárral és gőzműveléssel kapcsolatos birtokot 8 évig önállóan kezelttem, szeszgyárvezetői és stabilgépkezelői oklevéllel bírok, beszéllek magyarul, németül és románul. Bármilyen nagy gazdasági kezelést elvállalom, bizonyítványommalat megkeresés-re azonnal küldöm, meghívásra eredeti okmányaimmal szeméy-en megjelenek. Blasian Agoston Szász-nes, Kolozs m. 4946

Tehénészgazda, ki a sárvári gazdasági szakiskolát végzett, több éven át nagyobb tehénész-tet önállóan kezelt, megfelelő állást keres november 1-re, esetleg utóbb. Czim: N. L. Eszter-gom, Mária-Terezia-u. 23. szám. 4947

Kezelőbiztosi

állást keres gazdasági tanintézetet végzett, több évi gyakorlati és jó bizonyítványokkal rendelkező, nős, kiscsaládú egyén, és illető a gazdaság minden ágában úgy-mint könyvelésben szakavatott és teljesen jártas, munkabíró koránkező, szorgalmas gazda. Czime meg tudható a kiadóhivatalban. 2002

Béresgazda, ki már hosszabb minőségben nagyobb uradalomban alkalmazva volt, a magyar és tót nyelvet bírja, lehetőleg Bars, Nyitra vagy Hont megyében állást keres. Czim: Lúlet István Kistapolcsány. 4869

Gazdatiszt, nőtlent, 22 éves, tót nyelvet beszél, német, tót nyelvet szóban és írásban jár-tas, nagyobb tej-, hízó-cukorrépat termesztő gazdaságokban hosszabb gyakorlattal, gyakorlati szaksz-állást keres. Ajánlatok, **Gyakor-latt gazdasági 4912** jelleg alatt Nadlány, Nyitra m. kértetnek. 4912

Botosispáni vagy ehhez hasonló állást keresek román. kath. vallású, 32 éves, nős, gyermektelen, katonai köte-lességnek eleget tett, a magyar, német és tót nyelvet bírom, nagyobb intenzívben kezelt uradalomban mind ispan és fel-nyelvi minőségben szolgált, 12 évi gyorlattal a gazdasági összes ágazatban jártas vagyok, az állást változtatni óhajtom, az állást í. évi november hó 1. esetleg hamarabb elfogadhatom. Szíves megkereséseket cím F. G. poste restante, posta Hatvan. 4897

Földmivés- és tejjgazdasági iskolát végzett, 25 éves, román. kath. vallású, józan életű, a gazdaság minden ágában jártas, 12 évi gyakorlati bíró egyén, botosispáni vagy kulcsári állást keres azonnali vagy október 1-i belpérsre. Megkereséseket „P. J.” jelleg alatt fizetés megjelölé-ssel Felső Páty, Vas megye poste-restante kértetnek. 4917

Földmivés- és tejjgazdasági iskolát végzett, 38 éves, román. kat. vallású, józan életű, a gazdaság minden ágában jártas, 12 évi gyakorlati bíró egyén, botosispáni vagy kulcsári állást keres azonnali vagy október 1-i belpérsre. Megkereséseket „P. J.” jelleg alatt fizetés megjelölé-ssel Felső Páty, Vas megye poste-restante kértetnek. 4917

Földmivésiskolát, tejjgazda-iskolát végzett, 4 polgári végzettségű, nagyobb gazdaságokból 7 évi gyakorlati bíró, r. k. 28 éves, nőtlent egyén, bármikor belpérsre, képzettségének megfelelő állást keres. Nős állást is elfogad. Kivételre biztosított ad. Czim: Szirkási Óbor, Jász-ladány. 4919

Jóságfelügyelő, intelligens, minősítve 16 évi gyakorlati, utolsó 5 évén önállóan sikeresen működött, jártas a mezőgazdaság ágazatában, állattenyésztés, háziaságban, állattenyésztés, szesz-égetés és könyvelésben jártas, nős, ezüzdőszert telmondatlan állásban, (magyar) állást óhajtja változtatni. Ajánlatok ígen meg-bítható és becsülettel „250” alatt Hassenstein és Voglerhez, Budape-st, Dorottya-u. 9. alá kértetnek. 4907

Földmivésiskolát végzett, r. család, 31 éves, 2 évi gyakor-lattal, azonnali belpérsre gazdi, kulcsári vagy ismét állást ke-res. Szíves megkeresések kérék V. V. Endrőd, Békés m. 637. sz. alatt. 4949

Gazdatiszti állást keresek azon-nali belpérsre 31 éves, nős, monostori gazdasági intézetet végeztem, 1872 k. holdas, szeszgyárral és gőzműveléssel kapcsolatos birtokot 8 évig önállóan kezelttem, szeszgyárvezetői és stabilgépkezelői oklevéllel bírok, beszéllek magyarul, németül és románul. Bármilyen nagy gazdasági kezelést elvállalom, bizonyítványommalat megkeresés-re azonnal küldöm, meghívásra eredeti okmányaimmal szeméy-en megjelenek. Blasian Agoston Szász-nes, Kolozs m. 4946

Tehénészgazda, ki a sárvári gazdasági szakiskolát végzett, több éven át nagyobb tehénész-tet önállóan kezelt, megfelelő állást keres november 1-re, esetleg utóbb. Czim: N. L. Eszter-gom, Mária-Terezia-u. 23. szám. 4947

Szorgalmas

irokó tész, nagyobb urada-lomban ajánlkozók, 37 éves, tiszta multu, józan életű, román. kath. nős, kiscsaládú, beszél magyarul, németül, tótul, a kertészet összes ágában szakképzett, u. m. gyümölcs-, virág-, konyhakertészet és mint szakképzett ménész állást bármikor elfogadhatja. Czim a kiadóhivatalban. 4909

Nőtlen, 28 éves szakképzett ker-tész uradalomban állást keres azonnal, esetleg október 1-re. A kertészet összes ágában jártas, a legnevezetesebb uradalmokban szerzett 10 évi gyakorlati, jó bizonyítványokkal ellátva. Leveleket a kiadóhivatal „Józan 4948” jellegével továbbít. 4948

Béresgazda, ki jelenleg is ily minőségben van alkalmazva és azelőtt saját birtokán gazdálkodott, a gazdaság minden ágában jártas, 34 éves, nős, gyermektelen, október 1-re állást keres. Czime: „D. Gy.” jel alatt a kiadóhivatalban.

Főkereső, kedelmi kertészetben és a kertészet összes ágazatában jártas, ugyanint a korai konyhakertészetben, a konyha-kertészet nagyban termelésben, spárga, gomba, ananász stb. épp ugyanint a virágkertészet minden ágazatában, cserépvirágok, nyiló virágok nagyban termelésben, rózsá- és gyümölcsfajenyésztésben, szőlőgyertészet, parkirozás stb., 25 évi gyakorlati állandó állást keres azonnali vagy október 1-ére nagyobb uraságoknál vagy mint városi vagy földi kertész. Czim: Paradeszer fő-kertész Pöstyén, Petőfi-u. 20. 4945

Földmivésiskolát végzett jó éves, román. kath. vallású, szép írással, nőtlent egyén, ki azonnali belpérsre vagy októberre alkalmazzák keres. Szíves megkeresést kér. Czim: Koháry Mihály, u. p. Tiszasüly. 4905

Földmivés és tejjgazdasági szak-iskolát jelesen vég-zett 26 éves, nős egyén 8 évi gyakorlati, magyar és román nyelvű ismerettel megfelelő alkalmazzák keres január 1-re urada-lomban vagy tejcserkőben, hol esetleg feleséggel is alkalmazható. Czim a kiadóhivatalban. 4967

Okl. gépész, ki szakmájának jártas, józan életű, szorgalmas, megfelelő állást keres. Czime: Barusz János gépész, Csuz, Komárom megye. 4963

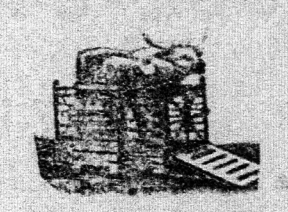
Bármikor belpérsre állást keres gyakorlati bíró, magyar, német és szláv nyelvet beszélő, komoly, erélyes, megbízható, nőtlent, katonaviselt, földmivésiskolát és 4 középiskolát végzett fiatal ember. Szíves megkeresést kér „Praktikus gazda 4964” jellegével a kiadóhivatalban. 4964

Számvévi, ellenőr vagy írodai munkát végzett, állást keres okleveles gazdász, ki jelenleg egy földmivésiskolában egy igen intenzívben kezel nagy uradalom számszítóját, önállóan kezeli az uradalmi pénztárt, teljesen jártas a könyvelésben és levelezésen. Beszél és ír magyarul, németül, tökéletesen bírja szóban a román nyelvet is. Gyakorlati 2 nagy uradalomban és pénzügyben szerzett. Igényel szerények. Állást nősülhetes végett óhajtana változtatni. Szíves megkereséseket „Számvévő 4966” czimen továbbít a kiadóhivatal. 4966

Kezelőbiztosi állást keres 34 éves, gazdasági intézetet végzett, értelmes, szorgalmas, lelkiismeres szász ember, 14 évi gyakorlati, felemondatlan állásból január elejére, magyar, német és román nyelvet bír. Czim a kiadóhivatalban. 4962

Szőlőműködés nagyassalú és egy nőtlent oláh kocsis helyet keresnek. Czim a kiadóhivatalban. 4905

Vizsgázott gépész stabil loko-gépekhez, tanult gépkezelő, több éven át működött uradalomban és villantelekpeken, gazdasági gépekről nagy gyakorlati bíró, jó referenciákkal rendelkezik, állást keres. Szíves megkeresést kér Kozsika Pál gépész Pozsony, Sáncz-utca 34. 4856

Ajánlom az országban

kitűnőnek elismert **marha-mérlegeket**

Erős vaskorlátal 1500 kgr. hord-ezóra a legerősebb szerkezettel.

Szeker-hid-mérlegeket

szekerek és állatok mérlegelés-re 4000 vagy 3000 kg. hordozóra, a legerősebb kivitelben

Raktári mérlegeket

pontos kivitelben, minden mérleg törv. hitelesítve, 2 évi jókarban-tartás mellett. Javítások czéjéből szerelők azonnal küldök.

Továbbá felajánlom az általam képviselt amer. rendszerű legjobb és legkönynyebben kezelhető

meszelő- és fertőtlenítő-gépeimet

tehenistállók és házfalak

meszelésére, sertes-és baromfiólatk fertőtlenítésére, háztetők karbolinozomása, gyümölcsfák különböző oldattal való permetezése. Árjegyzékkel, bővebb leírás-sal és előrendű referenciákkal szolgálók.

DÉNES MANÓ

Hidmérleg-és marha-mérleg-gyáros. Alapítva 1889. évben. Iroda és raktár: VII., Dohány-utca 92. Gyártelep: Gizella-ut 53-55. sz. Budapest. Telefon és Interurbán 88-30

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legalkalmasabb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett ezáltal

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD
a budaörsi-uton, a vasutállomással szemben.

Lenkórót rostnyeréshez bármily mennyiségben, a legmagasabb árban vesz, bejelentéseket **lentermelésre** a legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a

Magyar Kender- és Lenipar Részv.-Társ.

Előbb SALZMANN és TSA (Budapest, V., Szabadság-tér 15.) Szeged-Ersakujvár.
Megkeresések kizárólag fenti címhez intézendők. 320

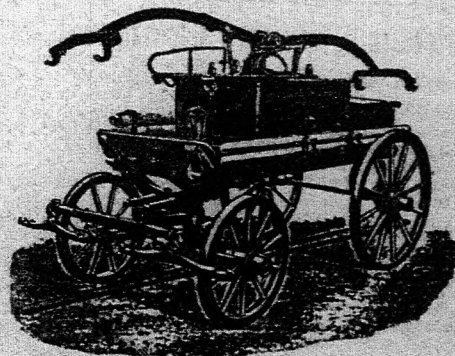
Sürgőnyczim: „Szivattyár Budapest” Telefonszám: 72-08 v. 72-09 Alapított: 1858. évben Gyártott fecskendők száma: 17,000

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI. ker., Váci-ut 69. szám.

Gyártási ágazatok:

Gőzgépek, légsűrítők, vacuum-szivattyúk, keretfűrészek. Gőzkazánok, tartányok, előmelegítők. Vashidak, fedélszerkezetek, szegéseket oszlopok. Vas- és fémöntvények. Vasúti fordítóköröngök. Mindennemű forgó- és futódaruk kézi- és villamoshajtásra. Rostélyvasak acélezott felülettel. Közlekművek. Szivattyúk. Tűzfecskendők. Tűzoltósági segédesszkozók. Közegészségügyi szerek. Köztisztasági eszközök. Árjegyzéket, valamint „Gyártási ágazatokról” prospektust kívánatra. 525

Teleltetésre

elfogad egy zempléni megyei gazdaság, hol bőven van lóhere és anyaszéna, sarju és répa, 30-40 darab tarka **fejőstehenet** akár azonnal, akár október 1-től jövő május 1-ig harmadába, nemkülönben 4-500 darab **anyajuhot** felébe. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít. 926

Minden- zsák és ponyva

szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző intézet. Waggontakaró-ponyvák** bármily nagy mennyiségben kaphatók. Árjegyzék, minták kivatára ingyen és bérmentve küldetnek. 915

a legjobb minőségben **FISCHER-féle zsák- és ponyvagár- és legjutányosabban a FISCHER-féle zsákban, Budapest, Nádor-u. 31-33.** szerezhető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos bármily nagy mennyiségben kaphatók. Árjegyzék, minták kivatára ingyen és bérmentve küldetnek. 915

Budapest utcairól összegyűjtött lóhulladék, dusan fekáliakkal compostirozva, valamint egyéb minőségű Cséry-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogén t. Részletes felvilágosítással és szakismertetéssel szolgál

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Bpest, V., Bálvány-u. 26.

Telefon: 31-79.

Telefon: 31-79.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.

vasöntőde, gép- és rézműgyár. BUDAPEST, V., Csáklya-u. 3.

SPECIÁL- szeszgyárak és szeszfinomítók

GÉPGYÁR: élesztőgyárak

koményító-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Atalakit meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904.

Nagy állami érem.

Legnagyobb kitüntetés.